

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
PRVA SEDNICA
DRUGOG REDOVNOG ZASEDANJA
Drugi dan rada
4. oktobar 2017. godine

(Sednica je počela u 10.05 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDNIK: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo rad Prve sednice Drugog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2017. godini, u Jedanaestom sazivu.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika, konstatujem da sednici prisustvuje 80 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutno 90 narodnih poslanika i da imamo uslova za dalji rad.

Obaveštavam vas da su sprečeni da prisustvuju sednici sledeći narodni poslanici: Meho Omerović i Gordana Čomić.

Nastavljamo rad.

Prelazimo na tačke 1–4 dnevnog reda: PREDLOG ZAKONA O NACIONALNOJ AKADEMIJI ZA JAVNU UPRAVU, PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNIM SLUŽBENICIMA, PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA ZAKONA O INFORMACIONOJ BEZBEDNOSTI i PREDLOGU ZAKONA O ELEKTRONSKOM DOKUMENTU, ELEKTRONSKOJ IDENTIFIKACIJI I USLUGAMA OD POVERENJA U ELEKTRONSKOM POSLOVANJU (zajednički načelni pretres).

Saglasno članu 90. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da današnjoj sednici prisustvuju dr Rasim Ljajić, potpredsednik Vlade i

ministar trgovine, turizma i telekomunikacija, i Branko Ružić, ministar državne uprave i lokalne samouprave, sa saradnicima.

Da li izvestioci nadležnih odbora žele reč? (Ne.)

Juče smo čuli ministre.

Da li predsednici, odnosno ovlašćeni predstavnici poslaničkih grupa žele reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Branimir Jovanović.

BRANIMIR JOVANOVIĆ: Poštovana predsednice, poštovani ministri sa saradnicima, danas ću govoriti o dva zakona: Predlogu zakona o Nacionalnoj akademiji i Predlogu zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju.

Predlog zakona o Nacionalnoj akademiji sastavni je deo reforme javne uprave i tako ga treba posmatrati, kao deo jednog složenog i dugotrajnog procesa. Predviđeno je da Akademija službenike obučava osnovnim veštinama i omogući im da steknu dodatno znanje kao što je primena zakona i propisa, procedure i pravila u radu. Takođe, u odnosu na postojeće stanje i postojeći okvir obuke, predviđeno je da se analiziraju potrebe zaposlenih, ali isto tako i da se uočava učinak obuka koje se budu realizovale, kakav učinak imaju na efikasnost u daljem radu.

Važno je naglasiti da će se kroz Nacionalnu akademiju sticati znanja kako da se elektronska uprava primeni u punom kapacitetu, odnosno zaživi u potpunosti, a to će svakako doneti određene promene, jer će elektronski servisi promeniti način rada javnih službenika i uticati na promenu ponašanja prema krajnjim korisnicima – građanima i privredi.

Usvajanjem ovog zakona prvi put će biti uvedena obavezna edukacija za javne službenike na svim nivoima, kako na nivou Republike tako i na nivou lokalne samouprave i na nivou autonomne pokrajine.

Kada govorimo o državnoj upravi, bitno je da je shvatimo u skladu sa savremenim tendencijama, da je percipiramo kao jedan sistem koji reguliše društvene procese i koji treba da obezbedi neophodne uslove za nesmetan život i rad građana i za napredak društva.

Osnovni cilj uprave ne treba da bude samo izvršavanje zakona. Osnovni cilj uprave treba da bude opšti interes, da opšti interes stavi na prvo mesto. Javne službe su i osnovane radi zadovoljenja određenih potreba od opšteg interesa, koje su bitne kako za celu društvenu zajednicu tako i za svakog pojedinca, odnosno svakog građanina.

Zato je bitno da reformišemo javnu upravu, da bi funkcionisale sve prioritetne delatnosti, mislim i na prosvetnu, kulturnu, zdravstvenu, socijalnu ali i na delatnosti koje su bitne da bi se unapredile određene privredne grane.

Kao što se ljudsko društvo nalazi u neprekidnom razvoju i kao što je to jedan dinamički proces, potrebe za javnim službama su sve veće iz godine u godinu, ne samo kod nas nego i u čitavom svetu. U složenim uslovima savremenog života javna uprava je jedna prilično organizovana infrastruktura, koja mora da raspolaže velikim stručnim znanjem i ljudskim potencijalom. Zato je osnivanje Nacionalne akademije važno da bismo što pre dostigli taj viši nivo znanja i stručnosti u javnim službama. Dakle, depolitizacija i profesionalizacija su ključni principi reforme javne uprave.

Kada govorimo o efikasnim javnim upravama u svetu, moramo znati da su one svoj sistem gradile vekovima. Nisu ga izgradile za deceniju ili nešto više, to je jedan neprekidan proces gde se dostižu određeni kvalitetni standardi. Ali razvijeni sistemi se ne zaustavljaju samo na tim standardima, oni nastavljaju i dalje da ih unapređuju. Navešću nekoliko primera – primere istočnoevropskih zemalja, primer sa australijskog kontinenta i primer Francuske. Istočnoevropskim zemljama je bilo potrebno dve decenije, nekima i više, da bi dostigle standarde u pružanju kvaliteta javnih usluga kao što su u razvijenim evropskim demokratijama, da bi stale rame uz rame sa jednom Nemačkom, Belgijom ili Francuskom.

Tom stazom sada treba da ide i Srbija, da odredi da je javna uprava servis građana. Mi smo se nakon perioda socijalističkog samoupravljanja suočili sa potrebom da su neophodne brze reforme državne uprave. S obzirom na činjenicu da javna uprava ima značajnu ulogu u obezbeđivanju uslova u pristupanju EU, ovaj zadatak zato je i prioritetan. Evrointegracije od nas zahtevaju da imamo povećanje stručnih, intelektualnih i drugih administrativnih kapaciteta, koji moraju da prate rad u budućem periodu.

Za važnost reforme javne uprave navešću i primer sa australijskog kontinenta, kao što sam već rekao. Na Novom Zelandu su već krajem sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog veka uradili istraživanje i došli su do jednog zaključka, a to je da javna uprava mora pravično da pruža usluge svim građanima. I upravo polazeći od ove pretpostavke reformisali su javnu upravu na jedan brz i efikasan način.

U Francuskoj se poslednja velika reforma javne uprave dogodila pre otprilike 30 godina. Oni su pošli od jedne sasvim druge pretpostavke – pošli su od rada privatnih kompanija. Kao što privatne kompanije moraju da se transformišu, da se prilagođavaju okruženju i da izlaze u susret korisnicima, tako su oni smatrali da je neophodno i da javna uprava mora da bude izložena konstantnoj kritici krajnjih korisnika. Na taj način u Francuskoj je konstituisana jedna administracija koja osluškuje glas građana i brine o kvalitetu usluga, odnosno stvorena je uprava kao javni servis čiji je kadar podvrgnut procesu

stalnog obrazovanja radi sticanja novih znanja i veština, i to je ono gde će se osetiti napredak prilikom osnivanja Nacionalne akademije.

Kod nas je prva strategija reforme javne uprave usvojena 2004. godine, a smernice koje danas koristimo su od pre tri godine, iz 2014. godine. Definirano je da je racionalizacija državne uprave stalni proces, koji podrazumeva ukidanje nepotrebnih poslova, pojednostavljenje procedura, smanjivanje broja zaposlenih na mestima za koje ne postoji potreba i druge vidove uštede, ali sve to da se pritom ne umanjuje delotvornost i efikasnost u radu.

Mi još uvek imamo veće izdvajanje za plate zaposlenih u javnom sektoru u odnosu na ostale evropske države. Mi smo na nekom nivou od 12% bruto društvenog proizvoda. To je smanjen procenat u odnosu na prethodne godine, ali sigurno da u skladu sa ovom strategijom treba da u budućem periodu idemo na to da se taj procenat smanji na nekih 8% BDP-a. Naravno, moraće da se uradi modernizacija, o čemu sam već pričao, da bi se podigao nivo kvaliteta javnih usluga.

Nacionalna akademija omogućiće i drugačiji način napredovanja u službi. Ne smemo dozvoliti da službenici budu na jednom radnom mestu, da ravnodušno obavljaju posao i čekaju da odu u penziju. Savremena država, zasnovana na principima pravde i pravičnosti, treba da omogući upravo da javni službenik bude depolitizovan, obrazovan i samostalan, a da njegovo napredovanje u službi bude u skladu sa zaslugama i mogućnostima.

Formiranje Nacionalne akademije kao centralne institucije sistema stručnog usavršavanja nesumnjivo je veliki korak ka profesionalizaciji i unapređenju javne uprave. U postojećim uslovima stiće se utisak da zaposleni u javnoj upravi neravnomerno učestvuju u programima obuke. Na duže staze to bi moglo da ima posledice kao što su neadekvatan ili nedovoljan nivo znanja i stručnosti zaposlenih u javnoj upravi.

Takođe, čini mi se da možemo uočiti još jedan problem, a to je da trenutno ne postoji usklađenost, kada se govori o programima obuke, na nivou Republike i na nivou lokalne samouprave. Zato ovaj zakon to treba da reši, odnosno da standardizuje ovaj proces.

Zakon treba da reši još jedan problem, a to je, pošto sada ne postoji potpuna evidencija o tome kako se utvrđuju obuke i kako su realizovane, koji je učinak takvih obuka, da se formira centralna evidencija, kao jedan novi kvalitet. Ako analiziramo i modele stručnog usavršavanja u državama članicama EU, primetićemo da većina njih ima centralnu instituciju koja je zadužena za opšte obuke.

Ovim predlogom zakona definisan je i način ostvarivanja saradnje sa drugim javno priznatim organizatorima obrazovanja odraslih, odnosno tačno su propisani uslovi na koji način će moći da izvode obuke.

Predlogom zakona predviđena su i stručna tela Nacionalne akademije, a to su: Programski savet i stalne programske komisije. Programski savet bi se sastojao od 15 članova i ima svrhu da upravo njegovi članovi svoja stručna znanja i svoja iskustva stave u funkciju Nacionalne akademije radi boljeg stručnog usavršavanja zaposlenih u javnoj upravi. S druge strane, stalne programske komisije obrazuju se prema tematskim oblastima u kojima se vrši stručno usavršavanje.

Ostalo je možda u zakonu nejasno koliko će trajati mandat članovima Programskog saveta, kao i koliko će članova imati programske komisije; ne znam da li će to biti mandat od pet godina, kao što traje i direktoru Programskog saveta.

Što se tiče sticanja znanja i obrazovanja u javnoj upravi možemo uvek povući paralelu i sa sticanjem znanja i veština u privatnom sektoru, tako da možemo reći da je razvoj intelektualnog kapitala ključan za uspešno obavljanje posla i upravo je znanje taj faktor koji pravi razliku između uspešnih i neuspešnih.

Reforma javne uprave je na neki način i reforma države, jer se na taj način menja njeno organizovanje i funkcionisanje. Reformisana i efikasna uprava predstavlja jedan od jakih stubova vladavine prava i na neki način je jedan od mehanizama u borbi protiv korupcije. Samo jaka, osposobljena i efikasna državna uprava može građanima i privrednim subjektima da obezbedi kvalitetne usluge uz razumne troškove.

Javna uprava mora da bude ekonomična, a građani moraju da imaju uvid u to kako se troši novac kojim raspolaže javna uprava, jer su oni poreski obveznici. Dobar način da se smanje ovi troškovi je i funkcionisanje elektronske uprave u punom kapacitetu.

Dotaći ću se i Zakona o državnim službenicima. Smatram da je dobro rešenje što će stalnozaposleni, kako na nivou lokalne samouprave tako i na nivou Republike, moći da prelaze sa jednog radnog mesta na drugo, uz saglasnost rukovodioca i uz sopstvenu saglasnost, bez konkursa.

Usvajanje Predloga zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju omogućava da naš pravni poredak u ovoj oblasti bude usaglašen sa novom uredbom EU i sa novim pravnim rešenjima u ovoj oblasti. Zakon će omogućiti da elektronski dokumenti imaju istu važnost kao i dokumenti od papira, oni na koje smo dosada navikli da ih koristimo. Na ovaj način predviđa se uvođenje novih instrumenata koji daju dokaznu snagu kako u identifikaciji tako i autentičnosti podataka u digitalnoj formi.

Nama je dosada bila u određenoj meri poznata uloga elektronskog potpisa i određeni broj građana i privrednih subjekata je koristio ovaj instrument.

Sada se uvode novine kao što su elektronski pečat, elektronska dostava i čuvanje podataka u elektronskoj formi. To su sve preduслови da bi elektronski dokumenti imali dokaznu i pravnu snagu i da bi bili validni u svakom postupku.

Novina o kojoj govorim će svakako imati pozitivan uticaj na privredne aktivnosti, ali i na građane. Mi ćemo, na primer, moći preko mobilnih telefona pomoću konkretne aplikacije da koristimo elektronski potpis, dajemo naloge za plaćanje, upućujemo zahteve za dobijanje određenih dokumenata. Elektronskim putem moći ćemo da završavamo one poslove na koje smo dosada gubili mnogo vremena tako što smo išli od šaltera do šaltera. Efekat ovog zakona biće dobar kada govorimo o uštedi u materijalnom smislu ali i kada govorimo o uštedi u vremenu.

Dosada smo imali situaciju da se elektronska dostava nije tretirala kao validna. Sada se to menja i ona će imati podjednaku važnost kao i dosada nama uobičajeni oblici dostave, a pritom će se obezbediti veća pouzdanost da će određeni dokument biti isporučen.

Još jedna prednost koju će ovaj zakon omogućiti je i čuvanje dokumenata u elektronskoj formi. On će doneti materijalne uštede kada govorimo o jednom dugom vremenskom periodu, tako da smatram da će polako skladišta papirnih dokumenata odlaziti u istoriju.

Pored direktnih efekata koji će ovaj zakon izazvati, u narednom periodu imaćemo mnogo posrednog uticaja i na druge oblasti, s tim što će morati da se promene odgovarajući propisi koji uređuju te oblasti da bi mehanizmi koje propisuje zakon mogli da se primenjuju u punom kapacitetu. Na primer, ako želimo modernu elektronsku upravu, nesumnjivo je da će, pored stupanja na snagu ovog zakona, morati da se izmene i određene zakonske norme u Zakonu u elektronskoj upravi.

Predstoji jedan dug i težak period da bi zakon imao optimalnu primenu u praksi. Takođe, na tom putu veoma je važno raditi na podizanju svesti građana i sticanju poverenja građana u elektronske dokumente, ali bez obzira na sve poteškoće, kojih će sigurno biti, važno je da znamo da je ovo, kada pogledamo bar malo u budućnost, jedina ispravna opcija. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Dušan Pavlović.

Izvolite.

DUŠAN PAVLOVIĆ: Poštovani građani Srbije, pred nama je Predlog zakon o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu i još nekoliko drugih zakona. Ja ću samo o njemu govoriti; mislim da je ovo tema koja zavređuje pažnju.

Naša načelna primedba na ovaj zakon jeste da će se, ako se ovaj zakon usvoji u obliku u kom se ovde predlaže, omogućiti da na ceo proces obuke i

daljeg školovanja, usavršavanja državnih službenika, službenika u javnoj upravi bude prevelik uticaj politike i političkih stranaka.

Naš je stav da je ovakva vrsta obuke stručnog usavršavanja neophodna, da je to svakako hvale vredan pokušaj da se od državne administracije, javne uprave u Republici Srbiji napravi profesionalni kor, da tu dolaze ljudi koji će profesionalno da obavljaju svoj posao. Međutim, bojim se da način na koji je koncipirana Nacionalna akademija u ovom zakonu to neće moći da obezbedi.

Ja ću da najavim pa ću posle da elaboriram dve važne izmene koje smo mi predložili amandmanima koje smo uputili Skupštini Republike Srbije. Prvo, mislimo da je pogrešno da se ceo ovaj koncept usmeri isključivo samo na javnu administraciju i javnu upravu, već bismo hteli da se obrazovanje, usavršavanje, stručna obuka za praktičan rad usmeri i na oblast javnih politika. Dakle, želimo da poboljšamo stručna znanja ljudi zaposlenih u javnoj upravi, kako u oblasti funkcionisanja same javne administracije, javne uprave, tako i u oblasti analize javnih politika i proizvodnje javnih politika.

I, najvažnija i možda najradikalnija promena koju mi predlažemo jeste to da, dok se ne steknu uslovi, Nacionalna akademija za javnu upravu ne bude posebna institucija, nego bude program koji će se izvoditi na visokoškolskim ustanovama koje osniva Republika Srbija. Ja ću da obrazložim sve ovo što sam ovde sada ukratko naveo.

Dakle, šta je zapravo poenta ove akademije? Zašto uvodimo ovakvo dodatno obrazovanje, dodatno unapređivanje znanja koje imaju zaposleni u javnoj upravi? Pa zbog toga što se javna uprava, potrebe i društvo neprekidno menjaju. Dakle, neophodno je, kao i svi u privatnom sektoru, da se i javni sektor neprekidno prilagođava promenama koje nastaju u društvu, u privredi i u drugim oblastima javnog života.

Recimo, jedna od tih stvari koja se već duže vreme sprovodi svuda po svetu u okviru SIGMA projekta, na koje se i ovaj zakon u obrazloženju poziva, jeste, recimo, da se poboljša administrativna transparentnost državnih odluka, da se javna administracija ponaša u skladu sa nekim etičkim principima, da se potrebama građana izlazi sa više pažnje, sa više motivacije da se građanima pomogne, da se uvažava pravo žalbe na administrativne odluke građana, da se čuva zaštita podataka građana, recimo podaci koji se odnose na neke njihove privatne informacije i tako dalje, recimo stvari kao što su hotlajn za građane, gde bi se građanima izašlo u susret tako da im se daju neophodne informacije koje se tiču rada u javnoj upravi.

Sve su ovo prakse koje su, recimo, u zadnjih deset godina u Srbiji veoma nezgrapno počele da ulaze u javni sektor, a pre deset godina, ili tokom devedesetih godina nisu uopšte bile poznate. Dakle, menja se atmosfera u društvu, menja se način na koji građani vide javnu upravu, pa i javna uprava

mora da prati te trendove. Treba nam efikasnija javna uprava, sa većom motivacijom, koja više izlazi u susret građanima.

A sad imam jedno pitanje tu. Da li je zaista za ovakav nivo promena i adaptacije, koji su nam potrebni, neophodno da postoji Nacionalna akademija za javnu upravu? Mnoge od tih stvari mogu da se promene već odmah. Ako, recimo, u Skupštini Srbije predsednica Parlamenta skрати diskusiju za 255 minuta, potpuno mimo bilo kog zakona, ta poruka izlazi u javnost, a onda državni službenici koji rade u javnoj upravi dobiju poruku koju protumače ovako – pa ako predsednica Skupštine može da krši Poslovnik, zakone itd., što ih ne bih kršio ja?

Znate, za takve stvari vam nije neophodna Nacionalna akademija. Potrebno je samo da postoje ljudi koji savesno i po zakonu obavljaju svoj posao. To je, recimo, jedna stvar koja može da se promeni odmah, bez bilo kakvih uvođenja javnih akademija kao institucija.

Promene koje se dešavaju u društvu veoma često se odnose, takođe, i na nove zakone koji se donose, kao i na nove politike koje država, odnosno Vlada sprovodi. I tu su takođe zaposlenima u javnoj upravi potrebna neophodna nova znanja. Ona prevazilaze ovaj prvi nivo znanja o kome sam malopre govorio. Dakle izlaženje u susret građanima, efikasnija javna uprava, etično ponašanje javne uprave, to je sve jedan nivo, koji može da se reši bez nekog posebnog institucionalno utemeljenog obrazovanja.

Ali kada dođe novi zakon ili kada treba da se sprovodi nova politika, stvari su malo komplikovanije. Ko će da vrši, zapravo, obuku državnih službenika kada se usvoji novi zakon, recimo, u oblasti ljudskih prava ili u oblasti energetike, zaštite čovekove okoline, ako se desi, recimo, reforma zdravstva pa se uvede privatno osiguranje kao obavezno? To zahteva kako promenu zakona, tako i promenu javne politike. Ko će vršiti obuku državnih službenika ili zaposlenih u javnoj upravi onda? Pa vršiće ljudi koji se time, između ostalog, i bave, koji su zaposleni na visokoškolskim ustanovama u Republici Srbiji. To su ljudi koji rade na univerzitetima u ovoj zemlji ili naučnoistraživačkim institutima u ovoj zemlji, kako javnim tako i privatnim.

Gospodine Krasiću, pustite me da završim, molim vas. Nisam još završio.

U tom smislu, pošto će ti ljudi koji će da vrše obuku ljudi zaposlenih u javnoj upravi verovatno biti zaposleni ili angažovani na Nacionalnoj akademiji, onako kako ste vi zamislili, zbog čega se onda zapravo cela ta stvar ne bi obavljala na visokoškolskim ustanovama?

Ovaj predlog ima još prednosti. Ja ću da kažem nešto još o njima za koji minut.

Drugo, zbog čega nam je potrebna analiza javnih politika kao sastavni deo obuke državnih službenika? Pa zbog toga što veliki deo državnih službenika uopšte ne razume šta podrazumeva sprovođenje jedne politike, bez obzira o kojoj se politici radilo – može biti zdravstvena, obrazovna, kulturna, ekonomska. Kako se to vidi? Pa vidi se tako što, recimo, kada dobijemo u ovoj skupštini zakone koje treba da usvajamo, u onom delu gde se nalazi obrazloženje zakona veoma često se dešava da obrazloženje zapravo predstavlja pukon ponavljanje članova zakona. Dakle, taj koji je pisao obrazloženje uopšte ne razume u čemu je smisao i šta bi trebalo da bude efekat zakonskih odredbi koje su došle ovde u Skupštinu na usvajanje.

To nije uvek slučaj. Recimo, ovaj zakon je dosta dobro obrazložen. Vidi se da ga je pisao neko ko se razume u javnu politiku, ali verujte ima dosta zakona koji stižu u Skupštinu, ja sam prosto bio šokiran da vidim da u obrazloženjima zakona stoji prepričavanje onoga što piše u samim odredbama. Dakle, neko mi samo drugim rečima prepričava šta piše u članu 1, članu 2, članu 3, članu 4. i tako dalje, a onda dođe ministar ili neki državni službenik, koji bi takođe trebalo da bude upućen u javnu politiku, pa onda prepričava čitajući sa papira to obrazloženje i potroši ovde 20-25 minuta na ono što smo već sami mogli da pročitamo.

Jedna od važnih stvari koja je takođe vezana za koncept javne politike i zbog čega bi svi zaposleni u javnoj upravi trebalo da znaju, bez obzira u kom ministarstvu ili na kom nivou vlasti ili u kom delu javnog sektora rade, jeste i analiza troškova i koristi. Mi veoma dugo i veoma često kuburimo sa problemima koji se odnose na ovu vrstu analize i koji nam daju zakonska rešenja i guraju zemlju da sprovodi politike od kojih ima više štete a malo koristi.

Daću vam, recimo, jedan primer o kojem smo ovde razgovarali prošle nedelje, a to je primer obrazovne politike, gde je bio predlog da se država obaveže da izdvoji novac za kupovinu školskih udžbenika za svu decu, kao i za besplatan pristup obdaništima za svu decu.

I sad, ovde je neko iz vladajuće većine nekoliko puta ponovio da za to nema para u budžetu. Naravno da nema para kada se troši na stvari kod kojih socijalna korist nije velika. U Beogradu se, recimo, veliki deo novca troši na stvari kao što su fontana ili jarboli, od kojih će imati korist ne znam tačno ko, a onda se posle kaže – nema novca da sagradimo više vrtića da bi sva deca imala besplatan pristup njima. Koja je socijalna korist od fontane u centru Beograda kojoj nijedan pešak ne može da priđe?

Ja bih voleo, recimo, da sam video analizu troškova i koristi takvog ...

(Blaža Knežević: Da se okupate.)

Da se okupam, je l'? Odličan komentar.

Ja bih voleo da vidim analizu troškova i koristi onog analitičara koji je predlagao takvu vrstu potrošnje javnih fondova, da vidimo koja je zapravo šteta koja je nastala tako što smo dva miliona dinara uložili u fontanu; koliko je vrtića, recimo, za to moglo da se izgradi.

Evo još nekoliko stvari koje su posebno problematične u ovom zakonu, a tiču se načina na koji se konstituišu organi ove Nacionalne akademije. Gospodine ministre, ko bira direktora Nacionalne akademije, da li znate? Ja ne znam, pošto u ovom zakonu nema ni jedna jedina reč o tome kako se bira direktor Nacionalne akademije.

(Vojislav Šešelj: Na konkursu.)

Na kom konkursu, gospodine Šešelj? U kom to članu?

Druga stvar, pošto će ova akademija biti neka vrsta obrazovne ustanove, tako se predviđa ovim zakonom, kaže se da je sistem akreditacije te institucije izmešten iz postojećeg sistema akreditacije u Republici Srbiji. Dakle, svi univerziteti koji apliciraju za akreditaciju imaju jedan nivo standarda koji treba da ispune, ali Nacionalna akademija će, koja je zapravo možda jedna od najvažnijih institucija, kako je predložena ovim zakonom, imati potpuno druge standarde, a te standarde će, kako možemo da pročitamo u Obrazloženju ovog zakona, propisivati ministar.

Dakle, pretpostavljam, pošto nema odgovora na pitanje kako se bira direktor, da će direktora da bira ministar, Ministarstvo ili Vlada, da će, takođe, ceo sistem da aminuje, u smislu akreditacije programa, takođe Vlada, i da ćemo onda dobiti jednu instituciju koja će biti po svom karakteru potpuno politička.

A šta se dešava kada su stručne institucije, koje treba da usavršavaju i dopunjuju znanja ljudi koji treba stručno da obavljaju svoj posao, pod uticajem politike? Videli smo pre neki dan, kako jedna, po definiciji stručna institucija, koja čak i u zakonu ima odrednicu da njen direktor ne sme da bude stranački čovek, radi svoj posao – tako što kao problem državne bezbednosti uzima pevača folk muzike i onda propituje da li je on možda...

(Vladimir Orlić: Je li to tema?)

Pa jeste tema, slušajte pažljivo.

Dakle, jedna stručna profesionalna institucija uzima folk pevača i ispituje ga sa sumnjom da je možda napravio pesmu koja je protivna nacionalnim interesima Republike Srbije. Kako je došlo do ovoga? Pa tako što ste postavili na mesto direktora te institucije stranačkog čoveka, stranačkog funkcionera. Političkom odlukom.

Recimo, da vam dam drugi primer, sa akreditacijom univerziteta. Nekoliko puta se univerzitet čije delovanje ovde vezujemo za jednog narodnog poslanika – da budem potpuno otvoren, gospodina Zukorlića – prijavio Akredizacionoj komisiji u zadnjih 10 godina da dobije akreditaciju za taj

univerzitet. Dva puta je bio odbijen jer nije ispunjavao standarde, a onda mu je 2015. godine Vlada Republike Srbije dala kart blanš rešenje po kome njegov univerzitet može slobodno da radi sve dok se proces akreditacije ne završi.

Znate, ako univerziteti tako dobijaju akreditaciju i ako će Nacionalna akademija tako da dobije akreditaciju, onda će to da se svede na jedno veliko ništa, na još jednu stranačku instituciju gde će usavršavanje, pretpostavljam, dobijati samo stranački kadrovi da obavljaju neku stranačku delatnost u javnoj upravi.

Rekao nam je gospodin ministar juče da je poenta ove nacionalne akademije da se državni službenici, ljudi u javnoj upravi prema građanima obraćaju ljubaznije i da budu bolje upućeni. Gospodine ministre, to već sada može da se uradi bez ikakve akademije. Samo treba, recimo, u ovoj skupštini da se vidi da se svi tako ponašaju jedni prema drugima, da se ne krši Poslovnik i zakon, da se ne dobacuje dok drugi priča i ljudi će...

(Vojislav Šešelj: Ne postoji.)

Pa ne postoji, pošto ga je predsednica Skupštine, očigledno, poništila svojim aktima.

PREDSEDNİK: Poslaniče, budite ljubazni, ako nešto znate o zakonu.

DUŠAN PAVLOVIĆ: Naravno, sve vreme govorim o zakonu, predsednice.

PREDSEDNİK: Budite ljubazni da govorite o Predlogu zakona.

DUŠAN PAVLOVIĆ: Naravno, hvala što me podsećate na moju dužnost.

PREDSEDNİK: Da ne bismo svaku sednicu podvrgli ruglu i ismevanju. Molim vas.

DUŠAN PAVLOVIĆ: Okej. Dakle, sve to što ste rekli juče, ili mnogo toga što ste rekli juče, može da se postigne tako što ćemo, recimo, najpre u ovoj skupštini da počnemo da se ponašamo tako pa će državni službenici onda videti kako treba da se ponašaju prema građanima. Jer šikaniranje ljudi u Skupštini je zapravo indirektno šikaniranje građana. Ja nisam ovde došao zato što sam sam hteo ovde da dođem, sam sam nekako ušao ovde, nametnuo se, nego me je neko birao na izborima da ga ovde zastupam. Šikanirajući mene šikanirate i te ljude koji su mene birali. A ljudi u javnoj upravi će to da vide kao poruku kako treba da se ponašaju.

Dakle, umesto da napravite novu javnu kulturu u javnom sektoru, što bi ova akademija, između ostalog, trebalo da radi, da napravite novi sistem ponašanja državnih i javnih funkcionera prema građanima, napravićete od te institucije, ako usvojite ovakav zakon, stranačko telo. Odnosno pojaćaćete stranačku kulturu i u tom jednom telu koje je važno.

Znate, Njegoš je rekao – što se grbavo rodi, vreme ne ispravi. Ako grbavo napravite ovu instituciju – koja je veoma važna, mnoge zapadne zemlje je imaju – godinama i godinama nećemo moći da otklonimo nedostatke koji se budu stvorili njenim nastankom. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Vladimir Marinković, povreda Poslovnika.

VLADIMIR MARINKOVIĆ: Poštovana predsednice, dame i gospodo narodni poslanici, povređeni su čl. 106. i 107.

Od 20 minuta izlaganja ja mislim da nije bilo ni tri minuta o temi o kojoj razgovaramo. Ne znam i nije mi jasno, voleo bih da mi objasnite kakve vi veze imate kao predsednica Narodne skupštine sa Nacionalnom akademijom. I onih 255 minuta o kojima je prethodni govornik govorio... Znači, to je bila jedna odlična sednica, sve je elaborirano, sve je bilo u redu i ne znam kakve veze ima sa dnevnim redom današnje sednice. Ja sam mislio da će prethodni govornik, odnosno profesor biti fokusiran na ovako jako važne teme dnevnog reda.

A što se tiče vremena i nedostatka vremena, gospodo, pobedite na izborima, pa ćete imati četiri sata, tri sata, pet sati, tako da... Hvala.

PREDSEDNIK: Slažem se sa vama, ali nisam htela da reagujem. Da li želite da se izjasnimo u danu za glasanje? (Ne.) Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Vojislav Šešelj.

Želite? (Da.)

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, danas opet imamo stari problem. koji se neprekidno ponavlja – četiri važna zakona moramo zajedno da razmatramo. Ovaj četvrti, koji je najobimniji, ja neću stići ni da pomenem danas, a najradije bih o njemu govorio, jer iza njega direktno stoji predsednik Vlade Ana Brnabić. Al' moram da idem redom, moram da idem od Žarka Ružića pa nadalje. Branko Ružić; stalno menjate imena pa ne može čovek da se snađe.

Vidite, ovde se predlaže osnivanje jedne institucije koja nikom živom nije potrebna. Nacionalna. Čuj, nacionalna. Pa niste ni Vladu nazvali nacionalnom, niste ni ministarstva nazvali, trebalo bi „nacionalno ministarstvo za šišanje ovaca“. Ništa još nemamo nazvano nacionalno, ali je nacionalna akademija za javnu upravu... A dali ste joj više ingerencija nego što ima Srpska akademija nauka i umetnosti.

Kada se kaže Nacionalna akademija, ja se odmah setim Nacionalne štedionice. To su dve prilično prevarantske institucije, s tim što je preko Nacionalne štedionice ukraden veliki novac države Srbije.

Ovde nije plan krađa novca nego enormno širenje državne uprave, jer državna uprava nam je i tako prebukirana – to vam govore i vaši prijatelji iz EU,

nisam vam ja tu potreban da vas upozoravam – a vi je na ovaj način širite i niko živ ne zna koliko je širite. Ovo je rupa bez dna. Ako u ovo uđemo, propadosmo u bezdan.

A šta je problem u našoj upravi? Prebukiranost, rekoh već, nizak nivo stručnosti i male plate. I dok imamo ove minijature plate u državnoj upravi, osim nekih organa koji su iskočili svakoj kontroli pa se gađaju platama, poput Narodne banke, Kontrole letenja do ovih raznoraznih zaštitnika itd., plate su bedne uključujući i ministarske. Zna li da neki tamo direktor Kontrole letenja ima sedam puta veću platu nego ministar? Rešite problem prvo tamo gde najviše boli.

Rešite problem stručnosti i kompetentnosti. I socijalisti su gnječili mnogo državne činovnike. I oni su uvek bili na minimalnim platama, pa ako bi baš neko imao privilegiju, dodavali su mu neki honorar sa strane i tako. A onda su došle dosmanlije i zaposlili sve one ulične bukače. Za šta su oni bili stručni? Za udaranje u šerpu. Ko god se istakao udaranjem u šerpu, dobio je državni posao a da nema stručnosti. I sad ste prebukirali državnu upravu ogromnim brojem zaposlenih, a državna uprava nije u stanju da funkcioniše.

Treba paralelno sprovesti proces uvođenja platnih razreda, da se zaštiti zvanje državnog činovnika. U svakoj civilizovanoj državi na svetu izražava se poštovanje zvanju državnog činovnika, a kod nas je državni činovnik zadnja rupa na svirali.

Kad se pojavi državni činovnik, onda je osnovana pretpostavka da on zna, da je kompetentan, da je sposoban, da je častan i nepodmitljiv. Ajde vi meni sad nađite u ukupnoj strukturi državne vlasti koliko imamo nepodmitljivih državnih činovnika. Nepodmitljivi su uglavnom oni od kojih ništa ne zavisi, koji se ni za šta ne pitaju, pa čak i oni daju obećanja da će nekome završiti neki posao, traže pare unapred, pa ako se posao i završi mimo njega to je njegov uspeh, a ako se ne završi – probao sam sve, nije išlo. E, to nam je stanje.

A vi hoćete to stanje da promenite Nacionalnom akademijom, da okupite Peru, Miku, Žiku i tako dalje da oni drže predavanja, a državni činovnici da idu kao da slušaju, pa će iz tih predavanja nešto naučiti. Neće naučiti ništa. Kao i ja kada ovde slušam ministre u sali pa mi odlutaju misli od Kosova polja pa nadalje, jer znam da ništa pametno neću čuti. E tako će vam biti na Nacionalnoj akademiji.

Kažete da Nacionalna akademija ima status javno priznatog organizatora aktivnosti neformalnog obrazovanja odraslih. Ako je to neformalno obrazovanje, kako ćete naterati nekoga da pohađa nastavu na toj akademiji? Morate imati neku formu. Mora neka diploma da se tamo stekne. Mora ta diploma da ima neku vrednost u društvu i u državnoj upravi.

Sedište će biti u Beogradu, je l' tako? E sad, 'očemo li dovlačiti u Beograd iz svih opština u Srbiji opštinske činovnike, da idu u školu u Beograd, preko vikenda ili će im se davati plaćeno odsustvo po mesec-dva dana, pa ih ispitati, pa ako su nešto naučili da se vrate, a ako nisu ništa naučili, što će se obično desiti, da idu iz početka?

Jedan od naših problema u državnoj upravi je što niko ništa ne čita. Glavu na panj stavljam da od ministara u Vladi Srbije više od polovine ništa ne čita, osim možda dnevnog reda za sednicu, nekog materijala i tako dalje. Ne čitaju knjige; ne čitaju ni beletristiku ni stručnu literaturu.

Šta je potrebno našoj upravi? Da državni činovnici počnu da čitaju, pa da im se umesto Nacionalne akademije formira vredan, dobar, stručni časopis, pa da se u časopisu objavljuju radovi naših stručnjaka sa direktnim usmerenjima kako raditi s kojim problemom, s kojom pojavom u društvu, a i prevoditi iz strane literature vredne tekstove i da se tako osposobljavaju ljudi iz javne uprave.

Onaj ko ne zna, ko nema mozga, ko je diplomu, fakultetsku ili srednje škole, dobio preko veze, on se lako prepoznaje. Ako se prepozna i ako mu se više od 10% odluka ukine u upravnom sporu, ako izgubi na sudu, šta onda on ima više da traži u javnoj upravi?

Dalje, ako naši kadrovi sa fakulteta i srednjih škola nemaju dovoljno znanja o javnoj upravi, imamo na pravnom fakultetu predmet Upravno pravo, koji se uči na svim smerovima. Ja sam u načelu protiv smerova, pogotovo na fakultetima društvenih nauka, jedan smer – opšte obrazovanje, onda ćemo podeliti taj predmet, kao što je Građansko pravo podeljeno na stvarno, odnosno svojinsko i obligaciono i procesno, možemo Upravno pravo podeliti na tri predmeta pa da se intenzivnije i detaljnije izučava.

Ima Nauka o upravi, koja je, mislim, sada samo opciona grupa, šta li je, na jednom od smerova. Iz te Nauke o upravi postoji ogromna literatura i na srpskom jeziku. A ko je to čitao? Ko je to od ministara čitao? Ko je od onih koji su postali ministri pre toga znao šta je javna uprava – da je ministar najviši organ državne uprave i da mora znati i upravni postupak i upravni spor? Malo koji. I kada mu neko donese nešto na potpis, on potpiše. Kad potpiše – muka velika, bruka, ali baš ga briga.

Koji bi bili zadaci te Nacionalne akademije? U članu 4. se predviđa da ona obavlja stručne i s njima povezane izvršne i druge poslove državne uprave. Pa to je novi organ državne uprave. Vi na mala vrata uvodite novi organ državne uprave. Taj organ će upravljati. Imaće određene nadležnosti. A što onda direktora postavljate na čelo? Stavite ministra. Može, dobro, i direkcija da bude organ državne uprave.

Vi ste već sami predvideli tamo da ovaj programski savet imenuje sam direktor, a ne neko ko bi kontrolisao direktora preko tog saveta. A ko bi

kontrolisao direktora, to bi bilo ovo ministarstvo, Ružićevo, je li tako? Je li? Jeste, Ružiću? Ali da li biste vi bili u stanju da to kontrolišete, to je drugo pitanje. Imate li vi stručne organe sposobne da to kontrolišu, imate li vi državne činovnike koji bi znali da ovo kontrolišu? Ili bi nam tamo prodavali neke stvari za bubrege i ko se snađe – snađe, ko se ne snađe – ne snađe?

Koliko će biti zaposlenih u Nacionalnoj akademiji? Počeće od stotinu, pa hiljadu, pa pet hiljada, pa deset hiljada, pa sto hiljada. Sve to može, može ta Nacionalna akademija da zameni celu državnu upravu. Iovako se ne oseća da imamo sposobnu državnu upravu, nećemo imati ni tada. Državna uprava se sastoji od kadrova, a ne od institucija. Možete imati kakve god želite institucije, kakve god proglasite institucije; ako u njima nemate kadrove, ne vredi. Kadrovi znanje stiču na fakultetu, a vi i dalje primajte one koji su završili fakultet sa prosekom šest a onda ih šaljite na Nacionalnu akademiju, nek se tamo dodatno usavršavaju, a neka oni sa prosekom osam-devet čekaju na Zavodu za zapošljavanje. Neka bude i dalje zaposlenje u državnoj službi nagrada za uspešne predizborne aktivnosti, kontrolu biračkih mesta, kontrolu u ime svoje partije, pa i u ime tuđih partija, kad se potkupe kontrolori. To je to.

Ima zemalja u svetu gde je činovnički aparat toliko ozbiljan da on provodi izbore, a ne treba mu nikakva kontrola i svi veruju da će to pošteno biti obavljeno, tako da tamo nije stranački državni aparat, da nije činovnički aparat stranački ili prevashodno stranački, nego da se sastoji od uglednih i časnih ljudi. Takve bi morale i sudije da nam budu. A mi ovde izaberemo za sudije ljude sa prosekom šest i onda se čudimo što nema nezavisnosti pravosuđa.

Zato što niko od njih ne zna šta je pravna etika. Naš činovnički aparat ne zna ni šta je pravna ni šta je činovnička etika. Nije imao ko da ih nauči. Etiku na pravnom fakultetu u Srbiji, mislim, niko nema, ali imaju neke izmišljene predmete koji se pro forme polažu. Izmišljeni su radi već postojećih kadrova, a nisu kadrovi prilagođavani nastavnom planu i programu.

I u srednjim školama, znate, popravite prvo materijalno stanje profesora pa zainteresujete najbolje studente da, kada završe fakultet, budu profesori u srednjim školama. Vratite ugled tom zanimanju pa ćete imati mnogo bolje kadrove. A vi ćete sada ovom akademijom ispravljati ono što ni srednja škola nije dala, što nije dao ni fakultet. Ne možete, vi to nikad ne možete ispraviti. Ovo će biti samo zamajavanje.

Vidite šta bi Programski savet radio: predlog opšteg programa obuke i programa obuke rukovodilaca; utvrđuje metodologiju potreba za stručnim usavršavanjem...

Metodologiju potreba on utvrđuje, a ko će vršiti istraživanje da se pokaže kolike su to potrebe? Jesmo li mi ikada imali model činovničke strukture jedinice lokalne samouprave koji će zavisiti od broja stanovnika, od veličine teritorije,

stepena ekonomskog razvoja i tako dalje? To nikada nismo imali. To se niko ne usuđuje da pokuša da radi, a oni će stvarati metodologiju. Ne može se metodologija iz vakuuma stvarati, ni iz čega. Metodologija mora da se zasniva na nekim objektivnim činjenicama, na osnovama sistema koji se već poznaje, a treba istražiti ono što je nepoznato. Treba doći do novih indikatora, pa proverom indikatora do novog znanja, do novih činjenica. Ko će to tamo raditi? Niko. Nema ko to tamo da radi.

Sve ministre da postavite tamo u Programski savet, nisu u stanju taj posao da obave. Hajde, podstaknite naučnoistraživačke projekte na univerzitetu da se taj problem napravi. Ako vi niste u stanju za pet godina da donesete zakon o platnim razredima, što ne angažujete nekoga ko to zna? Nije vam padalo na pamet, ali vi ne znate. A kada se uvedu platni razredi, pola problema je rešeno.

Onda ne može direktor Kontrole letenja da ima 700.000 platu, a kontrolor leta može i 800.000. Jer nije isto biti kontrolor leta i direktor Kontrole letenja. Direktor Kontrole letenja kao državni činovnik ne sme imati veću platu od bilo kog ministra, ali stručnjak ekstra klase kakav je kontrolor letenja, e, on može imati prema evropskom proseku, da ne bi otišao trbuhom za kruhom, da ne bi otišao da radi tamo gde su plate veće. A kod nas je sve naopako. Tamo spremačica ima veću platu nego ministar.

Ili u Narodnoj banci, šta se već radi tamo i šta im sve pada na pamet, jer imaju viška novca. A kako oni stiču višak novca? Primarnom emisijom: daju bankama na kamatu i iz toga ne samo da zadovoljavaju svoje potrebe i ogromne plate, nego se razmeću, čak su uveli i ginekološke preglede. Moglo bi svako ministarstvo da uvede ginekološke preglede i da budu redovni, i svako da ima jednu ordinaciju u svojoj zgradi.

Znate, suočavamo se s tolikim nebulozama, s toliko nerazumnim pojavama, a sebi neprekidno postavljam pitanje koliko to može dugo da traje. A po svemu sudeći, može da traje dok ne dobijemo neku sposobnu Vladu Srbije. Jesmo li u stanju da je dobijemo? Zavisi od građana. Ajde da ubedimo građane. Nismo dosada uspevali da ih ubedimo.

Vidite još jednu stvar, sledeći zakon koji se ovde raspravlja je zakon o izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima. A taj zakon znači prilagođavanje zakonu o Nacionalnoj akademiji, pa se govori o opštem programu obuke, programu obuke rukovodilaca i tako dalje.

A rekoh vam već, obuke nema bez čitanja knjiga. Stručno usavršavanje je doživotno stručno usavršavanje. Ili, koji ste ono izraz upotrebili neki dan prevodeći sa engleskog jezika? „Celoživotno“. Vi, kada prevodite zakone koje nam diktiraju iz EU sa engleskog jezika, ne vodite računa o prevodu. Često nemamo ni lektora u Vladi. Nisu ga imali ni socijalisti, a kamoli dosmanlije,

nemate ni vi. Vi svi mislite da znate jezik. Ne znate. Čak da uđem ovde sada u analizu jezičkih konstrukcija, na šta bi sve to ispalo.

Nemojte onda to da radite, povucite lepo ovaj zakon. Kažite da ste prihvatili dobronamernu kritiku. Svaka moja kritika ovde izrečena zaista je dobronamerna.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Nisam još završio rečenicu....

PRESEDAVAJUĆI: Završite samo rečenicu, slobodno.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Ajde, dobro.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, gospodine Šešelj.

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

Izvolite, kolega Đurišiću.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala, poštovani potpredsedniče.

Poštovani ministri, evo ni na kraju jučerašnjeg dugog dana u Skupštini, kada smo slušali od strane dva ministra obrazlaganje po dva predloga zakona, ni danas u toku ove rasprave nisam uspeo da shvatim na koji način su ova četiri zakona međusobno povezana, kao i rešenja u njima da su takva da mogu zajedno da se raspravljaju.

I naravno da to nije slučaj, nemaju nikakve veze jedan sa drugim, ali je bilo potrebno skratiti vreme rasprave u Parlamentu, onemogućiti poslanicima da govore ono što smatraju da je potrebno reći o ova četiri zakona. Time se nastavlja jedna loša praksa i očigledno je da ni ovi zakoni tu praksu neće promeniti.

Iako je u medijima, i dobro je ministar Ružić to primetio, bilo najave da će ovaj zakon o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu obuhvatiti i edukaciju funkcionera, on je jasno rekao da to nije slučaj. Ali ja mislim da je to neophodno. Ako pogledamo ponašanje predsednice Parlamenta, koja se ovde izdirala na sekretara Skupštine i izbacivala je napolje, ili jednog gradonačelnika Subotice, koji svom saradniku preti čupanjem grkljana, postavlja se pitanje da li je njima potrebna obuka i edukacija kako bi mogli da budu ljubazni, jer je ministar, kada je navodio zašto je potrebna Nacionalna akademija za javnu upravu, ljubaznost naveo kao jedan od ciljeva. Mislim da nam je ta ljubaznost potrebna od najviših funkcionera i mislim da je šteta što oni neće biti u ovim programima obuke i edukacije, ili makar koučinga, ako ništa drugo, da bismo izbegli ove situacije u budućnosti.

Ministar Ljajić je tu diskusiju sinoć zaključio i mene je obradovalo donošenje zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju, jer je to dobro za našu privredu, za građane, da polako hvatamo korak sa novim tehnologijama.

Mislim da je malo preterano reći da je usluga kvalifikovanog elektronskog potpisa, koja će biti uvedena ukoliko se ovaj zakon usvoji,

revolucionarna. Revolucionarno znači nešto prvi put, nikad viđeno. Možda nije u našoj zemlji – neke druge stvari su bile nikad viđene u našoj istoriji dosada, nevezano za ovu stvar – ali mislim da postoje mnoge zemlje koje su daleko odmakle u ovim uslugama i ono što je dobra strana ovog našeg kašnjenja jeste to što možemo da pokupimo sva dobra iskustva i da brže uhvatimo korak i smanjimo to zaostajanje koje postoji.

Ono što je jedino mene uplašilo na kraju njegovog izlaganja jeste kada je rekao kako će biti sprovedeni, da kažem, tenderi za izbor pružalaca usluga u ovom elektronskom posredovanju. Tu je, moram da priznam, mene uhvatio strah. Uhvatio je me strah od toga znajući kako ova vlada već pet godina radi. Koji će to ljudi i kako dobiti priliku da pružaju usluge u jednoj ovako važnoj i osetljivoj stvari, da imaju pristup podacima građana?

Zamislite, mi imamo danas ugledne građane koji nisu umeli da sačuvaju svoju ličnu kartu; neko im je, kažu, uzeo ličnu kartu pa otvorao firme na njihovo ime. A zamislite sada elektronski potpis, pa kako to onda lako može neko da dođe u posed nečijeg tuđeg elektronskog potpisa i, recimo, opet osnuje firmu, uzme neki kredit, zaduži se za milione a posle kaže – nisam ja, ukrali mi. Kako ćemo mi, ministre, znajući ovu vladu, njene kapacitete, njen način rada, to da sprečimo? To je moja velika bojazan.

I druga, jedan primer u svetu šta se dešava kada date da neka privatna firma bude, recimo, pružalac neke usluge. Ne znam da li ste pratili, pre, čini mi se, dva-tri meseca bio je skandal u Švedskoj; firma koja je tamo radila usluge za ministarstvo odbrane Švedske promenila je vlasnika, taj vlasnik je onda neke poslove autorsovao i onda su ljudi iz Srbije došli do podataka, osetljivih, zaštićenih podataka vezanih za švedsko ministarstvo odbrane – imena pilota, vojne snage, ogromni podaci bili su u rukama neovlašćenih lica, i to baš u Srbiji, igrom slučaja. I koji je bio epilog toga? Epilog toga je bila ostavka ministra odbrane.

Sad, ministre Ljajiću, da li ste vi spremni da usvajanjem ovog zakona dovedete sebe u situaciju da date ostavku? Vi, sa najdužim ministarskim stažom u Srbiji. Ja ne mogu da zamislim da date ostavku. Nadam se da ste svesni rizika koji preuzimate, modela gde će se ove usluge davati preko raznih tendera, akreditacija, kako god, privatnim kompanijama. Jer tu se neke stvari dešavaju, kao što se, evo, desilo u Švedskoj. Oni tamo sigurno imaju sistem već duže godina nego mi u ovom elektronskom poslovanju, elektronskim potpisima i sve drugo, pa su se te neke stvari desile. Tako da, pazite se u budućnosti i obratite pažnju kako se ovaj zakon primenjuje da ne biste slučajno došli u situaciju da neko kaže da treba da podnesete ostavku.

E sad da se vratimo na ovaj prvi zakon, o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu. Meni je, čitajući ovaj zakon i slušajući ovu raspravu dosada, potpuno

nejasno čemu ovaj ovako pretenciozni naziv – Nacionalna akademija za javnu upravu. Čovek bi očekivao sada će da se formira neka važna ustanova, obrazovaće stotine i stotine kadrova. Ovo je, praktično, preimenovanje uprave na jedno telo Vlade, koje bi moglo da se zove telo za akreditaciju instruktora za obuke, za pravljenje programa. Naziv Nacionalna akademija je, po meni, potpuno neprimeren, po onome što ovaj zakon donosi i koje novine uvodi.

Čitajući ovaj zakon sve vreme mi je pred očima ovako svetlelo, kao što svetli ova novogodišnja rasveta u Beogradu – NALED, NALED, NALED. Znači, čitajući ovaj zakon, vidi se da je ovaj zakon pisan van Vlade. Verujem, ministre – vi ste tu od kraja juna; koliko je to?, četiri meseca, tri meseca – da je ovaj zakon napisan pre nego što ste vi došli u Ministarstvo. Ili možda i posle. A zašto ovo kažem? Ja imam običaj da čitam i ove delove obrazloženja zakona pa sam tako ustanovio da Vlada ima vremeplov. I evo opet dokaza: u Zakonu o državnim službenicima piše da je radna verzija zakona data na uvid javnosti 12. 12. 2017. godine, znači tek za dva meseca. Znači, ja kažem da u Vladi neko ima vremeplov... Jer vi odete u budućnost pa date zakon tek za dva meseca u javnu raspravu.

Naravno da je to greška, ministre, i naravno, ja pozdravljam nameru da se obukom ljudi koji rade u ministarstvima ovakve greške smanje, da ne bismo imali ovakve rasprave u Parlamentu, ali je neobično pročitati ovako nešto.

Povedite računa, jer ste vi odgovorni za ceo tekst ovog zakona i onaj deo obrazloženja i sve drugo, šta tamo piše. Tamo pišu još neke interesantne stvari. Mene je interesovalo kol'ko će sve ovo da košta, i piše da će troškovi za 2018. godinu za Nacionalnu akademiju iznositi 31.000.000 dinara za 30 zaposlenih. Zatim 5.000.000 dinara za naknade članova Programskog saveta i stručnih tela, kojih treba da bude do deset i da ta stručna tela imaju od tri do pet članova. Znači, sve ove ljude, 30 do 50, plus 15 članova Programskog saveta, imenuje jedan čovek, direktor Nacionalne akademije, za koga, moram da se složim sa kolegom Pavlovićem, u zakonu ne stoji na koji način se bira. Vi ste rekli da će biti imenovan od strane Vlade na pet godina. Po nekim drugim zakonima verovatno, ali ovde u zakonu ne stoji.

Znači, taj čovek, jedna osoba će za 50–70 ili 65 ljudi odrediti da budu članovi Programskog saveta na neodređeno. Ono što je naša velika zamerka jeste što članovi Programskog saveta nemaju trajanje mandata, ne kaže se na koliko se biraju, kaže se samo da ih bira i razrešava direktor, ali ne znamo na koliko. Da li je to doživotno? I još ovih 50 ljudi u stalnim telima. Svi ti ljudi će potrošiti 2018. godine, tako je najavljeno ovde, videćemo kada dođe budžet, 5.000.000 dinara. A onda je za sve programe obuke predviđeno 11.000.000 dinara. Zamislite, znači, za obuku dvesta i ne znam ni ja koliko hiljada ljudi, koliko treba ovim zakonom da se otvori mogućnost – naravno, neće svi u jednoj godini proći edukacije i sve

to – vi ste predvideli 11.000.000 samo za naknade ovih pedesetak ljudi koje imenuje isključivo, ponavljam, direktor, bez jasnih kriterijuma.

Bez kriterijuma, recimo, ko predlaže ove državne službenike u članove Saveta. Ko to predlaže? Kako će on da izabere od desetina i desetina, od stotina, hiljada ljudi u državnoj upravi koji ispunjavaju zakonom propisane uslove, kako će on da dođe do ovih sedam ljudi koji su predviđeni da budu? I, po nama je to mesto za korupciju, mesto za politički uticaj. I ocena da se ovim smanjuje politički uticaj na rad uprave ovde pada. Znači, upravo ta osoba ima ogroman uticaj da za 50 i nešto ljudi obezbedi da naredne godine prime 5.000.000 dinara ukupno.

Ali onda, najveća stavka za uvođenje ove Nacionalne akademije je milion i po evra, kako kaže ovde, odnosno 186.000.000 dinara za opremanje prostorija. Znači, desetogodišnji trošak rada Nacionalne akademije, i više, 12 godina planiranih sredstava za rad članova saveta i komisija i stručnih tela i za sve programe puta 12, ta suma je za opremanje prostorija. Pa da li stvarno ova država nema dovoljno spremljenog slobodnog prostora da 30 ljudi, koliko treba da broji ova Nacionalna akademija, negde smesti? Već imamo opremanje, milionsko, izmišljenog tela za bivšeg predsednika Republike da bi on vodio neku komisiju za saradnju u Rusiji i Kini; milioni iz budžeta idu na to. I sada, opet, 186.000.000 dinara! Treba li ja sad da govorim koliko je to škola, vrtića, puteva ili ne znam ni ja čega? Na koji način se to uklapa u politiku štednje i racionalizacije?

Zakon o Nacionalnoj akademiji za državne službenike predviđa, po nama, potpuno nedefinisano prikupljanje i obradu podataka onih koji prođu kroz ovaj proces. Mi smo tražili da se to ili izbriše ili da se upodobi sa zakonom, da se obavezno ubaci da sve te evidencije, a pogotovo obrade, jer se ne govori u zakonu u koju svrhu se rade te obrade, koji podaci se obrađuju, da se to uvede u skladu sa Zakonom o obradi podataka o ličnosti.

Ono što želim da kažem vezano za ovaj zakon o izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima je, na kraju, recimo, rok koji stoji da ljudi koji su dosada radili ove obuke mogu da nastave u roku od tri godine da rade taj posao. Znači, mi imamo ovde zakon koji se – ako čitamo, tek treba da počne javna rasprava za dva meseca, a počela je pre deset meseci, i obavila se – donosi u Skupštini po hitnom postupku. Dakle, mi donosimo zakon po hitnom postupku a onda dajemo rok tri godine da se oni ljudi koji treba da rade ove akreditacije osposobe, odnosno da prođu ponovo kroz proces akreditacije u skladu sa novim zakonom. Apsolutno neprimereno i neobjašnjivo.

Čemu žurba, čemu hitan postupak ako vi onda dajete sebi ovim zakonom rok od tri godine da se krene sa potpunom primenom ovog zakona? Pozivam vas

da prihvatite naš amandman, koji skraćuje taj rok na realan, negde do kraja juna naredne godine.

Svi ovi zakoni polaze od dobre namere i potrebe, naravno, države da unapredi rad javne uprave, da imamo kvalifikovanije, stručnije, angažovanije i ljubaznije državne službenike i, naravno, ništa od toga nije sporno. Ali uvek se, da tako kažem, đavo krije u detaljima. Ova rešenja apsolutno ne garantuju departizaciju. Naprotiv, suprotno, vrišti iz njih da će ovo biti iskorišćeno kao još jedan mehanizam da se stranački ljudi proguraju napred, a oni koji nisu u vladajućim strankama i ne rade u upravi zahvaljujući članstvu u političkim organizacijama, bez obzira na njihovu stručnost i znanje, biće skrajnuti.

Zakon o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja je, ponavljam, dobar i siguran sam da će olakšati građanima pristup uslugama države, olakšati i pojeftiniti privredi poslovanje, ali postoji bojazan kako će to izgledati u realnom životu. Sadašnja predsednica Vlade je pre godinu dana, kada je bila ministarka, s ponosom najavila, evo to je primer kako radi elektronsko poslovanje ili elektronske usluge od strane države Srbije, kao reakciju države na gužve kod izrade novih zdravstvenih knjižica, da građani mogu onlajn da se prijave i da za 60 dana od dana prijave dobiju zdravstvene knjižice.

Ja sam to uradio za moju taštu i ona je dobila zdravstvenu knjižicu posle 10 meseci. Znači, ne 60 dana, ne šest meseci, već za 10 meseci, pre nekoliko dana. Kako vi mislite ovakvim radom i ovakvim primerima da uverite građane da je za njihovu korist uvođenje ovih novih usluga i elektronske uprave? Da ne govorim ono što su neke kolege govorile, o načinu na koji se ovde od strane predsednice Parlamenta koristi elektronska uprava koju ovde imamo u radu Parlamenta i koja treba da pomogne svim poslanicima da radimo kvalifikovanije i transparentnije.

Zbog svega ovoga, zbog našeg nepoverenja u ovu vladu, mi nećemo glasati za ove zakone. Dali smo, nadam se, konstruktivne amandmane i raspravljaćemo o njima u raspravi u pojedinostima. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Đurišiću.

Reč ima ministar Rasim Ljajić.

Izvolite.

RASIM LJAJIĆ: Samo vrlo kratko na četiri primedbe koje ste izneli vezano za ovaj zakon o elektronskom poslovanju.

Prva stvar odnosi se na reč „revolucionarno“. Slažem se sa vama da je ona pretenciozna, ali ja je nisam upotrebio poredeći naš slučaj sa bilo kojom zemljom EU, jer mi smo daleko od toga još uvek. Reč „revolucionarno“ upotrebio sam u odnosu na situaciju koju smo dosada imali i govorio o teškoćama za aktiviranje elektronskog potpisa zbog komplikovane procedure

koja je bila predviđena dosadašnjim Zakonom o elektronskom potpisu, ali slažem se da je pretenciozna.

Druga stvar, oko tendera. Ja reč „tender“ nisam spomenuo. Uzmite stenogram, ako budem spomenuo reč „tender“ ja vam se javno izvinjavam, ali apsolutno nisam spomenuo. Ne zato što izbegavam, već zato što nema mesta za bilo kakve tendere u Predlogu zakona, niti oni o tome govore. Ja sam samo govorio o pružaocima usluga koji moraju da prođu, bukvalno, sito i rešeto da bi bili registrovani.

Uloga Ministarstva je samo da raspisuje standarde i na kraju tog procesa da upisuje u registar pružaoce usluga. Sve drugo radi Akreditaciono telo Srbije ili rade tela za usaglašenosti propisa, koji su opet privredni subjekti. Mi sad imamo šest sertifikacionih tela za izdavanje elektronskog potpisa, od tih šest dve su privatne kompanije koje rade. Verujte, ja ne znam imena tih kompanija, ali prolaze proceduru koja je neophodna i koja će važiti i za sve ostale, i govorio sam o kontroli koja se sprovodi najmanje u dve godine.

I treća stvar, oko informacione bezbednosti. Dakle, deo onoga što ste spominjali, i švedski slučaj, jesu pitanja iz Zakona o informacionoj bezbednosti. Mi menjamo taj zakon u ovom jednom članu gde su, takođe, jasno definisane nadležnosti pojedinih organa, a i u ovom zakonu imamo osiguranje od štete. Kao što nema savršenog zločina, nema ni savršene zaštite od zloupotreba.

Niko ne može da garantuje da vama ili meni neko neće ukrasti mobilni telefon, ali ovo je maksimalni oblik zaštite koji može da se da, i maksimalno smanjena mogućnost za falsifikovanje. Daleko lakše ćete falsifikovati ili pokušati da falsifikujete nečiji potpis ili pečat nego što možete da zloupotrebite odredbe ovog zakona vezano za elektronski potpis i sve ove ostale usluge.

A što se tiče primene, ja sam rekao u završnoj reči da će postojati problem oko primene i implementacije, nema nikakvih dilema. Mi već unapred vidimo koje su to prepreke. Uostalom, nije ni isti nivo digitalne pismenosti u svakom delu zemlje, nije ni jednaka upotreba interneta u različitim delovima Srbije. Sve će to biti prepreke, i ne samo to, koje stoje na putu potpune implementacije ovog zakona, ali složiću se sa vama, jedna velika mogućnost koja se pruža, ali ta mogućnost treba da bude realizovana u jednom procesu. Neće to ići ni lako ni brzo.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Reč ima narodna poslanica Marija Jevđić.

Izvolite, kolegice. Prijavite se ponovo.

MARIJA JEVĐIĆ: Hvala.

Poštovani predsedavajući, ministri sa saradnicima i kolege narodni poslanici, predlozi zakona koji su danas na dnevnom redu su rezultat temeljnog rada resornih ministarstava na daljem unapređenju i podizanju kvaliteta usluga

građanima i privrednim subjektima i upravo kao takvi će imati podršku Poslaničke grupe Jedinostvene Srbije u danu za glasanje.

Što se tiče Predloga zakona o Nacionalnoj akademiji, iz vašeg jučerašnjeg obraćanja, gospodine Ružiću, stekao se utisak da vaše ministarstvo stavlja akcenat na uvođenje reda u administraciji i obezbeđenje što boljeg učinka javne uprave. To je, svakako, dobar signal svim lokalnim samoupravama da moraju da funkcionišu na isti način, u istim rokovima i na istim zakonskim osnovama. Upravo će osnivanje Nacionalne akademije za javnu upravu to i omogućiti.

Postoje zaposleni u lokalnim samoupravama koji ne sagledavaju značaj svoje uloge i svog angažovanja na radnom mestu, što zbog indolentnosti, nezainteresovanosti, a često i zbog nedovoljnog znanja, a da pritom imaju istu ili ravnopravnu naknadu sa onima koji daju svoj maksimum. Ovim predlogom zakona takvi zaposleni će se uputiti na stručno usavršavanje i edukaciju i istovremeno će se napraviti razlika između rada i nerada.

Kao krovna obrazovna institucija Nacionalna akademija za javnu upravu će imati ključnu ulogu u planiranju i izboru kadrova, sistemu nagrađivanja, kao i efikasnosti u profesionalnom pružanju usluga građanima. Cilj Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu je efikasan sistem javne uprave i zato su potrebni obučeni državni službenici. Smatram da će predlog ovog zakona upravo doprineti ostvarenju tog cilja.

Ministarstvo za lokalnu samoupravu je na dobrom putu da transformiše lokalne samouprave u moderne, ekonomične i odgovorne. Ipak, postoji veliki broj problema u radu lokalnih samouprava zbog nedovoljne obučenosti i usklađenosti zaposlenih sa savremenim metodama poslovanja koje donosi svakodnevna modernizacija, ali zakon o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu doprinosi njihovoj edukaciji a samim tim i smanjenju troškova koji bi dodatno opteretili lokalni budžet.

Zakon o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu je usko povezan sa Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima, koji će omogućiti njegovu implementaciju i definiše sam program i rad Nacionalne akademije.

U članu 2. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima član 97ž odnosi se na predavače na Nacionalnoj akademiji i svakako se vodilo i vodiće se računa da ti predavači budu afirmisani i stručni, ali sam ja mišljenja, gospodine Ružiću, da biste kao predavače mogli uključiti i angažovati zaposlene u lokalnim samoupravama koji su se dokazali na svojim radnim mestima, jer su upravo oni najbolji poznavaoци problema u radu javnih uprava.

Poslanici Poslaničke grupe Jedinствена Srbija podneli su jedan amandman na član 2. Predloga zakona, kojim se menja član 97v stav 1. a koji se odnosi na program obuke rukovodilaca. Mišljenja smo da se rečenicom da na obuku idu i oni koji se pripremaju da budu rukovodioci ostavlja prostor za favorizovanje određenog dela državnih službenika, jer oni ne mogu unapred znati da će biti postavljeni na rukovodeća radna mesta. Ali više ću o amandmanu pričati u danu kada budemo o Zakonu raspravljali u pojedinostima.

Zakon o informacionoj bezbednosti nam donosi izmenu jednog člana, ali ja želim da iskoristim ovu priliku i skrenem pažnju na to koliko je informaciona bezbednost jedne zemlje bitna, pogotovo u današnjem globalno izazovnom vremenu. Izazovnom pre svega u smislu bezbednosti, a informaciona bezbednost je duboko prožeta svim terorističkim napadima. Svedoci smo da su takvi napadi maltene svakodnevni. Evo pre neki dan i u Americi se desio jedan takav, gde je smrtno stradalo više od 50 ljudi. Na sreću, u Srbiji još uvek nemamo taj vid nasilja, ali svakako nas brine bezbednost u regionu i svetu, jer rizik uvek postoji i mi moramo biti spremni.

Srbija ima Strategiju razvoja informacione bezbednosti i time je potvrđena spremnost države da se suoči sa globalnim izazovom zaštite podataka. Za mene je kao narodnu poslanicu ali pre svega kao roditelja jako bitno što je strateški planirano pružanje saveta i prijava u vezi sa bezbednošću dece na internetu. O ovoj temi treba podići svest pre svega roditeljima i samoj deci, ali uključiti što više škola i nastavnog osoblja edukacijom kroz različite školske programe.

Predlog zakona o elektronskim dokumentima i poslovanju je osnova za uspostavljanje moderne e-uprave u Republici Srbiji, koja će građanima i privredi omogućiti brže i efikasnije usluge. Efikasnost ovog predloga zakona ogledaće se u uštedi vremena, smanjenju troškova poslovanja, isključenju odlazaka na šaltere. U našoj zemlji upotreba elektronskih dokumenata još uvek izaziva nepoverenje kod većine stanovništva, svi i dalje više veruju papirnim dokumentima i stoga moramo raditi na podizanju svesti kako građana tako i službenika.

Kao što sam na samom početku rekla, upravo su ovi predlozi zakona rezultat modernizacije i unapređenja rada, počev od državnih službenika, lokalne samouprave pa do samih ministarstava, i u danu za glasanje imaće podršku Poslaničke grupe JS. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, koleginice Jevđić.

Reč ima narodna poslanica Nataša Mičić.

Izvolite.

NATAŠA MIČIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, gospodo ministri, službenici Ministarstva, ako bismo ovoj raspravi pristupili na jedan

pojednostavljen način, jer je, nažalost, inače manir ove vlade da pojednostavljuje stvari, valjda je tako lakše, onda bi se moglo reći da su ministri koji su danas pred nama mogli doći prilično opušteno, jer šta bi neko imao protiv stručnog usavršavanja državnih službenika i njihove profesionalizacije, kao i, naravno, elektronskog poslovanja koje je prosto neminovnost u 21. veku.

Međutim, ako raspravi pristupimo na jedan ozbiljniji način, ako gledamo malo sa šireg aspekta o potrebi reforme javne uprave, koja se inače najčešće svodi na fraze, složićemo se, i u kampanjama i kasnije u radu države, odnosno Vlade, ključni problem reforme javne uprave jeste na prvom mestu dobra organizacija. Drugo jeste koordinacija državnih organa. Sami znate i sigurno ćete se složiti sa mnom da ima prilično šumova u tom pogledu, dakle ne funkcioniše dobro koordinacija između različitih organa i službi. Dalje, to je toliko puta pomenuto i partijsko zapošljavanje, i korupcija, i nepotizam; pa, ako hoćete, neke usluge su i prilično skupe, naročito u odnosu na standard građana.

Juče sam pažljivo slušala, sinoć u stvari, izlaganje ministara i gospodin Ružić je u jednom momentu rekao da ova tema možda nije toliko interesantna sa političkog aspekta kako bi bila eksploatisana zarad nekih dostizanja ili postizanja dnevnopolitičkih poena. E pa ja upravo mislim suprotno. Tu se ogleda taj odnos prema reformi javne uprave, jer šta ima važnije nego da imate zadovoljne građane za koje te državne službe i organi vrše usluge i poslove u njihovo ime i za njihov račun? Zar to nije jedan od najvećih izazova za državu, jedna od ključnih uloga, da pokaže svoju sposobnost, organizovanost, uređenost, odgovornost i da dobije zadovoljne građane?

Drugo, jedna od ključnih tema jeste ta Nacionalna akademija i gospodin Ružić je takođe spomenuo da se ta akademija priprema, da ideja o njenom organizovanju postoji već 15 godina. Ali, ministre, jeste li razmišljali možda u pravcu da vas je za tih 15 godina pregazilo vreme? Sada je u trendu, naravno da u drugim državama postoje te akademije, to funkcioniše, ali se sve više koristi onlajn-obuka, pa još u kombinaciji sa nekim postojećim rešenjima, na primer Služba za upravljanje kadrovima, naročito vodeći računa o troškovima, i mislim da vas je tu pregazilo vreme i da se postavlja pitanje...

Ali šta je još jedna od boljki naše politike i naše države? Mi nikad nemamo dovoljno analiza, nikad se ne utvrđuju dovoljno prioriteti. Na primer, zašto mi nismo dobili u ovom obrazloženju, koje, inače, više sadrži neke fraze kao „neophodnost stručnog usavršavanja“, kao da bi neko mogao imati nešto protiv toga. Zašto nismo imali, recimo, analizu koliko bi bilo angažovanje, kao jedno od mogućih rešenja, stranih agencija ili javno-privatnog partnerstva? Prosto da imamo podatke. Možda ovo jeste najbolje rešenje, ali mi nemamo te podatke.

S druge strane, reći ćete – postoji Nacionalna strategija za reformu javne uprave, koja je doneta za period od 2015. do 2017. godine. Prema Godišnjem izveštaju za 2015. godinu o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje reformi u javnoj upravi, na sajtu državne i lokalne samouprave stoji da je od planiranih 107 aktivnosti u 2015. godini u potpunosti realizovano 40, delimično realizovano 23, a uopšte nisu realizovane 44. Znači, veći je broj nerealizovanih od onih koje su realizovane i plus imate taj neki deo koje su samo delimično realizovane.

Zar se onda ne postavlja pitanje zar ne bi trebalo Vladi stručno usavršavanje kad je tako loš rezultat, kad iznosi samo 35% realizovanih aktivnosti? Pritom, najveći broj aktivnosti se zapravo svodi na vaše ministarstvo, gospodine Ružiću. Pogledajte sada, ovo je već kraj 2017. godine, uopšte ne postoji izveštaj za 2016. godinu. Znači, ili su rezultati loši pa nisu objavljeni, ali u svakom slučaju nedostaje transparentnost i tu ćete se složiti sa mnom.

Kad govorimo o problemima u javnoj upravi, spomenula sam koordinaciju i organizaciju, i to partijsko zapošljavanje, korupciju, a postoji i niz drugih. To je i broj zaposlenih. Mi smo to sveli na neku meru; pošto je prosek u Evropi 8,5, kod nas je 6,4 i često se preuveličava taj problem broja zaposlenih.

Postoji pitanje i strukture zaposlenih. Evo, recimo, u Sandžaku se postavlja pitanje zašto nijedan načelnik policije, zašto nijedan predsednik suda nije Bošnjak. Kako će oni onda da osećaju Srbiju kao svoju državu? Ta struktura zaposlenih u javnoj upravi u Sandžaku ne odgovara nacionalnoj strukturi. Mi o tome uvek govorimo, mislimo da je i to jedan od problema. Znači, nije samo stručno usavršavanje; vrlo je širok spektar potreba da bi javna uprava bolje i efikasnije funkcionisala.

Dalje, postavlja se pitanje i tih kadrovskih rešenja. Evo, poslednja odluka koju je Vlada donela, to je prošle nedelje, bili ste prisutni, obojica ministara, na toj sednici Vlade, jeste Odluka o imenovanju Milovana Bojića za rukovodioca Centra za kardiovaskularne bolesti na Dedinju. Pazite, taj čovek je bio u prošlom veku, 1995. godine, i vi sada, posle četvrt veka dođete ovde pred nas i pričate nam o elektronskom poslovanju, stručnom usavršavanju... Pa lepo je to, ko će da bude protiv toga, ali pogledajte u tom nekom širem kontekstu. Pogledajte koliko je to u suštini, najblaže da kažem, neodgovorno.

Dalje, imate neke službe, recimo ta Agencija za borbu protiv korupcije, ispostavilo se prema izveštaju od ove godine, iz aprila 2017, da ona uopšte nije imala niti su ti službenici aplicirali za dostupnost tajnim podacima. A to je takođe zloupotreba i krivično delo. Međutim, verovatno ste i vi upućeni, Agencija za borbu protiv korupcije je napravila jednu analizu ovih zakona i ja pretpostavljam da ste i vi dobili neke od tih primedbi, oni naročito izražavaju sumnju u stepen

korupcije koji se može otvoriti prilikom primene ovih zakona – o Nacionalnoj akademiji i o izmeni i dopuni Zakona o državnim službenicima.

Pa tako, recimo, u članu 3. kaže da odredbe o vršenju nadzora nad radom Akademije nisu dovoljno precizne. U članu 4. Nacionalna akademija je ovlašćena i za komercijalne poslove, i tu se postavlja pitanje koji su to poslovi, a zaista se otvara i mogućnost zloupotrebe. Član 8. ne sadrži uopšte nikakve odredbe o postupku imenovanja, razrešenja ili o samom mandatu, koliko uopšte traje mandat članova tog programskog saveta. U članu 9. nije utvrđen broj članova stalnih programskih komisija. To su, složićete se, prilično veliki nedostaci.

Kažem, ova Nacionalna akademija dobro zvuči, ali u suštini mislim da ne znači mnogo, a još manje obećava.

Što se tiče ovih zakona o elektronskom poslovanju, naravno, u eri u kojoj se tehnologija, pa i samo poslovanje menja brzinom svetlosti, naravno da su dobrodošla ova rešenja koja su i evropski i uopšte civilizacijski standard, ali se opravdano postavlja pitanje da li je zaista potrebno tri godine da se izrade ti podzakonski akti.

Naravno da se sve ne može obuhvatiti zakonom, to je svima jasno, ali taj rok je nekako nerazumno dug. Jer, kažem, živimo u apsolutno informatičkom svetu. Evo, ministru trgovine i telekomunikacija, recimo, jedan od primera, čisto mala digresija, ne znam da li ste videli a biće vam interesantno, recimo, „Amazon“ u Americi već otvara prodavnice, samoposluge, gde celu kupovinu obavite samo tako što se na ulasku u radnju identifikujete mobilnim telefonom, samo provučete i posle se sve automatski skida... Naravno, to je za nas naučna fantastika i ne želim uopšte, niti možemo da se poredimo s takvim dostignućima, ali kažem, onda taj rok od tri godine u takvoj eri je nekako, prosto, neracionalan.

Drugo, postavlja se pitanje i cena usluga, naročito uzimajući u obzir da država nije dovoljno jaka da štiti potrošače, jer, recimo, i mobilna telefonija je mnogo skuplja nego što je u Zapadnoj Evropi. I sami znamo da će te službe koje će moći da prosleđuju, da arhiviraju, da proveravaju elektronske potpise, elektronske pečate, dokumenta, biti u malom broju i bojim se da će te cene biti prilično visoke i da će to na neki način dodatno opteretiti. Mada, naravno, slažem se da je to potreba, ali samo kažem da bi trebalo voditi računa i u tom pravcu, naročito uzimajući u obzir da su mnoge firme već platile za elektronsku identifikaciju i za čitače, tako da će možda u početku pre koristiti običan internet, *Yahoo, G-mail*.

Naravno, ključni problem za primenu ovih zakona, jedan od važnijih jeste i ta sigurnost, kako ćemo se zaštititi, na primer, od tajnih službi, koje u ovoj zemlji nisu i dalje reformisane i nisu dovoljno kontrolisane. Znači, možemo očekivati da osvanu neki podaci u medijima, neki lični ili o poslovanju, a da ne govorim da je to već danas situacija. Na ovaj način se samo povećava rizik i to

govori koliko je to ozbiljan posao i koliko je neprimenjiv ako ostale sfere društva ne prate, nisu modernizovane, nisu reformisane u duhu vremena. I to će biti osnovni problem. A inače, naravno da podržavamo modernizaciju i elektronsko poslovanje i da nam je čak žao što se s tim kasni, ali nemamo ništa sad od tog lamentiranja. Važno je da su ipak došli na dnevni red, mada, takođe, složićete se sa mnom, prilično kasnimo.

I na kraju, da zaključim, ako bismo postavili pitanje građanima da li su oni zadovoljni funkcionisanjem javne uprave, da li su zadovoljni uslugama i poslovima koje državne službe i organi obavljaju u njihovo ime i za njihov račun, kao što sam rekla, svi ćemo se složiti da nisu. To su prosto mitske priče o nefunkcionisanju, o problemima i mi moramo jednom da izađemo iz toga. S druge strane, to jeste i trebalo bi da bude jedan od ključnih izazova države, gde će ona pokazati svoju kompetenciju i gde će zauzvrat dobiti zadovoljstvo građana.

Dakle, zakoni su, još jednom da kažem, dobrodošli, uvode neke novine, neka dobra rešenja, ali postoji dosta odredbi koje su diskutabilne, koje su nedovoljno precizne i nadam se da će se to ispraviti, što amandmanima – poslanici iz moje poslaničke grupe su takođe podneli nekoliko amandmana – a i da ćete to ispraviti podzakonskim aktima. Nadam se, jer je to u korist svih nas, da će sve to ipak funkcionisati na najbolji mogući način; mada, čisto sumnjam. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolegici Mičić.

Reč ima ministar Rasim Ljajić.

Izvolite.

RASIM LJAJIĆ: Rok za donošenje ovih 17 podzakonskih akata nije tri godine već 12 meseci. To je u Predlogu zakona. Bilo je predloga, pre svega od NALEDA i nekih drugih koji su učestvovali u javnoj raspravi, da to bude šest meseci, ali to je bilo prosto nerealno i ja sam juče u raspravi u načelu govorio o tome da ni Evropska unija nije donela sva podzakonska akta.

Zato ćemo prihvatiti jedan amandman – da dajemo tri roka za donošenje tih podzakonskih akata. Jedni će biti doneti u roku od šest meseci, za one koje smo u ovom trenutku spremni da ih donesemo, druga grupa će biti u roku od 12 meseci, i treća grupa, oni za koje čekamo zapravo da ih donese Evropska unija, biće u roku od 18 meseci. Zaista se nigde ne spominje rok od tri godine.

Što se tiče cena usluga, da, vi ste u pravu, s tim što mi ne možemo na to da utičemo. Radi se kao o svakoj drugoj robi, tržište određuje te cene. Biće problema u početku, potpuno ste to dobro приметili, jer pitanje je koliko će se pružalaca usluga javiti. Naš je interes da ih bude što više, jer automatski računamo da će u toj konkurenciji cene biti niže.

Što se tiče rizika, kao i svaki napredak tehnologije, koji donosi neverovatno dobro čovečanstvu ali i povećava bezbedonosne rizike, i ovde je takva situacija. Apsolutno je isto. Ovo je velika korist i velika mogućnost koja se pruža, a mi nastojimo da te rizike smanjimo na minimum. Zato su definisane procedure kako se zaštititi od tih rizika, odnosno kako sprečiti zloupotrebe.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Reč ima narodna poslanica Vjerica Radeta, ovlašćeni predstavnik SRS, pravo na repliku.

Izvolite.

VJERICA RADETA: Hvala.

Gospođa Nataša Mičić je prvi deo svoje rasprave iskoristila da iznese političke stavove, što je apsolutno legitimno i što treba da se radi u Narodnoj skupštini, ali čini mi se da je malo pobrkala lončiče. Govorila je ovako – ministri pričaju o uvođenju digitalizacije, a imenujete profesora Milovana Bojića za direktora Klinike „Dedinje“ a on je još iz prošlog veka. Ovo je prosto neverovatno. Profesor Milovan Bojić, naravno, jeste iz prošlog veka, kao i gospođa Mičić, i jeste stručnjak, i jeste krajem prošlog veka od „Dedinja“ napravio evropski i svetski priznati i poznati institut. Sasvim je sigurno da će u narednom mandatu to uraditi na još bolji način i da će ime te naše klinike ponovo biti prepoznatljivo u Evropi i u celom svetu.

Takođe je gospođa Mičić govorila o postavljanju kadrova u raškoj oblasti. Rekla je da građani koji žive u raškoj oblasti, zbog loše politike Vlade, nemaju razlog ili se pitaju gde je njihov razlog da Srbiju smatraju svojom državom. Ovo je zaista bilo nedopustivo. Može ona da misli loše o radu Vlade, mislimo i mi loše o radu Vlade, ali takođe mislimo da je svaki građanin koji živi u Srbiji svestan da Srbija jeste njegova država. Dakle, to što se neko predstavlja nekakvim demokratom, liberalom i tako dalje u suštini deluje mnogo drugačije i o tome treba da se vodi računa. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Narodni poslanik Nataša Mičić, povreda Poslovnika.

Izvolite.

NATAŠA MIČIĆ: Reklamiram član 27.

Gospodine predsedavajući, vi ste povredili Poslovnik, jer ne vidim po kom osnovu ste dali gospođi Vjerici Radeti pravo na repliku.

Prvo, nije ni ovlašćeni predstavnik. Drugo, ne razumem, Milovan Bojić nije narodni poslanik. Zapravo, samo se upecala i pokazala da se radi o nekom partijskom i političkom zapošljavanju, a i vi ste pokazali na taj način da to odobravate.

Nisam protiv toga da neko ko je iz prošlog veka, ko je bio 1995. godine, ali kada govorimo o modernizaciji, staviti nekog ko je pre 25 godina bio

rukovodilac, zaista je neverovatno. A mnogo je veći problem to što je on zloupotrebljavao... I dugovi koji su... (Isključen mikrofoni.)

PREDSEDAVAJUĆI: Gospođo Mičić, vi sada replicirate. Imali ste pravo na povredu Poslovnika. Hvala vam, ukazali ste na to.

NATAŠA MIČIĆ: Zašto sada meni ne date reč? Postupajte po jednakim aršinima!

PREDSEDAVAJUĆI: Niste tražili. Ne možete tako. Ne možete da se igrate. Tražili ste, uvažio sam to. Reklamirali ste član 27. Smatram da nisam prekršio član 27. Poslovnika. Dao sam Vjerici Radeti reč u skladu sa Poslovníkom i u skladu sa članom 104. u kontekstu pomenutog, ne samo funkcionera SRS nego i SRS u celosti. Na kraju, imam i diskreciono pravo da dam repliku.

Da li želite, gospođo Mičić, da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje o povredi?

(Nataša Mičić: Da.)

Hvala.

Reč ima Vjerica Radeta, povreda Poslovnika.

Izvolite.

VJERICA RADETA: Vi ste u stvari delimično objasnili i ja sam želela samo da kažem da sam se ja javila i reč dobila na osnovu stava 2. člana 104. Profesor Milovan Bojić jeste član i funkcioner SRS-a.

PREDSEDAVAJUĆI: Gospođo Radeta, izvinjavam se. Sačekajte, molim vas. Sada i vi replicirate?

(Vjerica Radeta: Ne.)

Samo ukažite gde sam povredio Poslovník.

Izvolite. Prijavite se ponovo.

VJERICA RADETA: Ja ne repliciram, ali objašnjavam da se u stavu 2. kaže da, ako se uvredljivi izrazi odnose na poslaničku grupu, odnosno političku stranku...

Ja sam ovlašćeni predstavnik po ovoj tački dnevnog reda. Profesor Bojić je funkcioner političke stranke SRS, kojoj oboje pripadamo. O njemu se uvredljivo izrazila, jer ako je neko bio stručnjak u prošlom veku, valjda se usavršavao sve ove godine, a nije se bavio nekakvim paralelnim naukama i nekakvim evropskim naukama, poput nekih koji se ovde javljaju i pokušavaju da ostave neki utisak. Dakle, potpuno sam legitimno dobila reč.

Evo, podržavam vas, niste povredili član 104.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Znači, ne želite da se Narodna skupština izjasni?

(Vjerica Radeta: Ne.)

Samo da kažem, zbog svih ovde prisutnih, da Vjerica Radeta jeste na ovoj sednici ovlašćeni predstavnik Srpske radikalne stranke, tako da nisam pogrešio. Hvala.

Idemo dalje, nećemo više o gospodinu Milovanu Bojiću. Mislim da smo sve to raščistili.

Reč ima narodna poslanica Dijana Vukomanović.

Izvolite.

(Radoslav Milojević: Kako je ona ovlašćeni predstavnik a gospodin Šešelj je tu? Povreda Poslovnika.)

Gospodin Šešelj nije trenutno u sali, tako da Vjerica Radeta ima puno pravo da govori u ime Srpske radikalne stranke. Hvala vam.

(Radoslav Milojević: Povreda Poslovnika.)

Ne, ne. Ja sam već dao reč, molim vas.

Reč ima narodni poslanik Dijana Vukomanović.

Izvolite, kolegice.

DIJANA VUKOMANOVIĆ: Evo, ja ću biti parlamentarna prema mojim kolegicama i kolegama uvažanim narodnim poslanicima, ali meni vreme teče a treba da razgovaramo, retka je prilika da imamo uvažene goste ministre sa saradnicima i predstavnike Vlade Republike Srbije. Dakle, mene kao i moje kolege interesuje dosta toga. Nadam se da će ministri biti ljubazni i voljni da odgovore, pošto su oni u tom resoru gde i od svojih saradnika mogu mnogo toga i informacije da nam prenesu.

Počela bih od činjenica, od brojki. Ovde na dnevnom redu imamo zakone koji se odnose na javnu upravu i koji se odnose na zakone o bezbednosti informacija, o elektronskom dokumentu, elektronskom poslovanju, ali sve bi se to moglo zbirno podvesti pod jedan pojam koji je pred Srbijom, a to je budućnost, e-uprava ili takozvana digitalizacija, što i jeste bila jedna od ključnih reči premijera, odnosno predsednice Vlade Ane Brnabić.

Htela bih da kažem da je Vlada, ono što je bilo saopšteno javnosti, donela odluku o maksimalnom broju zaposlenih u državnoj upravi – znači to su i javne službe, nisu samo državni službenici – na republičkom, pokrajinskom i lokalnom nivou. Brojka koja je u opticaju, kada ste se prebrojali, ljudi koji su zaposleni je oko 450.000. Tačan broj je 451.433 čoveka, ljudi koji su zaposleni na neodređeno vreme.

Ono što se mi uvek izgovaramo u ovom jednom tranzicionom procesu (kod nas tranzicija nikako da završi) jeste da smo među najnižim standardima u Evropi u smislu da nema dovoljno zaposlenih, ako se uzima racio broj službenika u odnosu na sto stanovnika, pa se kaže da je evropski prosek 8,5% a da je to u Srbiji 6,4%. Znači, premda se donosi odluka o maksimalnom broju, ima još prostora. I to je ono što će, evo, razumevati ministar Ružić, pošto je bio i na

poziciji ministra za evropske integracije; kada je čitao izveštaje Evropske komisije, tamo se uvek naglašava da nema u Srbiji dovoljno političke opredeljenosti za reformu javne uprave.

Želimo biti blagonakloni pa verovati da je to sad moguće, da je budućnost pred nama, mada kaskamo za svetom, ali zaista mi kao poslanička grupa, a međusobno smo pričali, i na osnovu diskusija drugih narodnih poslanika, iz drugih poslaničkih grupa, vidim dovoljno znakova sumnje da će Nacionalna akademija, ovako kako je zamišljeno u Predlogu zakona, iskreno, zaživeti i da će moći da oposlji taj proces celoživotnog obrazovanja, stručnog usavršavanja, nadogradnje veštine i iskustava. Upravo zbog tog broja. Znači, problem je u selekciji.

Nedovoljno je rečeno možda i u uvodnom izlaganju ministra, ima vremena da to pojasni prilikom razmatranja amandmana, kako će se vršiti selekcija u jednoj partokratskoj državi. Zašto kažem partokratska država? To ne pripisujem ni za jednu političku partiju; pripisujem za sve one političke partije koje su bile na vlasti, jer ako imamo uvid unazad nekoliko meseci, a na to upozorava, to su podaci Transparentnosti Srbije, da su u v.d. stanju, u „Službenom glasniku“ se non-stop produžava to neko v.d. stanje, preko 300 ljudi, zaposlenih, da l' su prvi put, njih preko 200, angažovani na šest meseci i ostali, da im je produženo, pošto nije taj javni konkurs sproveden, na još tri meseca, znači šest plus tri, i to beskonačno v.d. stanje daje povod da se kaže da je cela država Srbija, a to nam je zadatak, i opozicionih i vladajućih partija, da izgrađujemo državu, da se oseća snaga i ozbiljnost partije, kontinuirano u nekom v.d. stanju.

Ovako kako je zamišljena Nacionalna akademija, na to je već upozoravao kolega Đurišić, jesu novci, pare koje su opredeljene, jer ovde kad razgovaramo, mi smo zastupnici građana, zastupnici poreskih obveznika i treba da zamolimo ministra da nam objasni racio, način razmišljanja kojim se opredelilo da se za plate i socijalna davanja zaposlenih daje tri puta više para nego za sprovođenje programa u budžetu 2018. godine. Treba, takođe, da objasnimo na osnovu čega se došlo do te brojke od milion i po evra koja će biti namenjena za zgradu, da tako kažem, a ne za ljude. Republička agencija za imovinu ima dovoljno tog neiskorišćenog prostora. Da li vi zaista nameravate da gradite? Ovde se govori o tehničkoj dokumentaciji. Da li ćete graditi novu zgradu?

Ja ću se složiti i sa gospodinom Šešeljem, kolegom, mada se ne slažemo često, ali uz dužno uvažavanje – da l' ste namerili da to bude u Beogradu? Zar je Beograd centar Srbije? Ajmo unazad dvovekovnu tradiciju izgradnje države. Zašto ne bi bilo sedište te Nacionalne akademije u Kragujevcu, recimo? Ili, pa zašto ne, i u Pirotu? Možda bi bolje razumevali svi, i mi kao političari i državni službenici, probleme sa kojima se suočavaju građani.

Dakle, ima puno prostora za, da tako kažem, učenje u hodu, za kompromise, ali zaista bih molila za pojašnjenje kriterijuma na osnovu kojih se došlo do određenih brojki o preuzimanju zaposlenih i imenovanih lica, da li je to iz Vladine Službe za upravljanje kadrovima, najpre se pominjalo sedam plus pet, došlo se do cifre od tridesetak. Kolega Marko Đurišić je već upozoravao da se došlo do cifre od oko 36.000.000 dinara.

Dakle, kad se čita celokupan zakon, oseća se malo i nedostatak neke normativno-tehničke redakcije, discipline. Ja sam imala na momente utisak da čitam Strategiju o reformi javne uprave ili Akcioni plan. Znači, taj pravnički rečnik mora puno bolje da se izoštri u tom smislu da treba, evo, na to je ukazivao kolega Pavlović, zaista da se definiše položaj direktora, koji je gotovo nekakav inokosni organ a da uopšte nijedan član ovog zakona nije posvećen niti njegovom imenovanju, koliki je njegov mandat – mi smo našim amandmanom predložili pet godina, ali njega treba da imenuje Vlada – niti su definisane njegove odgovornosti. Prema tome, zaista nedostaje da i taj direktor dobije jedan član, pošto je zaista moćan. On ima i diskreciona prava, i da utiče na Programski savet Nacionalne akademije i da utiče na izbor članova komisija. Znači, može da odlučuje otprilike o onome što će biti program rada, ali zaista jedan čovek ne može da poseduje to sveobuhvatno znanje.

I naposletku ali ništa manje važno, ja ne mogu da odolim da potenciram lepotu i bogatstvo srpskog jezika, na to su takođe neki poslanici već ukazivali, i da izrazim čuđenje za upotrebu reči „kouč“, „koučing“. Mislim da je malo rogovatno, malo je teško, nije u duhu našeg jezika. Zaista mogu da imam razumevanja za ministra Ružića, za koga znam da je veliki ljubitelj sportske terminologije i, barem mene lično, to podseća na ulogu kouča ili trenera u sportu, ali vi znate da je tamo trener zadužen za pravila igre i za tok odvijanja utakmice, znači on je neki strateg, a ovako kako je kouč i koučing definisan u Predlogu izmena Zakona o državnim službenicima, on je neko ko ravnopravno učestvuje sa polaznicima kursa u razmeni iskustva, znači on je na nekom nižem rangu u odnosu na mentora, koji prenosi kompletna znanja.

Jer, ako se konsultujete sa Jedinstvenom metodologijom izrade propisa, tamo isto piše – apeluje se da se koriste reči srpskog jezika, odnosno strane reči ako za njih nema adekvatnih reči u srpskom jeziku. Dakle, moj apel bi bio da umesto „kouča“ koristimo izraz „vodič“. Mislim, to nije, kako da kažem, neko puritansko čistunstvo i neka odbrana ćirilice ili srpskog jezika. To je, jednostavno, zdravorazumski, jer zaista, kako da kažem, na onaj način na koji je predstavljen koučing u Predlogu izmena i dopuna Zakona o državnim službenicima, zaista je nejasno u čemu je on to bolji od polaznika, eto tako da uprostim.

Kažem, ja verujem u e-upravu. Evo, povremeno u Srbiju dolaze predstavnici Estonije. Mi se možemo beskrajno izgovarati našim siromaštvom, time što smo bili i ratovima i sukobima i raznim nesrećama razdirani, da tako kažem, i društvo i država, ali vidite da je Estonija, kao bivša komunistička država, uspela da razvije tu e-upravu.

Evo sad jedno pitanje ministru Ljajiću u kontekstu ovih novih „elektronskih“ zakona. Našla sam informaciju da je Estonija poklonila Srbiji nekakav *X-Road* server, šta god to značilo, upravo za razvoj elektronske uprave i koristim priliku da pohvalim ministra Ljajića, koji je na jedan veoma elokventan, jednostavan, slikovit a pritom i stručan način predstavio predloge svojih zakona. Najbitnije je da sve ovo što radimo ne radimo radi neke apstraktne administracije, a vi znate koliko građani imaju otpor kad god dođu na šalter opštine, da ne pominjem neke druge organe, koliko im je teško da se suočavaju sa državnim birokratijom u Beogradu. Dakle, sve ovo radimo zbog njih samih.

Evo sad gledam u tim ministra Ružića i jedan od njegovih saradnika upravo insistira na tom lepom... Sad ću vam pohvaliti izraz engleskog jezika *civil servant*, znači službenik, sluga, gde ide do te mere, zato što smo svi ovde i treba da ističemo da smo mi sluge građana, ali u predlozima zakona reč „građanin“ se gubi, a upravo su nas to Estonci naučili: ako hoćete da glasate preko interneta, ako hoćete da preko mobilnog telefona imate završenu identifikaciju ili obavljate neko elektronsko poslovanje, vi morate da razvijete participaciju građana. Ministar Ljajić je već naglasio da je oko 360.000 bilo uključeno u neki oblik korišćenja „modernizovanih sredstava“, ali je zaista velika zabrinutost da se širom Srbije postavlja pitanje, znate onu čuvenu srpsku rečenicu – a gde je ovde pečat?

Našla sam, takođe, podatak iz vašeg ministarstva, iz vašeg tima, da je još uvek na snazi sto različitih propisa koji traže papirni dokument. Ne možemo biti samo, da kažem, ekolozi, jer mi u Skupštini to nismo, mi još sve dobijamo na papiru, ali zaista digitalizacija u Srbiji svaki dan doživljava poraz. Mi smo juče doživeli ovde jedan poraz onih ljudi, prvenstveno predsednice, koja je pokazala da softver u koji su uložena sredstva, pare poreskih obveznika, ne funkcioniše. Znači, prvog dana redovnog zasedanja je elektronski sistem i digitalizacija Srbije, koju promovise ova vlada, u kolapsu. To je sve skupa zabrinjavajuće.

Naša poslanička grupa, i time završavam, podržaće modernizaciju Srbije. Ne možemo iz straha od te partokratije, iz tog kontinuiranog upliva partija u selekciju kadrova... Jer ako izaberete nekoga od tih 450.000 ljudi da pohađa Nacionalnu akademiju, vi ste mu dali nadu da će biti bolji državni službenik, ali će isto tako imati možda veću platu, lakše će da se uspinje na toj lestvici državnih pozicija. Iz tog razloga, od tog straha od partokratske države ne možemo da podržimo ova dva zakona, a za zakone koje je prezentirao ministar Ljajić mi

zaista nemamo ništa protiv njih ali u amandmanskoj raspravi ćemo doneti konačnu odluku. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Radoslav Milojević, povreda Poslovnika.

Izvolite.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Hvala, uvaženi predsedavajući.

Reklamiram član 108, da se o redu na sednici stara predsednik Narodne skupštine ili njegov zamenik, u ovom slučaju vi.

Prvo, i vi znate da ste povredili Poslovnik time što niste dali prednost povredi Poslovnika koju sam ja reklamirao već ste reč dali kolegici. Ja kao džentlmen nemam ništa protiv toga...

PRESEDAVAJUĆI: Izvinjavam se, kolega. Vi ste se kasno javili; znate i sami da povredu Poslovnika možete da tražite samo kada se ona neposredno učini.

Izvolite, nastavite. Samo se prijavite ponovo.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Gospodine Marinkoviću, prvo, možete li da mi objasnite gde stoji, u kom članu Poslovnika, da ja na povredu Poslovnika moram da ukažem čim se javim za reč? Mogu to da uradim u drugom minutu, koliko imam za ovu raspravu.

Ja vas molim, zaista, da ovu finu raspravu danas, bez tenzije koju predsednica Skupštine svakog dana započinje, privedete jednom normalnom toku, jednom kulturnom razgovoru o temi o kojoj danas razgovaramo. Ako želite da pravite kaos, znajte da nećemo dozvoliti čuteći ovde i posmatrajući vas kako vi nama ne dozvoljavate da se javimo za reč, kako nam oduzimate reč.

Malopre ste izgovorili da je ovlašćeni predstavnik SRS-a neko drugi, a Vojislav Šešelj je govorio 20 minuta, koliko ima po Poslovniku kao ovlašćeni. Dajte, molim vas, znam da je Aleksandar Vučić u koaliciji sa Vojislavom Šešeljem, ali ne mora to baš toliko očigledno. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala. Naravno da ću se truditi da sednica teče kako je tekla u prethodna dva sata.

Kolega Milojeviću, da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Da.) Hvala.

Reč ima narodna poslanica Marinika Tepić.

Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Smatram da ste povredili član 104. Poslovnika o radu Narodne skupštine, zato što ste bili dužni, ako niste smatrali da je potrebno, da prekinete prethodnu govornicu, kolegicu Vukomanović.

Trebalo je nakon njenog izlaganja barem da ukažete na tačne podatke. Možda je ona nenamerno učinila propust i time dovela do pogrešnog tumačenja

jučerašnjih reči predsednice Gojković kada je koleginica Vukomanović malopre kazala da smo se uverili da elektronski sistem juče nije radio. To nije tačno. Svi smo ovde bili svedoci toga da je Maja Gojković rekla da sistem nije radio, a ne da smo se...

PREDSEDAVAJUĆI: Čekajte, molim vas. Kako sam ja povredio Poslovnik? Koleginica Vukomanović je iznela svoj politički stav i viđenje dešavanja sa jučerašnje sednice. To nema nikakve veze sa povredom Poslovnika od strane predsedavajućeg.

Molim vas da krenemo sa narednim govornikom da ne bih morao da vam oduzmem dva minuta od vremena poslaničke grupe jer zloupotrebljavate, ovoga puta, Poslovnik. Hvala vam puno.

Reč ima Nataša Sp. Jovanović. Povreda Poslovnika.

Izvolite.

NATAŠA SP. JOVANOVIĆ: Gospodine Marinkoviću, vaša obaveza je bila – povredili ste član 27 – da prekinete poslanika Milojević Radoslava, sa umetničkim imenom Kena, i da mu objasnite da je trebalo da prouči Poslovnik za ovo vreme otkada je narodni poslanik i da razlikuje šta je predsednik poslaničke grupe, što je u našem slučaju prof. dr Vojislav Šešelj, koji je sa pravnog aspekta i svog znanja i obrazovanja uputio ozbiljne kritike na predloge ovih zakona, a šta je ovlašćeni predstavnik Poslaničke grupe SRS, što je u ovom slučaju gospođa Vjerica Radeta. Dakle, tu distinkciju kolega Milojević ne zna. I ne može da je zna, jer očigledno nema dovoljno poslaničkog ili drugog iskustva da to razlikuje.

A te insinucije ko je sa kim u koaliciji, reći ću samo, gospodine Milojeviću, da je jedina prava opozicija ovom režimu SRS. To svakako ne možete da budete vi, vaš Šutanovac i svi vaši pilepci iz prozapadnih stranaka koji su toliko zla naneli Srbiji od 2000. godine. I ne znam uopšte sa kojim legitimitetom vi ukazujete na neke povrede Poslovnika.

Evo, izašla je i ova Mičić, koja je bila u jedno vreme v.d. predsednika države i predsednik Narodne skupštine, jer je u vaše vreme u Narodnoj skupštini, po vašoj odluci, bilo 308 narodnih poslanika, jer ste jedne izbacivali, druge ste vraćali, glasali ste iz Bodruma, na najgore moguće načine ste zloupotrebljavali volju građana i nemate nikakvo pravo nikome da držite predavanje o tome šta je legitimno, šta je demokratsko.

A naučite šta je predsednik poslaničke grupe a šta ovlašćeni predstavnik.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Radoslav Milojević.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Gospodine predsedavajući, reklamiram član 109. Imali ste obavezu da prethodnoj govornici izreknete opomenu.

Kao neko ko je prvi put u Parlamentu možda neke stvari ne znam, ali jasno znam, kao što sam siguran da svaki poslanik ovde zna, i molim vas da mi obezbedite da na miru govorim, nije ovo 2003. i 2002. godina pa da se ovde predsedavajući poliva vodom, to nikada nije bilo za vreme Demokratske stranke i...

(Predsedavajući: Samo izvolite, samo nastavite o povredi Poslovnika, molim vas.)

... Ovlašćeni predstavnik ili šef poslaničke grupe, kakogod, može da govori. Ovlašćeni predstavnik poslaničke grupe može da bude bilo koji poslanik, nema veze, i onda taj ovlašćeni predstavnik, ako je to gospođa Vjerica Radeta, ona ima pravo da govori. Ne može da govori i ovlašćeni predstavnik i šef poslaničkog kluba.

Šta to znači? To znači da mogu ja da budem ovlašćeni i da dobijem 20 minuta i gospodin Ćirić kao šef. Ne može. Tako da vas molim da one poslanice koje su mnogo dugo u Parlamentu pa su možda zaboravile određene članove edukujete.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala. Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Vladimir Orlić po Poslovniku.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Član 103. stav 8, gospodine predsedavajući, upravo zbog ponašanja na koje je ovde već ukazano, a u vezi sa merom koju ste i vi pomenuli maločas. Sad ne mislim na koleginicu Tepić nego na ovog poslanika „Kerojčića“. Videli ste malopre da je i nakon vašeg usmenog upozorenja on nastavio da se ponaša kako je nastavio da se ponaša, očigledno shvatajući za jedini cilj, smisao i suštinu svog javljanja po Poslovniku da brže-bolje izgovori ime Aleksandra Vučića.

Gospodine predsedavajući, mislim da se te stvari primećuju, a pošto je čovek očigledno vrlo raspoložen da se tako ponaša čitavog dana, bar takav utisak odaje sada, želeo sam, bez obaveze da o tome glasamo, samo vama da skrenem pažnju na to ponašanje. Ako on, čovek, nije svestan da za takvo ponašanje ne treba ni hrabrosti ni pameti, mislim da to ipak predstavlja određenu obavezu za nas da mu pažnju skrećemo, pa kad nije u stanju da to shvati, možda zato što ni hrabrosti ni pameti tu hronično nikad nema pa nema, da primenimo i tu meru iz člana 103. stav 8. koja podrazumeva da se uskrati nešto vremena za dalju raspravu.

Tek kada ih košta na neki način, pa makar i minutima, ti ljudi, izgleda, shvataju neke stvari koje je jednostavno razumeti ali, opet, za to treba možda ne toliko hrabrosti koliko one pameti, a jednako ih nedostaje. Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Orliću.

(Radoslav Milojević: Poslovnik.)

Završili smo sa povredama Poslovnika, replikama.

(Radoslav Milojević: Kako možete da završite?)

Ova sednica mora da se nastavi.

Reč ima narodni poslanik Bojan Torbica.

Izvolite.

BOJAN TORBICA: Zahvaljujem.

Poštovani predsedavajući, gospodo ministri sa saradnicima, kolege narodni poslanici, danas su pred nama četiri bitna predloga zakona koji unose značajne promene i novine, pre svega u oblasti javne uprave.

Kada govorimo o Predlogu zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu i Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima, njihovim usvajanjem stvaramo uslove da se nastavi započeta reforma i reorganizacija sistema javne uprave.

Postojećom strategijom reforme javne uprave u Republici Srbiji predviđeno je uspostavljanje jedinstvenog sistema stručnog usavršavanja u okviru centralne nacionalne institucije za stručno usavršavanje a na osnovu jedinstveno utvrđenog programa stručnog usavršavanja. Upravo ova akademija je zamišljena kao ta centralna, to jest krovna obrazovna institucija koja će raditi na stručnom usavršavanju zaposlenih u državnoj upravi.

Kada otpočne sa svojim radom, ona će imati ključnu ulogu u stručnom usavršavanju službenika javne uprave, u planiranju i izboru kadrova, sistemu nagrađivanja i karijernog napredovanja, obukama zaposlenih. Akademija će biti samostalna, a njen rad će nadgledati Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave. Obuka službenika će biti obavljena u saradnji sa akreditovanim ustanovama i organizacijama, uz mogućnost potpisivanja ugovora o saradnji sa vodećim svetskim univerzitetima, a na način na koji će joj biti omogućeno da razmenjuje i unapređuje stečena znanja i iskustva.

Ključna promena koju će doneti osnivanje Akademije jeste stvaranje ambijenta za efikasno i profesionalno pružanje usluga građanima, privredi i transformaciju rada javnih službenika uz servis za sve korisnike usluga, tako da, ako službenici usvoje samo 50% onoga što će učiti na Akademiji, javna uprava na lokalnom i republičkom nivou radiće na mnogo višem nivou.

Zadatak Akademije će biti da sve javne službenike obuči osnovnim veštinama i dodatnim znanjima. Pored toga, Akademija će raditi na razvijanju veština, komunikaciji, leaderskih veština zaposlenih u javnoj upravi, a s ciljem da Srbija dobije bolje i efikasnije službenike sa puno više znanja i neophodnih veština.

Značajna novina je da se ovim zakonom prvi put uvodi obavezna edukacija za javne službenike na svim nivoima, od republičkog do lokalnog

nivoa, kao i to što se obezbeđuju jednake mogućnosti za stručno usavršavanje svih zaposlenih u javnoj upravi i na taj način omogućuje dalje unapređenje rada javne uprave.

Po pitanju trenutnog stručnog usavršavanja postoji značajna razlika između stručnog usavršavanja službenika na republičkom i lokalnom nivou. Istina, u Srbiji postoje određene jedinice lokalne samouprave koje ne zaostaju za republičkim nivoom u pogledu organizacije, funkcije stručnog usavršavanja, ali postoji određeni broj onih u kojima ova funkcija praktično ne postoji tako da možemo konstatovati da u znatnom broju jedinica lokalne samouprave dosada nije postojao sistemski pristup u rešavanju pitanja njihovog stručnog usavršavanja i da upravo Nacionalna akademija za javnu upravu predstavlja rešenje za ovaj problem i put kojim ćemo našu javnu upravu učiniti efikasnijom i profesionalnijom.

Nacionalna akademija ne samo da će obavljati poslove obuke i stručnog usavršavanja, već će, što je izuzetno značajno, imati zadatak da obezbeđuje kontinuiranu stručnu podršku svim zaposlenima u javnoj upravi.

Drugi predlog zakona, tačnije Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima, usko je vezan za prethodni predlog zakona, pošto njim predlagač uvodi niz novih odredbi koje se odnose na stručno usavršavanje zaposlenih u državnoj upravi, vrste i načine sprovođenja usavršavanja.

Predlogom zakona se predviđa opšti program obuke, koji podrazumeva obezbeđivanje podizanja nivoa znanja i veština za obavljanje poslova u državnim organima, i on se sastoji iz dva dela – uvodnog programa obuke, namenjenog službenicima koji prvi put zasnivaju radni odnos u državnom organu, kao i radi pripreme službenika za polaganje državnog stručnog ispita, i programa kontinuiranog stručnog usavršavanja državnih službenika u državnim organima, potom od programa obuke rukovodilaca koji ima za cilj usavršavanje državnih službenika koji se pripremaju ili se već nalaze na rukovodećim radnim mestima, dok se posebnim programom obuke priprema i sprovodi stručno usavršavanje državnih službenika i zaposlenih u pojedinim državnim organima u skladu sa specifičnim potrebama njihovog delokruga i nadležnosti.

Zakonom se propisuju obavezni elementi programa stručnog usavršavanja, dok će opšti program obuke i program obuke rukovodilaca za svaku godinu donositi Vlada, na predlog Nacionalne akademije. Sve ovo nam govori da su Vlada i Ministarstvo izuzetno odgovorno pristupili reformi javne uprave kao jednom od najvažnijih zadataka, pošto samo jaka, jednoobrazna i efikasna državna uprava može da bude osposobljena da građanima, privrednim i drugim subjektima pruži visok kvalitet usluga. Građani od nas sa pravom

očekuju da im obezbedimo da javne usluge budu boljeg kvaliteta i većeg obima, a da budu pružene uz što manji utrošak vremena, ljudskih i materijalnih resursa.

Usvajanje Predloga zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju pojednostaviće komunikaciju državne uprave, sa jedne, i građane i privrede, sa druge strane, omogućiće da elektronski dokumenti napokon u praksi imaju istu snagu, to jest budu priznati kao i papirni, a omogućiće i različite nivoe identifikacije fizičkih i pravnih lica.

Pored navedenog, Predlogom zakona se na kvalitetniji način uređuju odredbe o elektronskom potpisu, ali se uređuju i nove oblasti koje dosada, za razliku od elektronskog potpisa, nisu bile regulisane, kao što su elektronsko čuvanje, elektronska dostava i elektronski pečat, bez kojih mnogi, pre svega sudski i upravni postupci dosada nisu mogli da se u potpunosti sprovede elektronskim putem.

U ovom trenutku, kao što je ranije rečeno, više od sto propisa predviđa neophodno korišćenje papirnog dokumenta kao jedinog priznatog za sprovođenje nekog postupka, zaključenje novog pravnog posla ili obezbeđenje dokaznog sredstva. Ovaj zakon predstavlja prvi korak u unapređenju regulative elektronskog poslovanja, a najveći iskorak je upravo to što će se ovim zakonom i uvođenjem određenih usluga od poverenja omogućiti da dokazna i pravna snaga elektronskih dokumenata bude ista kao i kod papirnih dokumenata.

Usvajanjem ovog zakona stvara se osnova za uspostavljanje moderne elektronske uprave u Republici Srbiji, koja će građanima i privredi omogućiti brže i efikasnije usluge i jednostavniju komunikaciju sa državnim organima – od kuće, putem personalnog računara ili mobilnog telefona. Elektronska uprava će biti znatno jeftinija od dosadašnje procedure s papirnim dokumentima, budući da se korišćenjem usluga od poverenja smanjuje vreme koje je potrebno za izvršenje određenih poslova i transakcija. Poslovi će lakše moći da se obavljaju elektronski, bez potrebe odlaska na šaltere u određene institucije i bez fizičkog kontakta, čime se štede materijalni resursi i vreme koje je potrebno u klasičnom poslovanju.

Osim što se zakonom obezbeđuje lakši i sigurniji pristup uslugama organa javne vlasti i drugih subjekata koje se pružaju elektronskim putem, obezbeđuje se i dodatna fleksibilnost po pitanju identifikacije pojedinca u obavljanju elektronskih transakcija. Istina, elektronski potpis se primenjuje i danas, ali on se nalazi na kartici, zahteva poseban čitač i softver, što otežava njegovu primenu, a što se novim predlogom zakona menja.

Kako bi ovaj zakon što pre u potpunosti zaživeo u praksi, svi nadležni državni organi će morati raditi na uspostavljanju poverenja kod građana, pošto trenutno među samim građanima postoji određena doza neverice u

verodostojnost elektronskih dokumenata. Kako bi to poverenje građana bilo što veće, i samim zakonom se uvode novi instrumenti koji će doprineti većoj garanciji sigurnosti tih elektronskih dokumenata.

U skladu sa napred rečenim Poslanička grupa PS–NSS–USS će u danu za glasanje podržati sve predloge zakona. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Torbica.

Vjerica Radeta, povreda Poslovnika.

Izvolite.

VJERICA RADETA: Hvala.

Da sam sedela gore, kolega Marinkoviću, u skladu sa članom 32. ja bih pomogla da vam skrenem pažnju da je trebalo da mi date repliku kada je malopre govorio Kena od Smederevske Palanke, kada je rekao da je Šešelj u koaliciji sa Vučićem. Zaista sam morala da kažem da je trebalo da mi se pruži prilika da kažem da mi nismo u koaliciji sa Vučićem, da smo mi, srpski radikali, opozicija Vučićevom režimu ali i svim ovim fronclama starog–novog DOS-a. Zapravo, znaju oni to ali prosto vole tako sebe da predstave, kao neku specifičnu opoziciju.

(Narodni poslanici glasno reaguju.)

Molim vas, sve je u skladu sa članom 32.

A što se tiče Kenine primedbe da se plašio da ćemo ga, da je prošlo vreme kada smo mi radikali polivali vodom, naravno, radili smo to kada je trebalo da se izborimo za svoje demokratsko pravo ovde u Narodnoj skupštini, ali Kena može biti bezbedan. Njega ne bismo polivali vodom. Za njega je pivo, ukoliko je ostalo nešto od onih hektolitara što je popio na račun opštine Smederevska Palanka. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Smatram da nisam prekršio Poslovnik, naravno iz razloga što je gospodin Radoslav Milojević govorio i ukazivao na povredu Poslovnika, te nisam imao poslovničko pravo i mogućnost da vam dam repliku.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni? (Ne.) Hvala.

Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

Izvolite, kolega.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovani građani Srbije, ne znam odakle pre da krenem u analizi ovih zakonskih predloga, da li od naše evrounijatske vlasti ili od njenih mentora iz Brisela, koji očito presudno utiču na sve zakonske predloge koje mi dobijamo ovde u Narodnoj skupštini Republike Srbije.

Godinu dana sam narodni poslanik Narodne skupštine Republike Srbije i ne sećam se da smo ovde doneli neki srpski zakon. Mi ovde donosimo isključivo evropske zakone i zakone koji su vam izdiktirani i koje ste preveli iz briselskih direktiva koje svaki dan dobijate putem faks-demokratije, gde vam se svaki dan nalaže šta treba da radite i kako mi ovde u Srbiji treba da živimo. Ne znam

ponekad da li je ovo neki evropski parlament, gde svi treba da služimo centralnom komitetu u Briselu, ili je ovo srpski parlament, u kome ćemo mi da donosimo srpske zakone u interesu naših građana a ne u interesu Evropske unije.

Vidim da ste, i ministar Ljajić je pominjao uvaženi NALED, i sve što se dovodi u kontekst NALED-a odmah mi miriše na ulogu aktuelne predsednice Vlade, Ane Brnabić, i interesa tih američkih organizacija i kompanija, koje verovatno presudno utiču na ovaj proces digitalizacije i svega drugog što vi sada sprovodite. Pretpostavljam da bi firme koje kontroliše Ana Brnabić, njen brat, Siniša Mali i drugi dobijale poslove u javnoj, državnoj upravi na osnovu svega ovoga što vi radite. Zaista bi bilo dobro uporediti kako raste finansijski konto Ane Brnabić sa njenim postavljenjem za ministra i za predsednika Vlade. Kako napreduje digitalizacija, tako, izgleda, napreduju i njene firme i njeni profiti na godišnjem nivou.

Međutim, ja smatram, gospodo ministri, da mi ne treba samo da se usklađujemo sa Evropskom unijom, pa nije Zapad jedina strana sveta. Postoji Istok, postoji Sever, postoji Jug, postoje i druge moćne države koje su veoma visoko informatički pismene, koje su u svakom drugom pogledu one sa kojima možemo da se usklađujemo i zato smatram da ovim vašim predlozima zakona treba malo gledati i na druge strane sveta, a ne samo na usklađivanje sa Evropskom unijom.

Meni je drago da vi ovde priznajete da je čitav vaš zakon, govorim, naravno, gospodine ministre, pre svega o zakonu koji se u potpunosti zove Predlog zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju a koji nije ništa drugo nego običan prevod Uredbe EU br. 910/2014. Evropskog parlamenta. Pa što ne kažete građanima Srbije da vi prevodite uredbe Evropskog parlamenta i donosite ih kao zakone u Srbiji?

Čekajte, gospodo ministri, jesmo li mi članovi EU? Nismo. Šta nas obavezuje uredba Evropskog parlamenta? Šta će nama uredba Evropskog parlamenta u našem zakonodavstvu? Što smo mi obavezni da naše zakonodavstvo usklađujemo sa zakonodavstvom Evropskog parlamenta? Ja to zaista ne mogu da razumem. Znači, ako je neko član Evropske unije ima obaveze prema Evropskoj uniji, ako neko nije član Evropske unije, a koliko znam, mi nismo i nikada nećemo biti član Evropske unije, barem do 2025. godine sigurno nećemo, kako vam je poručio vaš prijatelj Junker, čemu usklađivanje našeg zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije? To nema apsolutno nikakvog smisla.

Dakle, ne vidim koji je razlog da vi nama namećete zakone iz Briselskog centralnog komiteta koji nemaju nikakve veze sa našim domaćim zakonodavstvom, posebno ovakve zakone koji se veoma tiču informatičke

bezbednosti. Ja ne vidim gde ste vi u ovim predloženim tačkama ovog zakona predvideli kako ćete štititi bezbednost ovih podataka. Ali jeste predvideli nešto drugo, i to je očito vama bilo važno, predvideli ste da Registar kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskih potpisa i elektronskih pečata upisuje kvalifikovana sredstva za kreiranje elektronskog potpisa i elektronskog pečata sa spiska koji, prema članu 31. Uredbe Evropskog parlamenta, objavljuje Evropska komisija.

Čekajte, šta nas zanima šta objavljuje Evropska komisija? Šta nas interesuje uredba Evropskog parlamenta? Hoćemo li možda sa njima da delimo naše podatke iz državne uprave Republike Srbije? Je li to ideja, gospodine ministre? Da otvorite našu državnu upravu za kontrolu iz „briselskog centralnog komiteta“, da oni imaju u svom posedu informacije o našem elektronskom poslovanju?

Naravno da je to prva sumnja da vi zapravo stavljate državu Srbiju u potpunu zavisnost od Brisela i Evropske unije i da delite sa Evropskom komisijom, koja vam otima Kosovo u tom trenutku, informacije o našem elektronskom poslovanju u Srbiji. To nije naš interes.

Sa druge strane, kakva je uopšte generalno domaća zaštita informatičke bezbednosti, o kojoj mi sada ovde govorimo, i gde će sve završiti ove informacije, koje mogu biti i predmet kriminalnih radnji i, da tako kažem, prodaje dragocenih informacija? Zar vi zaista verujete da je državna uprava zaštićena od takve vrste korupcije koja može da usledi sa usvajanjem jednog ovakvog zakona?

Dakle, ceo zakonski projekat je zamišljen i realizovan kao prepisivanje zakonske regulative Evropske unije i, ono što je očito vama uvek najbitnije, da se uskladite sa EU a ne sa interesima građana Srbije. Vama je ta tuđa regulativa očito prioritet. A ja vas pitam jednu veoma jednostavnu stvar, da mi odgovorite – što mi bilo šta usklađujemo sa Evropskom unijom pre nego što postanemo član Evropske unije? Čekajte, vi se obavezujete da moramo nešto da radimo što nam naređuje Evropska unija, a oni se ništa ne obavezuju da ćemo mi ikada biti član Evropske unije. Pa to je, priznajte, potpuno besmisleno.

Dakle, ja vas molim da ne dovodite državu Srbiju u bilo kakvu zavisnost od „centralnog komiteta“ u Briselu, posebno dok nismo postali član Evropske unije. Ona nas ništa ne obavezuje. To što je neko vas doveo na vlast, to je vaša lična obaveza prema evropskim komesarima, nemojte tu obavezu prenositi na građane Srbije i državu Srbiju. Vama je, primera radi, Evropska unija čestitala, Tomislavu Nikoliću, tri sata pre zatvaranja birališta u drugom krugu predsedničkih izbora 2012. godine, pobedu. To znači da SNS ima neku obavezu prema Briselu.

Ja to razumem, treba vratiti tu uslugu, ali ne možete državu koristiti da vraćate tu uslugu. Ne možete građane Srbije koristiti da vraćate tu uslugu. Izvadite vi iz naprednjačkih džepova pa platite Briselu to što vam je Brisel učinio uslugu da vam pomogne da dođete na vlast u Srbiji. Ne možete vi interese Srbije, KiM, elektronsko poslovanje, privredu, banke ili bilo šta drugo koristiti da vraćate uslugu Evropskoj uniji. To morate platiti iz svoga džepa, gospodo naprednjaci i SPS-ovci. Ako vas je EU dovela na vlast, vi to platite iz svoga džepa, a ne građanima Srbije i našim ovde ekonomskim i drugim pravima i interesima.

I na kraju, što se tiče ova dva zakona, nije svaki napredak, gospodo ministri, napredak. Ima i određenog napretka koji vodi unazad. Najbolji primer je Srpska napredna stranka, koju građani Srbije zovu „srpska nazadna stranka“, koja nije nikakav napredak donela u Srbiji nego samo probleme u funkcionisanju ove države. Pominjala je koleginica narodni poslanik i „Amazon“ kao ne znam kakav vrhunac digitalne kupovine i savremenog potrošačkog društva. „Amazon“ je džungla, gospodine ministre. Znači, elektronsko poslovanje može da nas odvede u jednu svojevrsnu elektronsku džunglu, u kojoj ćemo se izgubiti kada ne budemo mogli da kontrolišemo bezbednost podataka koje vi na taj način delite sa Evropskom unijom a da nikoga niste pitali u ovoj državi.

Ova država je još uvek suverena država i nezavisna od „briselskog centralnog komiteta“ i nemate pravo da nas prodajete Evropskoj uniji. Ako ste se vi prodali, nemojte da prodajete nas građane Srbije.

Što se tiče druga dva zakona i mladog ministra....

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Obradoviću, ovo je po ko zna koji put da moram da vas opomenem za terminologiju. Nemojte to „izdajnici“, „prodaja“, molim vas. Nastavite sa govorom. Hvala.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Upravo sam prešao na druga dva zakona i mladog ministra, gospodina Branka Ružića; on jeste mlad kao ministar, ali izuzetno iskusan kao partijski vojnik i činovnik. Zaista je danas interesantno videti dva partijska ministra koji imaju toliko iskustvo u partijskom radu a predlažu nam Nacionalnu akademiju za usavršavanje njihovih partijskih kadrova u državnoj upravi.

Zaista, Nacionalna akademija za državnu upravu jeste jedna izuzetno dobra ideja, ali u državi koja nema partijsku birokratiju i u državi kojom ne vlada stranačko-parazitski sistem.

Od ulaska Dveri u politiku, 2011. godine, tvrdimo da je jedan od najvećih kancera našeg društva i države upravo partokratija i stranačko-parazitski sistem koji vlada ovom državom. Zato tvrdim da ova dobra ideja Nacionalne akademije za državnu upravu može veoma lako biti zloupotrebljena, čak tvrdim da će biti zloupotrebljena, da se napravi SNS i SPS akademija za njihove

partijske kadrove u državnoj upravi. Jer zapravo vi ovim možete na jedan veoma jednostavan i elegantan način, o državnom trošku, da usavršavate partijske kadrove koje ste zaposlili na državnim mestima i funkcijama.

I recite mi u kojoj tački ovog predloga zakona, gospodine ministre, vi garantujete da se to neće desiti. U kojoj ste se tački ovog predloga zakona vi usprotivili partijskom zapošljavanju? U kojoj ste se tački ovog predloga zakona vi usprotivili napredovanju u državnoj službi partijski zaposlenih lica? U kojoj ste tački ovog predloga zakona vi osporili partijsko zapošljavanje, kupljene diplome i vaše partijske kadrove koji vladaju ovom državom a da uopšte ne zaslužuju da se nalaze na tim državnim funkcijama?

Recite mi gde to piše u ovom zakonu i ja ću da glasam za njega. Ja ću da budem prvi koji će da glas za takav zakon koji će da ispita sve kupljene diplome u državnoj službi, koji će da otpusti sve partijski zaposlene, vaše partijske parazite kojim ste naselili državnu upravu, one koji za vreme svog radnog vremena u državnoj upravi rade partijske poslove, one među njima koji ne dolaze na posao već rade samo za stranku, one među njima koji nameštaju tendere vašim partijskim firmama, burazerskim, kumovskim i drugim kombinacijama. Pa kada to stavite u ovaj predlog zakona, onda ćete da dobijete podršku Srpskog pokreta Dveri. Do tada ovo je za nas isključivo partijska akademija za dodatno usavršavanje partijskih kadrova SNS-a i SPS-a.

Evo kako bi izgledao ovaj predlog zakona kada bismo samo malo, jednu reč zamenili. Kaže ovako – strategija definiše više jednako važnih oblasti unapređenja koje zahtevaju temeljan pristup i višedimenzionalni proces uvođenja savremenih principa i trendova upravljanja partijskim resursima u sistem..., uspostavljanje sistema za upravljanje ličnim razvojem i karijerom partijskih službenika... ili predlaže se donošenje zakona po hitnom postupku budući da bi njegovo nedonošenje po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po rad organa partijske uprave i drugih partijskih organa na koje se odnosi.

Dakle, jasno je, gospodine ministre, da vi nemate ni jednu jedinu garanciju da ovo neće biti partijska akademija, da se ovde neće stručno usavršavati samo partijski postavljeni državni funkcioneri i da njihovi predavači i oni koji će ih obučavati neće, opet, biti partijski postavljeni.

Dakle, ovo je jedna komedija, ali je za nas kao građane Srbije ovo tragikomedija, zato što vi sada počinjete da koristite državnu upravu i da o državnom trošku zapravo pravite dalju selekciju vaših partijskih kadrova na čelu ove naše unesrećene države pod vlašću SNS-a i SPS-a.

Dakle, vi ovim zaokružujete mehanizam partijske kontrole ove države. Vi na ovaj način hoćete tačno da vidite ko vam je u potpunosti lojalan u državnoj upravi i onaj ko vam je lojalan taj ide napred, taj prolazi akreditacije, taj prolazi stručno usavršavanje, on može da ide dalje, a ko ne želi da bude stranački obojen

u državnoj administraciji, svako ko je u opoziciji, to jest glasa za opoziciju, u državnoj administraciji biće zaustavljen na putu napredovanja kroz vašu nacionalnu akademiju za stručno usavršavanje zaposlenih.

Dakle, genijalno ste ovo smisli. Čestitam gospodinu Ružiću, ovo je jedan od najboljih partijskih programa koje je dosada napravio i uradio. On je osmislio da o državnom trošku usavršava partijski zaposlene ljude iz SPS-a. Svaka čast, ali vam ne može proći a da mi to ne primetimo. Dakle, jasno je koja je vaša ideja sa ovom akademijom. Jasno je da vi iznova želite da zloupotrebite državu da biste, zapravo, dalje zapošljavali i dalje na više funkcije podizali vaše partijski zaposlene ljude.

Na kraju želim samo da vam predložim rešenje za direktora ove Nacionalne akademije. Mislim da se radi o čoveku koji je osvedočeni borac za našu državnu upravu, koji već ima nekoliko funkcija u državi, što ga preporučuje na još jednu funkciju, o šefu svih naših tajnih službi, predsedniku Srbije, predsedniku SNS-a, vršiocu dužnosti predsednika Vlade Republike Srbije, koji se juče kao predsednik sastao sa tri premijera, jer mi nemamo premijera pa ne može premijer da ode u Bugarsku; jasno je da bi Aleksandar Vučić mogao, pored gradonačelnika Beograda, da bude i direktor Nacionalne akademije za državnu upravu.

Ali umesto toga, što je, naravno, samo šala na račun toga koliko je zloupotreba države od strane Aleksandra Vučića, želim da dignem svoj glas u ime svih onih istinskih i pravih stručnih i vrednih ljudi u državnoj upravi koji rade za izuzetno male plate, koji rade izuzetno veliki posao, kao svi ovde zaposleni u Narodnoj skupštini Republike Srbije, za izuzetno male plate, koji su mobingovani, na koje se dere predsednik Skupštine Maja Gojković, koji imaju ogroman problem sa tim da ih pritiskaju njihovi partijski zaposleni sa kupljenim diplomama, državni funkcioneri koji ne mogu da rade svoj posao zbog mita i korupcije u državnoj upravi i koji su na svaki drugi način onemogućeni da sprovode zakon.

Znači, u državnoj upravi ima kvalitetnih ljudi, ali oni nemaju uslove da normalno rade zato što ih vi, partijski paraziti koji ste tu postavljeni preko vaših partija, koji ste podelili plen između sebe kada ste pobedili na izborima, zloupotrebljavate, maltretirate i ponižavate ovako malim primanjima i odnosom prema njima. Dakle, predstavnici...

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Obradoviću, obraćajte se meni, molim vas.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Naravno, gospodine predsedavajući, vi ste deo te partokratije stranačko-parazitskog sistema.

PREDSEDAVAJUĆI: Dobro. Hvala.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Nemojte brinuti da vas izostavljam iz toga.

PRESEDAVAJUĆI: Isključivo meni, molim vas. Znači, nemojte u množini.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Dakle, ja razumem da su se gospodin Ljajić i gospodin Ružić dogovorili koliko procenata u ovoj Nacionalnoj akademiji ide SNS-u, koliko SPS-u... (Isključen mikrofon.)

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Obradoviću, mi treba da budemo dobri domaćini i, naravno, da vodimo jednu konstruktivnu i dobru raspravu, a ne da ovde tako govorimo o nekim dilovima, nekim... ne mogu ni da vas razumem šta vi govorite.

(Boško Obradović: Šta sam sad uradio?)

Molim vas, ipak je ovo visoki dom, Narodna skupština.

(Boško Obradović: Dozvolite mi da nastavim.)

Evo, daću vam još jednu priliku da nastavite, ali u tonu koji je politički korektan. Hvala.

Prijavite se ponovo.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala puno. Vrlo ste ljubazni.

Dakle, da vam to slikovito prikažem. Kada ministar koji je partijski čovek postavi direktora Nacionalne akademije koji će biti partijski čovek i postavi sve članove Programskog saveta Nacionalne akademije koji će svi biti partijski ljudi, podeljeni iz svih stranaka vlasti, to se zove stranačko-parazitski sistem.

Kada na obuku kod takvih predavača, koji su partijski predavači, dođe partijski zaposleni iz državne uprave, on će dalje napredovati u odnosu na onog u državnoj upravi koji nije partijski zaposlen, samo zato što je partijski zaposlen. E, to se zove partijski stranačko-parazitski sistem, koji razara tkivo ovoga društva i države.

Zato Dveri ne mogu da podrže formiranje ove nacionalne akademije, jer ona nije nacionalna akademija, ona je partijska akademija Srpske napredne stranke i Socijalističke partije Srbije. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima ministar Rasim Ljajić.

Izvolite.

RASIM LJAJIĆ: Vrlo kratko.

Dakle, mi ne prepisujemo nikakve zakone. Ovo je apsolutno zakon koji je rađen ovde u Srbiji, uključujući eksperte, privredu, akademsku zajednicu, sve zainteresovane strane i apsolutno je izvorno srpski zakon.

Mi se nalazimo u procesu pridruživanja EU i u tom pogledu imamo i interes, imamo neke obaveze oko usklađivanja zakonske regulative sa EU u bilo kojoj oblasti. Ovo je jedna od tih oblasti. Međutim, ovde mi preuzimamo potpuno tehničke standarde koje preuzimaju i druge zemlje koje nisu članice EU.

Ja mislim da i Rusija preuzima ove tehničke standarde, zato što ima interes. Radi se o čisto tehničkoj stvari, da bi svoje elektronske usluge mogli da koriste i u drugim zemljama, kao da i drugi korisnici koriste, recimo, u našoj zemlji ove kvalifikovane elektronske usluge.

Prema tome, radi se o preuzimanju čisto tehničkih standarda i to je naš interes. Ništa bolje zasada ne postoji od toga. Od tih standarda niko nije izmislio bolje. Ako neko izmisli bolje usluge, verovatno ćemo morati i to da prihvatimo, jer je opet to naš interes.

Mi to nismo izmislili. Dakle, ovo nije izmišljanje nikakve tople vode, već preuzimanje onih standarda koji već postoje. U ovom slučaju to su zemlje članice EU, ali vas uveravam da se ne radi o prepisivanju, već preuzimanju određenih delova te direktive koju ste citirali i pre svega tehničkih standarda koji postoje u okviru te direktive.

Što se tiče bezbednosti, mi takođe ništa novo ne donosimo ovim zakonom u smislu veće ili manje bezbednosti. Dakle, sve ono što je neko mogao dosada da preuzme, recimo, sa APR-a, podatke o nekoj firmi, to će moći i sad da radi. Nema novih, u tom pogledu, rizika, čak i da hoćete. A mi objavljujemo šemu, i tu smo prihvatili vaš amandman, koju nećemo sada slati samo Evropskoj komisiji, nemamo ni obavezu, ni zemlje koje su članice EU nemaju obavezu da šalju svoju elektronsku šemu Evropskoj komisiji, ali imaju interes. Imaju interes zato što će te usluge onda moći da koriste i druge zemlje i oni će moći da koriste usluge u drugim zemljama, ali ne postoji obaveza ni za zemlje članice EU.

Takođe, prihvatili smo vaš amandman oko tog reciprociteta i oko standarda. A šta to znači? Mi ne možemo da sprovedimo nikakav reciprocitet i da potpisujemo međunarodne sporazume sa drugim zemljama koje nisu članice EU ako nam ti standardi nisu ujednačeni. Sutra ako hoćemo, ne znam, sa nekom zemljom koja nije članica EU da potpišemo taj sporazum, i ta zemlja ima iste standarde... Ako su nam standardi različiti, džaba nam volja da taj sporazum potpišemo.

I tu smo prihvatili onu vašu odredbu oko reciprociteta, apsolutno. Dakle, ne samo EU; ako je to naš interes, slaćemo, ako je već interes, i drugim međunarodnim telima koja su nadležna za ove poslove. Dakle, i Kina, i Rusija, i SAD, svugde gde imamo interes mi ćemo objavlјivati ovu našu šemu.

Prema tome, zaista nema nikakvog posebnog straha. Ja znam da je oblast apstraktna i da je najlakše reći – podaci će ići ovamo, podaci će ići onamo. Ne postoji ništa što dosada niste mogli da koristite, bilo ko, i ovde u zemlji i stranci. Mi samo smatramo da je ovo način koji će znatno smanjiti moguće zloupotrebe, moguće falsifikovanje i dokumenata i potpisa i opšte komunikacije. Ovo je unapređenje, zato što znate, kad nešto pošaljete, da li je stiglo i kada je stiglo i ko je primio. Ne možete, kao dosada, na primer, ja vama pošalјem mejl, vi sutra

kažete –nisam dobio ništa. I sutra se pojavimo na sudu, vi kažete – ja nisam dobio, a ja kažem – ja sam poslao. Džabe je moje što ja kažem da sam poslao. Sad se zna tačno vreme kada je neki dokument poslat, sa koje adrese, da je ta adresa autentična i zna se da ste vi to primili i zna se tačno u koje vreme.

Prema tome, zaista nema mesta nikakvoj mistifikaciji ili pokušaju da se sad sve ovo prebaci na neke bezbednosne aspekte. Uvek, i to sam rekao, postoje bezbednosni rizici, i sa zakonom i bez zakona. Kako napredak tehnologije ide, ti rizici se povećavaju. To nije sada problem samo naše zemlje, to je generalno, globalni problem. Ti izazovi će se povećavati, i ja verujem da će se pronaći i mere da se oni lakše prevaziđu.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Pravo na repliku, Vladimir Orlić.

Izvolite, kolega.

VLADIMIR ORLIĆ: Osnov je pominjanje stranke i neke navodne obaveze SNS-a prema nekom izvan Srbije, a što je maločas izrekao ili izrekla ovdašnja verzija Ruže Tomašić.

Što se tiče naših obaveza, jedina obaveza, dame i gospodo, koju mi imamo jeste obaveza prema svom narodu i svojoj zemlji, i to je nešto što potiče iz onoga ko smo, šta osećamo i koliko brinemo za one do kojih nam je stalo. To je više nego jasno.

E sad, zašto se time bavi ovdašnja verzija Ruže Tomašić? Inače, Ruža Tomašić je, za onoga ko eventualno ne zna, bila poslanica u Hrvatskom saboru, jedina koja se protivila evropskim integracijama. Bila je strašno žučna, vrlo oštra u diskusijama, baš otprilike ovako kako ih mi slušamo sada, da bi, čim se pokazala i najmanja šansa za to, ugrabila priliku i hop – skočila u Evropski parlament, na dobru platu. I mi znamo da onaj ko ovde voli tako žustro da govori o Evropskoj uniji i da kritikuje sve evropsko, taj nema ništa protiv evra, tako da je ovde paralela više nego jasna.

Inače, zgodna okolnost, Ruža Tomašić je baš iz Hrvatske stranke prava, neoustaške stranke sa kojom ima veze i ova naša verzija iste gospođe. I, kad priča o obavezama, možda ne bi bilo loše da objasni sebi i ljudima koji eventualno sede oko njega a ne znaju pored koga sede kakve su njegove obaveze prema Hrvatskoj stranci prava, njenim prijateljima iz Udruženja veterana HOS-a, ili možda, s druge strane, kakve su njegove obaveze prema bugarskim neofašistima iz partije Ataka, ili možda prema nemačkim neofašistima iz AFD-a, kojima se divi i kojima čestita.

Uz toliko ekstremista među prijateljima, ja i ne vidim šta bi to pa evropsko mogla da bude srpska verzija Ruže Tomašić. Ili možda grešim. Možda baš želi da pokaže kako nije ekstremista, pa je i ovom raspravom, kao i svaki put kada ustane, pokazao da je zapravo umeren, umeren u rasuđivanju. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima Sonja Pavlović, povreda Poslovnika.

Izvolite.

SONJA PAVLOVIĆ: Uvaženi predsedavajući, ja vas najlepše molim da poštujuete član 107 – govornik je dužan da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine.

Dosada smo imali prilike od prethodnog govornika da čujemo sve u nekim opštim zamenicama – „ovi“, „oni“, „koji su“, a sada smo odjednom dobili imena, te saznasmo za Ružu Tomašić. Zaista ne znam kakve veze Ruža Tomašić ima s ovom skupštinom. Dajte, molim vas da se uozbiljimo, nemamo mi beskrajno vremena.

Ili gospoda iz vladajuće većine imaju neko novo, prošireno izdanje Poslovnika, kao i vi, a nama ste ostavili ovo staro pa mi nikako ne možemo da se uskladimo, evo, već dva dana.

Najlepše vas molim da poštujuemo jedan Poslovnik, koji god da je to Poslovnik, ali podelite nam svima to novo, prošireno izdanje da bismo znali kako da se ponašamo. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Ja bih više bio za to da svakome u Narodnoj skupštini damo pravo da izrazi svoj politički stav.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje?

SONJA PAVLOVIĆ: Apsolutno želim da se izjasni. A ne može svako da izražava svoj politički stav kad god mu padne na pamet, a naročito svoj politički stav o Ruži Tomašić.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima Đorđe Milićević, pravo na repliku.

Izvolite.

ĐORĐE MILIĆEVIĆ: Zahvaljujem, gospodine predsedavajući.

Slažem se sa onim što je malopre izrekla kolegunica Pavlović. Treba da poštujuemo dostojanstvo i ugled Narodne skupštine Republike Srbije, ali ne treba da imamo i dvostruke aršine i dvostruke standarde, pa onda samo kada govore poslanici pozicije moramo da poštujuemo dostojanstvo, a kada saslušate malopredašnjeg govornika, koji dolazi iz redova opozicije, onda to ne treba da činimo.

Tokom malopredašnjeg govora više puta je spomenuta SPS zajedno sa SNS, navodno da se SPS prodala, da smo se dogovorili. Možda malopredašnji govornik smatra da treba tako nešto da funkcioniše, ali mi, naravno, ne funkcionišemo i ne radimo na takav način – da nas je neko doveo na vlast, da imamo obavezu prema nekome i tako dalje. Dovelu su nas građani Srbije i imamo obavezu i odgovornost samo prema građanima Srbije. Ova Vlada Republike

Srbije ima ogromno poverenje i podršku građana Srbije. Ako to nekome nije jasno, pogledajte rezultate poslednjih predsedničkih izbora, pogledajte rezultate koje je ostvario zajednički kandidat vladajuće koalicije, Aleksandar Vučić, pogledajte rezultate poslednjih vanrednih parlamentarnih izbora.

Znate, demokratija i vlast se ne ostvaruje na ovakav način, kroz pokušaj opstrukcije, kroz haos, ne ostvaruje se na ulicama, ostvaruje se na izborima. Legitimno je pravo da svaka poslanička grupa ima svoj stav, da svaka politička stranka ima svoj stav, ali suštinski je najvažnije da li na pravi način vrednuju i prepoznaju taj stav građani Srbije. Prošlo je vreme ovakvih žustrih govora, prošlo je vreme ovakvih političkih parola; građani se opredeljuju na osnovu rezultata, a rezultati su u konkretnom slučaju na strani Vlade Republike Srbije. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala vam, kolega Milićeviću.

Reč ima Neđo Jovanović, povreda Poslovnika.

Izvolite.

NEDO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Mislim da ste i ovaj put, kao i ranije kada je u pitanju opozicija – prvo, reklamiram povredu člana 106. i člana 108. Poslovnika – ispoljili veliki stepen tolerancije prema narodnim poslanicima iz opozicije, a naročito stepen tolerancije tamo gde je nedopustiv.

Molim vas, gospodine predsedavajući, da imate u vidu sledeće činjenice, da svi mi ovde narodni poslanici imamo svoj lični i etički kodeks, svoj moral. To imaju i ministri koji sede ovde, i gospodin Ružić i gospodin Ljajić. Ako je tako, a jeste tako, onda nemojte dozvoliti da neko taj moral vređa na način kako je to učinio poslanik Dveri. Reći nekome da izdaje, odnosno prodaje državu, to nije ništa drugo nego flagrantna uvreda, a samim tim i uvreda građana Srbije koji su nas birali.

Ja vas molim da prema onima koji licemerjem, a ovde je licemerje dostiglo svoj vrhunac, zapravo nemojte dozvoliti da to licemerje prema građanima stalno bude ogledalo ove skupštine. To mi ne smemo da dozvolimo. Licemerje je zbog toga što upravo oni koji nas optužuju da prodajemo i da izdajemo državu ukazuju na kolegijumima i na radnim telima ove skupštine da je opozicija ugrožena.

Da li je ugrožavanje, gospodine predsedavajući, ako neko u svom govoru, kao što je to učinio govornik, govorim „govornik“, izneo najdestruktivnije reči kojima se direktno vređa ugled Srbije? Srbija nikom neće biti prodana i nikada neće biti izdata! Zahvaljujem se.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Naravno, ja sam intervenisao nekoliko puta.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.)

Hvala.

Pravo na repliku ima Boško Obradović.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Pre svega, odgovor gospodinu ministru Rasimu Ljajiću. Kompletan zakon je prepisana Uredba Evropske unije, broj 910/2014 Evropskog parlamenta. I jedina tačka koja nije prepisana je tačka 12. ove uredbe, samo zato što tu stoji da su ovo obaveze koje su predviđene isključivo za države članice Evropske unije, pa samim tim niste mogli da ih prenesete u domaće zakonodavstvo. Dakle, mi ozbiljno pratimo šta vi radite, gospodine ministre, i to ne možete sakriti.

Dakle, što se tiče problematike da se neko prepoznao kao izdajnik, ja zaista danas nisam upotrebljavao reči da ste vi izdajnici, to sam prošli put koristio, tako da nema razloga, ne znam zašto ste se prepoznali u tome. Ja sam govorio o nečemu drugom, da ste dolaskom na vlast preuzeli određene obaveze prema nekome ko vas je doveo na vlast i da sada hoćete te obaveze i te dugove da platite preko grbače srpskoga naroda, preko KiM i drugih usluga koje sada vi hoćete da vratite onome ko vas je doveo na vlast. To je kupoprodajni ugovor. Možda to nije elektronsko poslovanje, gospodine Ljajiću, ali je kupoprodajni ugovor.

Znači, mi vas dovedemo na vlast, još su vas doveli 5. oktobra, vi ste, gospodine ministre, deveti put ministar, vi ste više puta učestvovali u ovim kupoprodajnim aktivnostima. Dakle, oni vas dovedu na vlast...

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Obradoviću, ne mogu više da vam dam da na taj način govorite i da govorite o kupovini i prodaji ljudi, poslanika, ministara. Molim vas, završite u jednom korektnom tonu.

Evo, izvolite, još jedna prilika, posle toga moraću da vam uzmem reč. Prijavite se. Hvala vam.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala vama, pre svega. I rekli ste jednu veoma važnu stvar, da u ovom parlamentu svako ima pravo na slobodu političkog govora, a ja ću za kraj reći jednu drugu stvar.

Moram da obavestim predstavnike vladajuće većine u Narodnoj skupštini Republike Srbije da Evropski parlament čine i evroskeptici, da je veliki broj članova Evropskog parlamenta onih koji su protiv Evropske unije i „centralnog komiteta“ iz Brisela, da je Velika Britanija napustila Evropsku uniju. I morate da budete u toku sa savremenim kretanjima u Evropi. To vam samo preporučujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Obradoviću.

Povreda Poslovnika, Milorad Mijatović.

Izvolite, profesore.

MILORAD MIJATOVIĆ: Zaista, osećam se veoma loše slušajući ovu raspravu. Dugo se odlučujem da kažem nekoliko rečenica ili reči o

pseudonacionalistima, pseudotradicionalistima, isto tako o turboreligioznim članovima Pokreta Dveri.

Turboreligiozni, zašto to kažem? Zbog toga što nam ovde prodaju nešto što je davno prevaziđeno. Zato što hoće da nametnu ono što je prevaziđeno, ono što je regres. Srbija koja ide u EU, dakle Srbija će zaista biti evropska, mi ćemo se na tome zaista truditi i mi ćemo uspeti. Zašto ovo kažem? Zato što oni žele da mi stalno oblačimo jelek, opanke, da uzmemo frulicu i čuvamo ovce. E, to nećemo!

Mi hoćemo elektronsko poslovanje. Mi hoćemo da budemo zajedno sa drugim zemljama konzistentni, da možemo da budemo u Evropi. To i jesmo, moderna Srbija. To je ono za šta se zalaže SDPS.

Mi imamo rezultate, ti rezultati su veoma jasni, a rezultati u politici, to je ono što narod kaže. Zato je narod u glasanjima rekao šta misli o nama, o vladajućoj poziciji, zato je i Evropa rekla šta misli o nama, jer smo zaista otvorili poglavlja, zato i sve ozbiljne zemlje, i Rusija, i Kina, i Amerika i te kako gledaju šta radi Srbija, ova nova, ova moderna Srbija kojoj mi težimo.

Ona Srbija za koju se zalaže Pokret Dveri, zaista, ta Srbija će izgubiti, u to budite sigurni i iza toga stojimo. A rezultati ministra Ljajića su pokazali šta znamo i šta umemo.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Profesor Ševarlić se javio.

Izvolite. Samo recite, molim vas, po kom osnovu ste se javili.

MILADIN ŠEVARLIĆ: Povređen je član 107, dostojanstvo Narodne skupštine.

Ja sam jedan od narodnih poslanika koji ovde dolazi u opancima.

Kolega Mijatoviću...

PREDSEDAVAJUĆI: Meni se obraćajte, molim vas, nemojte direktno.

Hvala

MILADIN ŠEVARLIĆ: Gospodine predsedavajući, mislim da opanci nisu retrogradni. Retrogradne su mnoge druge stvari koje smo ovde slušali i koje su se događale u ovoj skupštini.

Budući da sam nestranački poslanik, iako se nalazim u Poslaničkoj grupi Dveri, jer sam bio kandidat na listi koalicije Dveri – DSS, kao nestranački poslanik, mislim da treba ovakve stvari da sankcionišete.

Imam dve nošnje: jedna je SMB, to je Karađorđevićev znak, jer su svi oni bili vojnici, što mnogi ovde ne znaju, druga je teget, jer ona pripada Karađorđevićima, koji su bili državnici i trgovci.

Barem ste sada nešto naučili, oni koji misle da su opanci samo retrogradni.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, profesore.

Povreda Poslovnika, Đorđe Milićević.

Prijavite se, kolega Milićeviću.

ĐORĐE MILIĆEVIĆ: Kolega Marinkoviću, ukazujem na član 106. Poslovnika o radu Narodne skupštine, želeći pre svega da vam pomognem, jer znam koliko je u određenim trenucima teško uspostaviti red na sednici Narodne skupštine Republike Srbije.

Dakle, član 106. kaže da narodni poslanik može da govori samo o tački dnevnog reda i niko ne može da prekida govornika niti da ga opominje, osim predsednika Narodne skupštine, u konkretnom slučaju predsedavajućeg, u slučajevima predviđenim ovim poslovníkom.

Pred nama su danas, gospodine Marinkoviću, četiri veoma važna zakonska predloga. Mislim da smo se u ovom trenutku previše udaljili od teme, previše smo se udaljili od onoga što jeste suština današnje rasprave, i ja vas molim da se vratimo na raspravu po dnevnom redu.

Ne želim da se Skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, uvaženi kolega Milićeviću.

Imamo još jednu povredu Poslovnika.

Reč ima Dragan Vesović.

Izvolite.

DRAGAN VESOVIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Povredili ste član 109. Poslovnika, jer ste propustili da izreknete opomenu kolegi narodnom poslaniku iz vaše poslaničke grupe. I meni je u jednom momentu predstavljalo veliko zadovoljstvo da ste počeli da vodite sednicu na način kako i treba da bude, da date da se čuje i drugo mišljenje, a onda ste upali u nešto što se zove partijska disciplina. Jako ste postali osetljivi na izlaganja gospodina Ljajića, koji je vaš predsednik, i vašeg stranačkog kolege.

Ja nisam turboreligiozan, ja sam Srbin, hrišćanin pravoslavne vere, dvostruki hadžija. I ja se osećam uvređenim, gospodine predsedavajući. I vašem šefu poslaničke grupe treba da date opomenu, jer ja nisam kvazipatriota nego sam patriota, i nisam kvazitradicionalista nego jesam tradicionalista, i jesam srpski nacionalista, i jesam čovek koji ima potpuno razumevanje za ma koju veru, ma koju rasu, ma koji pol i ma koju religiju.

Skrećem vam pažnju da se to već nekoliko puta u ovom zdanju ponavlja. Ja nikada, a vi to vrlo dobro znate, nikoga ni na kojoj osnovi nisam vređao. I ne dozvoljavam da mi se kaže da sam turboreligiozan. Da, ja sam Srbin, pravoslavne hrišćanske vere i religiozan sam! I nemojte da mi dirate moja verska osećanja!

Ja sada malo oštrije reagujem jer sam zaista uvređen. Ovo nisam očekivao od kolege koji ima toliki broj godina i koji ima ta zvanja.

Zahtevam da primenite Poslovnik, član 109, koji kaže da ovako nešto treba da bude sankcionisano opomenom. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Vesoviću.

Gledam da imam isti aršin prema svakom narodnom poslaniku. Nisam izlaganje profesora Mijatovića shvatio, apsolutno, uvredljivo. Vi imate pravo da budete šta god želite, to je vaša, naravno, lična stvar. To ste sada i rekli. I to je dozvoljeno. Imate pravo da govorite šta hoćete, i to je, u stvari, pokazatelj koliko smo i demokratski kada vodimo sednice, da imate mogućnost da kažete šta želite, koliko želite i koliko vam Poslovnik dozvoljava.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u Danu za glasanje? (Ne.)
Hvala.

Povreda Poslovnika, Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ja sam se javljao na povredu Poslovnika više puta, ali ovo je prvi put da dobijem reč. Javio sam se još posle izlaganja „Kamenka Dverića Kupusića“, zbog uvreda koje je uputio ovom parlamentu, odnosno poslaničkim grupama većine. Javio sam se i zbog opanka. Članovi 103, 106. i 107.

Sada se i ja osećam uvređenim. Postoje dve vrste opanaka: jedan je radni, jedan je paradni. Moj opanak je radni. Kolega koji se javio i poslanička grupa kojoj on pripada, njihov opanak je paradni. To je osoba koja je svojevremino uzela 60.000 evra od Dušana Petrovića da napiše hiljadu malih studija o zadrugarstvu, koje nikad nije napisao. Očigledno je to deo tog parazitskog sistema o kome je govorio „Kamenko Dverić Kupusić“, koji se zalaže za pečinsku Srbiju, ono – doneseš kamen iz Indije za kupus, udariš novinarku, ali da bude povelički kamen, da se slučajno ovog puta ne izvuče.

Stoga sam uvređen više puta, pa čak i kao vernik. Vera mora da bude iskrena. Ne možete da odete, kao „Kamenko Dverić Kupusić“, da se zakunete u Hilandaru, na ikoni Trojeručici, da nećete praviti stranku već porodičnu organizaciju, a onda uzmete 5.000 evra i prevarite. Onda vi ne treba da se kunete na Trojeručici, već na ikoni koja bi se, recimo, zvala „Sveti Boško Levoručić“. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Ja ću poslušati mog uvaženog kolegu Đorđa Milićevića, to pravo mi daje i Poslovnik.

Nastavljam sa sednicom.

(Marijan Rističević: I tražim da se glasa o povredi Poslovnika.)

Reč ima narodni poslanik Jovan Jovanović.

Izvolite, kolega.

JOVAN JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se.

Drago mi je da smo se konačno vratili na temu ove sednice.

Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani građani Srbije, u mojem izlaganju kao predsednik Kluba samostalnih poslanika usredsrediću se, pre svega, na dva zakona koja se tiču javne uprave – na Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima, kao i Predlog zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu. Kako o ovim zakonima, tako i o preostala dva zakona znatno detaljnije će tokom daljeg toka rasprave govoriti moje kolege iz poslaničkog kluba.

Opšta ocena o ova dva zakona je da su nejasni, konfuzni, nedorečeni, bez jasno definisanih nadležnosti, koje se, uz to, često i međusobno preklapaju, da otvaraju prostor za politizaciju, korupciju, klijentelizam, te da će prevashodno proizvesti negativne posledice, odnosno da će, umesto da doprinesu poboljšanju kvaliteta rada javne uprave, to jest neophodnom jačanju administrativnih kapaciteta, samo dovesti do njihovog daljeg slabljenja.

Ministar je juče rekao da je Akademija samo jedna kockica u mozaiku. Međutim, bez obzira na to koliko je ta kockica lepa, čista i ispolirana, a to je pod velikim znakom pitanja, ona ne može da promeni izobličeni izgled čitavog mozaika, odnosno ne može da promeni stanje u našem društvu, koje je izuzetno loše.

Povrh toga, ovi zakoni su i u suprotnosti sa strateškim ciljem – članstvo u Evropskoj uniji, koje je na samom početku svog ekspozea proklamovala predsednica Ana Brnabić. Naime, ovim zakonima su narušeni kriterijumi Evropske unije u vezi sa sprovođenjem reforme javne uprave, koji su ujedno i kriterijumi Misije SIGMA, zajedničkog tela OECD-a i Evropske unije. Podsetiću vas da su ti kriterijumi: transparentnost, odgovornost, depolitizacija, profesionalizacija i efikasnost.

Podsetiću, takođe, da je Strategijom proširenja EU reforma javne uprave postavljena kao jedan od tri osnovna stuba reformi na putu ka članstvu u EU. I pored toga, kao i planova i mera reformi koje je predstavila posebna radna grupa za reformu javne uprave koja je formirana na osnovu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, poslednji izveštaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje reforme javne uprave doneo je poražavajuće rezultate. Samo trećina tog plana je ispunjena, a o tome je govorila i prethodnica, gospođa Mičić.

Svakako, ovde moramo da budemo korektni i da pomenemo činjenicu da je Vlada ipak dobila pohvalu zbog realnog prikazivanja napretka ili, preciznije rečeno, odsustva napretka u ovoj oblasti.

O ozbiljnosti i iskrenosti pristupa evropskim integracijama svedoči i tačka 8. Izjave o usklađenosti sa propisima Evropske unije, koja se odnosi na saradnju sa EU i na učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti. Naime, oba predloga zakona sadrže pod ovom tačkom tri istovetna paragrafa koji bezuspešno pokušavaju da sakriju činjenicu da do saradnje sa EU

nije došlo. Umesto toga daje se dugačko objašnjenje o formiranju interesorne posebne radne grupe.

Sada ću govoriti nešto detaljnije o ova dva zakona, naročito o Predlogu zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu, mada ih je gotovo nemoguće odvojeno razmatrati, naročito zbog činjenice da izmene i dopune Zakona o državnim službenicima sadrže odredbe koje bi pre trebalo da se nalaze u ovom zakonu o Akademiji.

Ne sporeći potrebu za kontinuiranom obukom i stvaranjem profesionalne i efikasne državne uprave, ocena je da je zakon o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu jedan megalomanski i neodrživ projekat koji će samo prouzrokovati velike dodatne troškove.

Taj projekat, nažalost, podseća na dobro poznat primer doktoriranja na sopstvenom univerzitetu. Naime, u ovoj akademiji biće najverovatnije angažovani podobni predavači, koji će isto tako podobnim, pre svega partijskim kadrovima izdavati diplome koje će im biti pokriće za rad na određenim mestima u javnoj upravi, odnosno otvoriti prečicu priučenim partijskim kadrovima tako što će dobiti formalno pokriće da su kompetentni.

Na ovaj način samo će se nastaviti politizacija stručnih poslova, ubrzati odlazak stručnih kadrova, a samim tim smanjivaće se i efikasnost javne uprave. Na ovaj problem sam posebno upozorio prilikom rasprave o izboru nove vlade, odnosno zakona o ministarstvima, kada sam se usprotivio formiranju posebnog ministarstva za evropske integracije zbog očekivane politizacije stručnih poslova i svih posledica koje ona sa sobom nosi. Nažalost, nismo morali dugo da čekamo na negativne posledice. Tako su kadrovi koji su i više od 10 godina proveli u Kancelariji za evropske integracije, koja je utopljena u ministarstvo, i koji su u velikoj meri nosili tehnički deo ovog procesa, nastavili da napuštaju državnu službu.

Nikoga ne bi trebalo da čudi da ljudi sa tolikim iskustvom i znanjem, ukoliko imaju minimum samopoštovanja, ne mogu, na primer, da prihvate da neko, i to protivno zakonu, bude postavljen na mesto pomoćnika ministra sa mesta mlađeg savetnika. Ovde je konkretno reč o pomoćniku ministra za evropske integracije u Sektoru za komunikacije, obuku i pripremu srpske verzije pravnih tekovina EU. U biografiji ove osobe, koja je dostupna na sajtu Ministarstva, piše da je diplomirala 2014. i da je pre preuzimanja ove pozicije kraće od tri godine radila u kabinetu ministra bez portfelja za evropske integracije kao mlađi savetnik, a kao najveće profesionalno dostignuće navedeno je da je bila u grupi 70 studenata koji su 2012. godine putovali u Evropu preko, inače odličnog, programa Evropskog pokreta u Srbiji.

Verovatno još drastičniji primer je državni sekretar u istom ministarstvu – koji je, doduše, postavljena ličnost pa se stoga na nju ne primenjuju odredbe

zakona koje se odnose na minimalnu dužinu radnog staža kao što bi trebalo da se primenjuje na pomoćnika ministra – koja je diplomirala turistički i hotelijerski menadžment na Univerzitetu Singidunum, da bi zatim radila kao mlađi savetnik u Poslaničkom klubu SNS, odnosno savetnik u prethodno pomenutom kabinetu bez portfelja zaduženog za evropske integracije.

Mislim da je iz svega navedenog jasno da je jedan od glavnih ciljeva Nacionalne akademije da legitimizuje kadrove poput ovih, a kojih svakako ima mnogo. Ovakva praksa će demotivisati uticati na sve one koji su se redovnim putem usavršavali i napredovali i samo će doprineti daljem odlivu kvalitetnih kadrova iz državne uprave. Stoga je očekivanje da će ovakva akademija da bude brana partijskom zapošljavanju neutemeljeno.

Postavlja se takođe pitanje u vezi sa oba zakona o javnoj upravi da li je možda namera da se njihovim usvajanjem degradira i državni stručni ispit. Ovo je samo jedno od mnogih pitanja koja ovi zakoni donose, a tih pitanja je neuporedivo više nego što ima odgovora koje daju.

Na primer, tu je i pitanje preklapanja nadležnosti Akademije, Službe za upravljanje kadrovima i Ministarstva za evropske integracije, pošto će, i pored utapanja ove službe u Akademiju, ona nastaviti sa radom ali u nepoznatoj formi. Služba za upravljanje kadrovima je, na primer, dosada obavljala obuke, objavljivala konkurse, osim u oblasti evropskih integracija, za šta je bila zadužena Kancelarija za evropske integracije i sada Ministarstvo.

Nameće se i pitanje šta će se dogoditi sa Visokim službeničkim savetom, da li nastavlja da deluje u obliku u kojem je dosada delovao, pošto mi se čini da se pominje samo na jednom mestu u ovom zakonu.

Sledeće pitanje je pitanje derogiranja nadležnosti Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu koje vrši nadzor nad sprovođenjem zakona, i to načina na koji su definisane nadležnosti Programskog saveta na Nacionalnoj akademiji, kao i time što ga imenuje i razrešava direktor Nacionalne akademije. Ovo je samo još jedan primer principa centralizacije u svim oblastima koje sprovodi ova vlada.

Ovaj predlog zakona prvi put u novijoj istoriji sadrži i u pravu nepoznatu, neutralnu kategoriju – lice. Postavlja se pitanje koja su to lica koja mogu da podnesu zahtev za akreditaciju, pošto lica mogu da budu fizička i pravna.

I pored objašnjenja koja je juče dao ministar, naredno pitanje je zašto se uvode termini koji nisu u duhu srpskog jezika, poput „kouč“ i „koučing“, dok istovremeno vladajuća koalicija žestoko odbija da prihvati da postoje dva ravnopravna pisma u srpskom jeziku, što samo čini naš jezik bogatijim a našim građanima pruža prednost u prilagođavanju savremenim tokovima. Očigledno je

da su u pisanju ovog zakona kao uzor uzeti tekstovi na engleskom jeziku, koji su zatim nemušto prevedeni.

I kada već govorimo o „koučingu“, postavlja se pitanje zašto se zanemaruje i u drugi plan gura dobra praksa mentorstva i prolazak pripravnika kroz sve sektore u okviru određene institucije, kao i zašto se ne poštuju kriterijumi za zapošljavanje. I ne samo da se ne poštuju kriterijumi za zapošljavanje, što smo videli na primeru pomoćnika ministra u Ministarstvu za evropske integracije, već se zakoni krše i tako što se veliki broj postavljenih lica u državnoj upravi drži u stanju vršioca dužnosti duže od zakonski predviđenog roka, tako da je ono što bi trebalo da bude izuzetak postalo pravilo. Čini se da je i ovo zaostavština socijalističkog sistema, kada su privremena, odnosno prelazna rešenja najduže trajala.

Zahvaljujem se ministru što je juče pojasnio da se pojam rukovodilaca ne odnosi na funkcionere, ali se dalje postavlja pitanje da li postoji potreba da svi rukovodioci prolaze kroz ovakvu vrstu obuke. Povrh toga, da li je u uslovima planirane racionalizacije javne uprave, preopterećenosti jednog broja državnih službenika, manjine, koji najčešće na svojim plećima nose čitav sistem i koji su najkompetentniji, potrebno tražiti da idu na dalje obuke? Često se ovakav sistem opravdava zahtevima EU, ali je pitanje od kog, ili, bolje rečeno, do kog nivoa bi državni službenici trebalo da se uključe u obuku, kao i kojom dinamikom.

Ono što posebno zabrinjava jeste da zakon predviđa, u suprotnosti sa samim nazivom i namenom, da Akademija, u skladu sa zahtevima pravnih i fizičkih lica, može da priprema i sprovodi komercijalne programe i da Vlada, ukoliko sam dobro razumeo, u svakom pojedinačnom slučaju određuje tarifu za usluge koje će pružati tim licima. Ovakve odredbe otvaraju prostor za korupciju i vraćanje usluga. Na ovaj način, takođe, moguće je provlačenje kroz mala vrata kadrova mimo javne uprave i postavlja se onda pitanje zašto se ovaj zakon jednostavno ne preimenuje u zakon o stručnom usavršavanju.

Kada je pak reč o Zakonu o državnim službenicima, posebno bih se osvrnuo na član 49, koji predviđa preuzimanje zaposlenih bez konkursa, pukim dogovorom rukovodilaca između različitih nivoa vlasti. Navedene su autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave i gradske opštine, što je potencijalni izvor korupcije i politički motivisanog zapošljavanja koje zanemaruje stručnost kao kriterijum. Na ovaj način bi, recimo, predsednik bilo koje opštine u Srbiji mogao da se dogovori sa bilo kojim ministrom o preuzimanju nekog zaposlenog, ponavljam, bez ikakvog konkursa. Siguran sam da ne moram da objašnjavam da će ova odredba samo ubrzati političke transfere nekompetentnih ali politički podobnih kadrova sa lokalnog na republički nivo.

Konačno, nekoliko reči o Predlogu zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju.

Ukoliko bismo sudili na osnovu dosadašnje negativne prakse po ovom pitanju u oblasti zdravstva, kao i u proceduri izdavanja građevinskih dozvola i u ostalim oblastima gde je uvedeno elektronsko poslovanje, razloga za preteran optimizam nemamo. Sredstva za realizaciju ovog zakona su predviđena ali nigde nije navedeno za koju svrhu, samo je navedeno da je za osnovna sredstva potrebno 10.000.000 dinara. Ukoliko se namerava nabavka novog hardvera, on nije ključan i neophodan. Ono što je bitno su kvalitetan softver, o čemu svedoči i jučerašnja sednica Parlamenta, kao i obuka kadrova, pošto vladajuća koalicija svakako nema kadrove koji bi izneli ovako zahtevan projekat.

Zbog svega prethodno navedenog, u danu za glasanje poslanici Kluba samostalnih poslanika, koji čine poslanici Građanske platforme i Nove stranke, izjasniće se protiv predloženih zakona.

PRESEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Zahvaljujem, kolega Jovanoviću.

Poštovani narodni poslanici, saglasno članu 27. i članu 87. stavovi 2. i 3. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da će Narodna skupština danas raditi i posle 18.00 časova, zbog potrebe da Narodna skupština što pre donese zakone iz dnevnog reda ove sednice.

Nastavljamo sa radom.

Reč ima narodni poslanik Neđo Jovanović.

Izvolite.

NEDO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Poštovani ministri, članovi Vlade, uvaženi narodni poslanici, poštovani građani Srbije, pre početka moje diskusije želim da istaknem da će Poslanička grupa SPS u danu za glasanje podržati predloge zakona o kojima danas raspravljamo, jer to ovi zakoni, u svakom slučaju, zaslužuju.

U ovom delu diskusije koji se odnosi na ovlašćene predstavnike poslaničke grupe ja ću se najpre odrediti prema zakonu koji se odnosi na status Nacionalne akademije za javnu upravu, a kasnije dotaći i ostalih predloga zakona koji su tema današnje rasprave.

Danas smo čuli mnogo izjava vezanih za Nacionalnu akademiju za javnu upravu. Čuli smo i onih koje su konstruktivne i onih koje su, najblaže rečeno, nesuvisle.

Uvaženi ministre Ružiću, ovaj potez koji se vezuje za statusno pravnu stvar, a to je status Nacionalne akademije za javnu upravu, jeste jedan izuzetno odgovoran potez Vlade Republike Srbije i, u svakom slučaju, nemerljivo doprinosi efikasnosti i racionalnosti javne uprave u celini.

Moramo da kažemo za sve one neverne Tome da je ovo jedan način koji podrazumeva nastavak već započetog postupka sveobuhvatnih reformi javne uprave. Zašto govorim sveobuhvatnih reformi? Pa mi smo već u reformskom

procesu. Taj reformski proces se već nekoliko godina unazad, čak i duže, sprovodi kroz racionalizaciju javne uprave smanjenjem broja zaposlenih u skladu sa pregovorima i zaključcima koji se usvajaju zajedno sa Međunarodnim monetarnim fondom i Svetskom bankom i tu postoji odgovornost Vlade Republike Srbije koju građani Srbije prepoznaju, a to je da se smanjenje broja zaposlenih ni u kom slučaju ne dovede u situaciju da to postane socijalni teret, odnosno da smanjenje zaposlenih u javnoj upravi bude kontrolisano i da se na taj način dođe do nivoa optimalnog broja zaposlenih u javnoj upravi sa kompetencijama koje zaposleni u javnoj upravi moraju da imaju.

Ova dva zakona, o Nacionalnoj akademiji i ovaj zakon o izmeni i dopuni Zakona o državnim službenicima, i te kako imaju refleksiju u odnosu na proces koji se vezuje za smanjenje broja zaposlenih, a to je svakako reformski proces. Zašto ovo govorim? Jednostavno iz razloga što tek kada javna uprava dostigne onaj broj zaposlenih koji je optimalan za obavljanje poslova uprave, tek tada možemo pristupiti jednom pravom načinu, jednoj pravoj metodologiji usavršavanja, stručnog usavršavanja, edukovanja, odnosno sticanja određenih znanja i iskustava koji poboljšavaju kvalitet rada javne uprave.

Čuli smo dosta konstruktivnih predloga. Jedan od njih je bio taj da se edukacija može sprovoditi i na individualan način, a to znači da je svako ko je zaposlen u javnoj upravi dužan da sam na sebi radi, da se edukuje, da se nadograđuje što se tiče svojih znanja i iskustva, i to je u svakom slučaju predlog koji je za uvažavanje. Međutim, ono što je bila kritika jeste – ako je to tako, šta će nam onda jedna institucija kao što je Nacionalna akademija za javnu upravu?

Pa jedan od razloga jeste upravo taj što, bez obzira na to da li je zakonodavac propisao da se institucionalizuje jedan organ uprave, u ovom slučaju to jeste organ uprave, svako od zaposlenih u javnoj upravi, bez obzira na to da li je u javnoj upravi ili u nekim drugim sektorima, mora voditi računa o svom stručnom osposobljavanju i sticanju novih znanja i iskustava. To daleko efikasnije i lakše može da ostvari upravo preko jedne institucije koja se time bavi, jer ako se to prepusti individualnom, dolazimo do voluntarizma, dolazimo do kampanjskog rada, dolazimo do onoga što sad već ima.

Pa i dosada su mogli svi zaposleni u javnoj upravi sami sebe da edukuju, da rade na svom stručnom osposobljavanju, na sticanju novih znanja i iskustava; zašto to dosada nisu činili? Pa ako dosada nisu činili, kako da verujemo da će ubuduće da čine? Onda je, s jedne strane, u duhu harmonizacije sa zakonodavstvom EU, stvarna naša obaveza da pomognemo tom procesu sticanja znanja, veština, iskustava zaposlenih u javnoj upravi upravo preko Nacionalne akademije i onda tu postoji i opravdanost Nacionalne akademije.

Osim toga, ovaj zakon je, gospodine Ružiću, po pravnoj prirodi statusni zakon. Zašto? Pa zbog toga što on reguliše samo status jedne institucije. I

primedbe koje su vam upućene danas želim da ne prihvatite i siguran sam da ih nećete prihvatiti kada je u pitanju organizaciona struktura Nacionalne akademije. Naime, organi, naročito rukovodeći organi Nacionalne akademije ne mogu biti definisani ovim zakonom. Zašto? Zato što su regulisani Zakonom o državnoj upravi, i po odredbama Zakona o državnoj upravi direktora Nacionalne akademije postavlja Vlada Republike Srbije, takođe i njegovog zamenika, a direktor daje odgovarajuća ovlašćenja zamenicima.

Danas smo čuli sijaset raznoraznih izjava koje nemaju ni činjenično, pa ni pravno utemeljenje. Upravo se sprečava ono što nam se imputira kao vladajućoj koaliciji. Neće ovde biti partokratije, neće ovde biti stranačkog uticaja niti bilo čega, zbog toga što se na pijedestal stavlja struka i zapošljavanje na zaslugama. A zapošljavanje na zaslugama podrazumeva da svaki zaposleni, bez obzira na to da li je kandidat za zapošljavanje ili želi da napreduje u svojoj profesiji, mora to zaslužiti. Mora to zaslužiti prevashodno kroz vrednovanje rada, a vrednovanje njegovog rada podrazumeva i vrednovanje njegove mobilnosti na radu.

Ako je to tako, a jeste tako, onda se daje jedna sveobuhvatna ocena da li on uopšte može da radi u javnoj upravi kako bi servisirao potrebe građana. Zašto? Pa zbog toga što je javna uprava jedan od osnovnih servisa građana Republike Srbije i svake države koja na javnoj upravi zasniva zadovoljenje potreba građana. To nisu samo ekološke i komunalne potrebe, to su i potrebe koje se vezuju za prostorno planiranje, za sanitarne potrebe i tako dalje, i tako dalje. Mi moramo, hteli – ne hteli, da vodimo računa o zadovoljenju takvih potreba i ova dva zakona upravo u tom pravcu čine delotvornom javnu upravu.

Sledeće što se mora istaći i što niko danas u diskusijama nije istakao – a kako bi se to reklo pejorativno, iz aviona se vidi – ako ništa drugo, donošenjem ovih zakona se ujednačava upravna praksa. Kao što imamo neujednačenu sudsku praksu, tako smo imali još neujednačeniju upravnu praksu, jer se na jedan način postupa u Beogradu, na drugi način u Smederevu, na treći u Nišu, četvrti u Užicu i tako dalje, i tako dalje.

Znači, imamo situaciju u kojoj, ako ne dođe do ujednačavanja upravne prakse i ako ne dođe do standardizacije rada kada su u pitanju službe državne odnosno javne uprave, onda ćemo dolaziti do toga da građani i dalje izražavaju opravdano nezadovoljstvo prema onom segmentu države odnosno institucija države prema kojem to nezadovoljstvo ne sme da se ispoljava, zbog toga što potrebe građana moraju da se zadovolje. Inače, ono što ove zakone čini kvalitetnim zakonskim rešenjima podrazumeva još nešto, a to je da se, kada su u pitanju državni službenici, ni u kom slučaju ne favorizuju samo zaposleni već svi oni koji pretenduju da u sistemu državne odnosno javne uprave ostvare nekakav svoj potencijal, prevashodno stručni, iskustveni, zasnovan na znanju, a posle toga

i onaj koji se vezuje za takozvani lični etički stav prema građanima Srbije, a to je da građani Srbije ne mogu biti diskriminirani u ostvarenju svojih prava. I to ovakvim sistemskim rešenjima svakako neće biti dozvoljeno.

Kada su u pitanju programi i kada su u pitanju programski saveti, odnosno saveti koji će se kao delovi organizacije Nacionalne akademije ustrojiti ovim zakonom, u svakom slučaju treba istaći da Nacionalna akademija za javnu upravu nije visokoobrazovna ustanova; niti je to tendencija zakonodavca, niti to treba da bude. Nacionalna akademija služi samo za stručno usavršavanje i obrazovanje, odnosno sticanje novih znanja i iskustava, ništa više. Na Nacionalnoj akademiji se ne dobija diploma fakulteta; na Nacionalnoj akademiji se dobija odgovarajuća potvrda da je zaposleni dostigao onaj nivo znanja i iskustava koji ga kredibiliše da može da obavlja svoju funkciju, odnosno radi svoj posao.

Ono što se vezuje za visokoobrazovne ustanove ostaje na visokoobrazovnim ustanovama i tu apsolutno nema nikakvih dodirnih tačaka, osim jedne, a ta jedna podrazumeva da Nacionalna akademija za javnu upravu može da angažuje i visokostručne ustanove, dakle i fakultete i visoke škole i naučnoistraživačke institucije, u cilju omogućavanja što lakšeg stručnog osposobljavanja zaposlenih. I to je apsolutno legitiman način kako se dolazi do stručnog znanja, usavršavanja ili osposobljavanja. Zašto? Naročito zbog toga što u samom početnom stadijumu rada Nacionalna akademija za javnu upravu neće imati onaj potreban kadar sa onim profilom koji je neophodan da se što pre sprovede ovaj postupak edukacije, odnosno stručnog osposobljavanja i usavršavanja.

Dalje, Nacionalna akademija u ostvarenju svog cilja zbog kojeg se ustrojava i sistematizuje ima obavezu da saraduje i sa onima za koje se može verovati i za koje se sa sigurnošću može oceniti da takođe daju podstrek stručnom osposobljavanju i usavršavanju. To su sami zaposleni. Njih nikako ne treba zaboraviti i njih nikako ne treba eliminisati iz ovog edukacionog procesa. Zbog čega? Zbog toga što upravo službenici u javnim upravama koji su već dostigli određeni nivo znanja i iskustva ta znanja i iskustva mogu da prenesu na one koji ta znanja nemaju. Stara mudra izreka Jovana Jovanovića Zmaja kaže: „Nije znanje znati, već je znanje znanje dati“, a u ovoj situaciji upravo ovim zakonima se omogućava da i oni koji su zaposleni u javnoj upravi to znanje mogu da prenesu na one kojima je to znanje neophodno.

Rekao sam već da, kada je u pitanju Predlog zakona o izmeni i dopuni Zakona o državnim službenicima, to je u svakom slučaju komplementaran zakon ovom zakonu o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu. Komplementaran je zbog toga što ova dva zakona moraju jedan drugog pratiti, jer se i službenici moraju, u svakom slučaju, podvesti pod edukaciju koja se ovde ustrojava,

odnosno koja se ovde sistematizuje i onda je ovim odredbama zakona vrlo jasno i precizno definisano šta to podrazumeva obaveze zaposlenih, šta to podrazumeva obavezu rukovodilaca da se edukuju, da se i oni podvedu pod program daljeg stručnog usavršavanja i obrazovanja. I mislim da u tom pravcu ni u kom slučaju ne treba imati kritički stav kada su u pitanju izmene odredaba zakona o službenicima, odnosno o službenicima u javnoj upravi.

Gospodine Ružiću, mi smo nedavno, pre nekoliko dana, kao članovi delegacije prisustvovali jednoj interparlamentarnoj konferenciji u Crnoj Gori koja se bavila državnom upravom i javnom upravom u zemljama koje su kandidati za članove EU, odnosno evropske zajednice. Tu smo došli do nečega što su u stvari zaključci koji se mogu izvesti iz analize ovih zakona o kojima danas raspravljamo, a to je da državna uprava, javna uprava mora biti zasnovana na dva principa, ili dva načela: prvi princip ili prvo načelo jeste profesionalnost, a drugi princip ili drugo načelo jeste depolitizovanost, odnosno eliminisanje onoga što ovde kao mantra u Skupštini Republike Srbije postoji već duže vreme, a to je partokratija.

Zemlje koje vrednuju upravo te principe dale su i te kako mogućnosti u svojim zakonodavstvima da prepoznamo šta je to što je dobro i da primenimo u našem zakonodavstvu, i mi to danas i činimo. Zbog toga i imate podršku, oba ministra koji su predstavili u uvodnim izlaganjima ove zakonske projekte onakvim kakvi jesu.

Što se tiče zakona koji je u uvodnom delu obrazložio ministar Ljajić a odnosi se na ovaj zakon o elektronskom dokumentu, o elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju, ja u ime Poslaničke grupe SPS moram da kažem da je to jedan kvalitativan pomak napred, da se na taj način omogućava da se još efikasnije, a naročito kroz elektronsku upravu poboljšaju uslovi da se građanima zadovolje sve one potrebe koje građani traže, odnosno koje od nas zahtevaju.

Zašto? Zbog toga što ta elektronska identifikacija o kojoj ste vi, gospodine Ljajiću, govorili, čini nešto što dosada nismo imali u sistemu državne uprave. I elektronski potpis i elektronski pečat u svakom slučaju predstavljaju rešenja koja su ne samo avangardna rešenja, već rešenja koja u praktičnom smislu omogućavaju znatno brži saobraćaj, neuporedivo brži način servisiranja potreba prema građanima, a samim tim olakšavaju, pojednostavljaju posao u javnoj upravi. I ono što je najvažnije kada je u pitanju cilj ovog zakona, to je smanjenje troškova, o čemu ste detaljno dali i razloge gde je to što se vezuje za racionalizaciju, odnosno ekonomičnost i smanjenje troškova, tako da to zaista ne bih ponavljao; nikad se ne ponavljam i to ne želim ni danas da činim.

Ono što želim na kraju da istaknem jeste sledeće – ovo je samo početak jednog daljeg rada i uveren sam da će i Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu

samoupravu, kao i vaše ministarstvo, gospodine Ljajiću, rad na ovom poslu nastaviti još intenzivnije. Ovo je samo početak nečega što mi moramo da prihvatimo kao našu obavezu.

Nakon usvajanja ovog zakona vi kao ministri u svakom slučaju imaćete obavezu da donesete niz podzakonskih akata, naročito kada je u pitanju Nacionalna akademija za javnu upravu, podzakonskih akata koji se vezuju za ono što omogućava uspešniju organizacionu strukturu Nacionalne akademije, podzakonskih akata kojima će se definisati način kako doći do što boljih rešenja kada su u pitanju personalna rešenja u Programskom savetu, gde će naročito biti potrebno izvršiti pravilnu selekciju onih koji sa stanovišta struke mogu da budu članovi Programskog saveta i ostalih tela u okviru Nacionalne akademije.

Mislím da će to biti jedan zadatak koji, u svakom slučaju, zavređuje najveću pažnju, isključivo iz razloga što upravo oni koji imaju najviši kredibilitet u struci moraju biti tu zastupljeni, bez obzira na to da li se radi o pojedincima ili se radi o visokoobrazovnim institucijama, odnosno naučnoistraživačkim institucijama i drugim onim faktorima koji se mogu naći u ovom sistemu stručnog osposobljavanja i obrazovanja.

Još jednom ponavljam da ovi zakoni ne zavređuju ništa drugo nego da budu podržani i biće podržani, nadam se, od svih poslanika koji o ovim zakonima razmišljaju na način koji podrazumeva pragmatično razmišljanje. Zbog toga sam siguran da će ovi zakoni biti usvojeni u danu za glasanje. Zahvaljujem se.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Jovanoviću.

Reč ima narodni poslanik Goran Ćirić, predsednik Poslaničke grupe Demokratske stranke.

GORAN ĆIRIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovana gospodo ministri, poštovane kolegínice i kolege, građani Srbije, mislim da je ova današnja rasprava u stvari prilika da razgovaramo o velikom civilizacijskom izazovu za naše društvo.

Uvek smo bili kao poslanička grupa protiv objedinjavanja raznih tačaka dnevnog reda, ali čini mi se da je ovo objedinjavanje u stvari dalo priliku da posmatramo sve ove zakone na jedan integrisan i objedinjen način. To je odgovornost svih nas. Svi znamo da razvoj jednog društva zavisi od, pre svega, učešća građana u donošenju odluka i od jačanja kapaciteta institucija koje mogu da sprovode neke odluke. Ja razumem ove predloge zakona upravo kao želju da jačamo institucije u državi i mislim da je to neophodno i potrebno. Uvek će Demokratska stranka biti za modernizaciju društva, ali na način koji može da bude održiv i koji će doneti, pre svega, koristi građanima Srbije.

Evo sada kada posmatram vas, ekipu Ministarstva državne uprave na čelu sa ministrom i ekipu iz Ministarstva za telekomunikacije na čelu sa drugim ministrom, vidim na koji način ste na istom poslu ali u različitim periodima

razvoja čitavog čovečanstva i ovog društva. Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave komunicira sa građanima Srbije preko šaltera, preko donošenja akata, zakona, a Ministarstvo za telekomunikacije sa ovim zakonima i sa zakonom koji u stvari donosi rešenja i alate za komunikaciju, alate koje će koristiti sve državne uprave, sve institucije, u stvari modernizuju i olakšavaju pristup, teoretski, svakom građaninu u Srbiji, a time, uz kompatibilnost sa svetskim rešenjima, i svakom građaninu na planeti Zemlji.

I to jeste naš izazov. I mislim da je ključni izazov u onome što je rekao i ministar Ljajić, a to je da su informacione, telekomunikacione tehnologije one koje se menjaju veoma brzo. Teško ih pratimo kao pojedinci, mi kao pojedinci i kao ljudi imamo dovoljno sporu evoluciju, koja se ne menja čak ni na stotine godina, a sa druge strane, koristimo sve moćnija sredstva informatičkog, telekomunikacionog društva, sve moćnija oružja koja se menjaju u postulatima na tri ili pet godina. I to jesu ključni izazovi za sve nas, ključni izazovi bezbednosti za čitavo čovečanstvo.

Mi sada ovde govorimo o pojedinačnim rešenjima, a ja sam želeo da podvučem upravo u ovoj raspravi na koji način ćemo tragati za rešenjima u integrisanju svih ovih pojedinačnih zakonskih rešenja, ali u napretku čitavog našeg društva.

I da pomenem neke stvari. Dakle, imamo konkretno zakone, zakon o elektronskom dokumentu, imamo zakon o elektronskoj bezbednosti, Predlog zakona o Nacionalnoj akademiji, o državnim službenicima i, rekli smo da smo i o odgovornosti vlasti razgovarali, dakle o tim temama.

Bio sam predsednik Stalne konferencije i jedan od gradonačelnika gradova i znam zbog čega je važno učiniti kompatibilnim rešenja u različitim gradovima, opštinama, gde je vrlo često na istim poslovima donošeno puno različitih odluka i na takav način treba obezbediti ravnopravnost svih građana koji žive u 175 ili 176 različitih gradova i opština u Srbiji.

Zato je važno tragati, pre svega kroz Nacionalnu akademiju, za konkretnim rešenjima i za rešenjima koja znače za praksu u primeni različitih akata na nivou lokalnih samouprava. Vrlo su često bile nekompatibilne, a tu može da pomogne upravna infrastruktura o kojoj smo govorili – i elektronski dokument, i kvalifikovani elektronski potpis, i vremenski žig, i klad i elektronski magacin o kome govori ovaj zakon.

Dakle, mislim da je važno prihvatiti neke od amandmana koje smo dali, jer smo razmišljali upravo o načinu na koji ćemo uključiti lokalne samouprave, njihova znanja, ljude na lokalnu, koji žive svoje živote i koji žele da uredi svoje živote, tako da utiču i na Programski savet u Nacionalnoj akademiji, pa smo tu dali predloge da budu većinski zastupljeni u Nacionalnom savetu, tražeći i

definišući i teme i način na koji će se obučavati i ono što im je potrebno u većinskom odlučivanju u tom programskom savetu.

Nadam se da ćete prihvatiti ove sugestije, da ćete prihvatiti ove amandmane i ova rešenja, jer sam siguran da će to podržati pre svega ljudi koji žive u lokalnim sredinama, jer ako ovim zakonom finansiraju rad Nacionalnog saveta, naravno da je potrebno i da utiču većinski na programske ciljeve ovog Nacionalnog saveta i način na koji će se obučavati.

Još jednom podvlačim, važno je da to bude u praksi a ne u opštim temama, jer je bilo različitih pristupa i u nekim rešenjima u primeni Zakona o javnim nabavkama, u drugim nekim primenama, u vođenju javnih finansija, jer, složićemo se svi ovde u ovoj sali, nije potrebno obučavati gradonačelnike koji pet godina vode grad skoro u bankrot.

Videli smo, Fiskalni savet je govorio o finansijskim rizicima i Kragujevca, i Niša, i Novog Sada, i Beograda i nekih drugih gradova u Srbiji, i da li je potrebno da sada ti gradonačelnici koji su na takav način vodili svoje javne finansije sednu u klupe da bi se obučavali da sledećih pet godina vode to na mnogo bolji i efikasniji način? Ne, potrebno je da ljudi koji imaju svoje administrativne kapacitete i administrativno iskustvo učestvuju u definisanju programa i razmenom dobrih praksi uspeju da pomere kvalitet upravljanja u ovako važnim institucijama kakve su lokalne samouprave.

Jedan od ključnih programa obuke treba da bude i ono što je preporuka Agencije za borbu protiv korupcije. I oni su insistirali, pre svega, na onome što je sadržano i u Strategiji do 2018. godine, njihovoj strategiji, a to je, pre svega, insistiranje na obukama o etici i integritetu ljudi koji rade u javnoj upravi i u lokalnim samoupravama. Jer insistiranje na etici i integritetu znači da će ti ljudi na najefikasniji način upravljati ljudskim resursima i birati one najbolje, one koji imaju najveća stručna znanja i isti takav i integritet i etiku.

Imamo jedan primer, i stvarno je neko od kolega i pominjao na koji način smo započeli ovu sednicu, apsurdno, na kojoj govorimo o elektronskom dokumentu, govorimo o svim ovim alatima, o elektronskom potpisu, vremenskom žigu, o kladu, o elektronskom magacinu, a ja pitam vas, gospodine ministre, na koji način ćemo sada pristupiti tom elektronskom magacinu ili kladu u skladištenju dokumenta o izveštaju o jučerašnjoj sednici, na kojoj smo ručno prebrojavali glasove, na kojoj nam se tvrdilo da ne radi ovaj elektronski sistem u Skupštini Republike Srbije i na koji način ćemo pristupiti tim podacima. Znači, potrebno je sada pretvoriti taj analogni podatak o tome koliki je broj ruku bio za, koliki je broj ruku bio protiv, koliko je bilo uzdržanih, koliko njih nije glasalo, pa ćemo ga digitalizovati na način da to postane elektronski dokument, pa ćemo svojim sertifikatima pokušavati da pristupimo kladu, u kome će biti skladišten jedan takav podatak.

Stvarno je apsurd, i to zaista govori o integritetu i etici u vođenju različitih institucija, prvo Skupštine pa onda i lokalnih samouprava i javne uprave. Mislim da je to početak u uspešnoj primeni ove infrastrukture koja je Srbiji neophodna, i to želim da podvučem i mislim da je to izuzetno važno.

Da se vratimo na održivost ovih rešenja. Mislim da je vrlo važno da govorimo o ljudima. Dakle, govorio sam o kapacitetu institucija, ali pre svega kroz kapacitet i znanje ljudi. Evo, sigurno se i vi srećete u svojim ministarstvima, onako kako se sreću svi u svojim institucijama, s tim koliki je problem zadržati najbolje kadrove, posebno u IT, u svojim institucijama kada je ponuda u ovom trenutku tako dobra za njih u privatnim kompanijama.

Dakle, snaga državnih institucija može da se održi jedino kroz snagu i kvalitet ljudi koji će ostati u tim institucijama. To nije moguće, jer smo ovde doneli pre tri godine, ili četiri, Zakon o privremenom smanjenju plata i penzija. To je direktna demotivacija onih ljudi, a ima ih i te kako sposobnih, vrednih ljudi u javnoj upravi, u državnoj upravi, onih koji nisu prepoznati, a oni koji su prepoznati su u velikom broju demotivisani i mislim da su neki od njih i napustili tu javnu upravu u traženju boljih mogućnosti. Mislim da je to jedan od ključnih problema i izazova za vas i vaša ministarstva, ali i za sve nas, za čitavu javnu upravu u Srbiji. Da bi se to rešavalo, potrebno je ukinuti taj zakon i motivisati one najbolje, koji mogu da doprinesu svojim znanjem podizanju kapaciteta i kvaliteta rada ovih institucija.

Kada govorimo o elektronskoj bezbednosti, mislim da je važno i ja ću ponoviti stav DS-a o jednom principu a vi ćete prepoznati zašto je važan za elektronsku bezbednost, komunikaciju i veće poverenje u ove servise, jer bez investiranja u to poverenje, bez investiranja u buduće tržište... Jer ste vi pomenuli da je bilo 360.000 izdatih elektronskih potpisa. Bilo bi ih više da je bilo više servisa koji bi bili pristupačni tim istim ljudima koji su imali te alate. Jer ako nemate dovoljno servisa, ako nemate dovoljno mogućnosti za njihovo korišćenje, onda neće ni biti veliki.

Neko je pomenuo Estoniju kao zemlju koja je jedna od najuspešnijih u razvoju *E-Government*-a, ali tamo je, jasno, pored investiranja u ta znanja, pored održivosti njihovih rešenja, jer su ih sami razvijali, a mi ulazimo u fazu u kojoj ćemo biti konzumenti nekih spoljnih rešenja, sa upitnom mogućnošću da održavamo ta rešenja i da li ćemo biti samoodrživi u tom smislu, a to, naravno, dalje otvara i pitanja bezbednosti. Naravno, moramo da razmišljamo o toj infrastrukturi, pored one koju ste pomenuli a koja se definiše ovim zakonom, dakle komunikacione, informacione, potrebno je, pre svega, razgovarati o ljudima, jer mislim da je ključna priča održivosti ovog posla u ljudima, njihovim znanjima i njihovoj spremnosti da stalno i iznova ulažu u sopstvena znanja.

E, onda imaju smisla ovi zakoni o kojima mi razgovaramo. Tek onda imaju smisla ovi zakoni ako pre svega govorimo o ljudima i načinu da zadržimo one najkvalitetnije i načinu da motivišemo one najmlađe da budu budući korisnici ovih rešenja. A ta ista Estonija, o kojoj smo počeli da govorimo, od prvog razreda osnovne škole uvodi programiranje u svoje škole, onda imate pismene male đake koji u prvim godinama svog školovanja mogu da koriste takva rešenja.

E, tada će biti razvoja i tada će biti moguće ostvariti neke projekte, a ja verujem da u Srbiji postoji takav potencijal o kojem je govorila jedna koleginica, o različitim modalitetima elektronske trgovine. Mislim da to nije nikakva nauka ukoliko integrišemo sva znanja koja imamo u ovoj zemlji i, naravno, primenjujemo rešenja, ali i ukoliko uspemo svojom dinamikom i svojom spremnošću da jačamo institucije kakve su i lokalne samouprave i državna uprava kroz zakonska rešenja i kroz ovakva rešenja koja se danas nude.

Dakle, još jednom na kraju ovog mog pokušaja da podstaknem te glavne i ključne teme, ključni su ljudi, zaista su ključni ljudi, njihova trenutna znanja, njihova spremnost da uče za budućnost, njihova spremnost da anticipiraju ono što će se dešavati u budućnosti, kakve će promene doneti novo informatičko društvo i na koji način onda urediti i našu državu, na koji način ulagati u buduća znanja.

Jer razlike u ovom trenutku na planeti Zemlji su najintenzivnije podsticane upravo od tog informatičko-telekomunikacionog znanja. Najrazvijenije zemlje postaju sve razvijenije; najmanje razvijene zemlje postaju sve manje razvijene i kaskaju u toj trci za razvoj i podsticanje razvoja informatike. Zbog toga imamo svi zajedno veliku odgovornost, ali je ključna odgovornost na Vladi da integriše ta znanja kroz sva ministarstva, jer te odgovornosti se protežu ne samo kroz Ministarstvo državne uprave, kroz MUP, kroz sva ostala ministarstva, Ministarstvo privrede, i način implementacije svih ovih ponuđenih servisa je u stvari mogućnost da ispitamo sopstvene vrednosti i mogućnosti.

Nažalost, način na koji smo to radili proteklih godina pokazao je da pada nivo i kvalitet institucija u Srbiji. Ja sam već pomenuo finansijsko stanje u mnogim lokalnim samoupravama, velike finansijske izazove koje imaju mnoge lokalne samouprave. Sa tim se sreće i sam ministar, siguran sam. Potrebno je to rešavati, ali sa ovakvim pristupom to sigurno nećemo rešiti.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Ćiriću.

Poštovani narodni poslanici, u skladu sa članom 87. Poslovnika Narodne skupštine, sada određujem pauzu u trajanju od jednog časa. Sa radom nastavljamo u 15.00 časova. Zahvaljujem.

(Posle pauze – 15.05)

PRESEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Da li neko od ovlašćenih predstavnika i šefova poslaničkih grupa želi reč? (Da.)

Vladimir Orlić.

Izvolite, kolega.

VLADIMIR ORLIĆ: Hvala vam, gospodine predsedavajući.

Dame i gospodo, Poslanička grupa SNS podržava predložene zakone i mi ih zaista smatramo vrlo dobrim prilogom svim onim aktivnostima koje se intenzivno sprovode ozbiljno i odgovorno u Republici Srbiji sa ciljem da se uspostavi moderno društvo, efikasan državni mehanizam koji je zaista najbolji mogući servis građana Republike Srbije i u tom smislu pohvaljujemo sa svoje strane oba sektora o kojima raspravljamo danas, kao i sve predložene zakone.

Detaljnije su o sadržajima ovih zakona govorili i prisutni ministri i kolege ovlašćeni predstavnici parlamentarnih grupa skupštinske većine i ja ne želim da ponovo iznosimo sve detalje vezane za sadržaj samih zakona, ali želim ovom prilikom da još jednom podvučem da, kada je reč o zakonu o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu odnosno izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima, mi zaista sa svoje strane smatramo da će novouspostavljeni mehanizam ili novi metodi uspostavljeni upravo predloženim zakonskim rešenjima uistinu predstavljati pravi način da se državni službenici, kako na republičkom tako i na lokalnom nivou, nađu u prilici da se dodatno usavrše, da unaprede svoja znanja, prođu specifične obuke koje zahtevaju posebne veštine.

Na taj način stvoriće se uslovi da svoj posao obavljaju kvalitetnije nego što su to činili dosada, nego što čine sada, i to se ne odnosi samo na situacije kada se posao obavlja neadekvatno ili uz nedovoljno iskustvo, već pored tih situacija i onda kada se posao obavlja kvalitetno, da ono što je dobro bude još bolje. Mislim da je tu reč, nesporno, o jasnom čistom interesu, pre svega, građana Republike Srbije.

Takođe, kada je reč o izmenama i dopunama Zakona o informacionoj bezbednosti, tu je reč o tehničko-organizacionom pitanju da se zaista u funkciji nadležnog CERT-a nađe kancelarija koja ima određene nadležnosti, i to pitanje, verujem, nije sporno nikome u ovoj sali, ali nešto više pažnje posvećeno je i onom zakonu koji se odnosi na, kolokvijalno, elektronsko poslovanje, odnosno problematiku elektronskog dokumenta, identifikacije i usluga od poverenja.

Dakle, reč je zaista o modernim, dobrim rešenjima koja će učiniti da upotreba ali i poslovanje generalno bude efikasnije, lakše, ne samo za poslovne sisteme, privredne subjekte, već će i našim građanima pristup servisima biti omogućen na efikasniji, pogodniji način. Takođe, i sama javna vlast će funkcionisati efikasnije i bolje. To su listom sve dobri razlozi da mi sa svoje

strane ove predloge podržimo. I jedan i drugi sektor učinili su zaista značajne napore kada je reč o ovoj modernizaciji o kojoj mi danas govorimo. Zaista su predložena rešenja potpuno u duhu vremena u kome se nalazimo, ovoga veka.

Čule su se danas i izvesne kritike na temu ovih pitanja.

Dakle, modernost i adekvatan pristup ogledaju se kroz sve ono što smo mi zajednički u ovoj sali radili baveći se, recimo, Zakonom o opštem upravnom postupku, baveći se različitim rešenjima iz domena takozvane elektronske uprave. Činjenice iz prakse govore da je znatan broj institucija, više od stotinu, upravo zahvaljujući onim rešenjima na kojima smo radili mi u ovoj sali međusobno povezano, da se u stotinama mere servisi koje naši građani uspešno koriste i da je svaki put kada smo uz ove ili ovim slične reči pozdravljali rešenja dolazio rezultat u praksi koji je našu podršku i ovakve reči opravdao. Nema apsolutno nikakvog razloga da i ovog puta ne bude upravo tako.

Želim da, kao što to uvek radimo, prokomentarišem i ono što bismo nazvali kritičkim tonovima ili pokušajima da se tako zvuči.

Danas smo se, recimo, upoznali sa predlogom ili viđenjima, a pričaćemo verovatno detaljno o tome kada budemo raspravljali u pojedinostima, da predložena Nacionalna akademija ne bude institucija, već, kako je rečeno, program. Dakle, jedan kratak uvid u sadržaj Predloga zakona i ono što ta Nacionalna akademija treba da radi pokazuje crno na belo da je uopšte besmisleno razgovarati na temu da instituciju može da zameni program. Na primer, kada neko treba da se bavi prikupljanjem podataka, kada neko treba da se bavi obradom tih podataka, ne može to da radi neki program. Mora fizički da postoji neko ko će se baviti tim pitanjima, da akredituje druge institucije ili pojedince da se određenim obukama ili usavršavanjima bave. Dakle, jasno je da to ne može da radi nešto što bismo nazvali programom.

Navikli smo mi već da razne čudne ideje ovde slušamo nadugačko i naširoko, objašnjavanje iznova i iznova kako bi se pričalo. Nažalost, ništa sem puste priče tu i ne može da se očekuje kao bilo kakav doprinos, pa u skladu sa tim i ocene koje apsolutno nikakve veze nemaju sa kvalitetom predloženih rešenja. Nikakve veze, dame i gospodo, sa ovim što mi pričamo danas nemaju ni pitanja fontana, ni vrtića, ni folk pevača. To je, kada smo već kod folka, deo nečega što se smatra standardnim folklorom. Za one koji su sami sebi dodelili, ničim opravdanu, ulogu dežurnih kritičara svega i svačega smatraju da su sam đavo ili Gospod Bog, ali uz svu dobru volju i razumevanje da neki tek ukoliko pričaju o folk muzici ili muzici uopšte samo tako mogu da se kreću u domenu onoga što poznaju kao temu. To se u Narodnoj skupštini ne radi. Ako treba, kada budemo raspravljali u pojedinostima, objasnićemo se oko toga i detaljnije.

Na kraju krajeva, neke stvari se ovde svode na poznavanje odnosno nepoznavanje funkcionisanja Narodne skupštine, poznavanje odnosno nepoznavanje Poslovnika, i to će, izgleda, za neke ovde biti hroničan problem.

Što se tiče pitanja departizacije, a čuli smo to kao izvesnu kritiku bar dva puta danas, dve napomene sa moje strane. Prvo, očigledno je da je pitanje departizacije potpuno deplasirano kada je reč o ovim zakonima o kojima raspravljamo danas. Nigde, apsolutno nigde ne može se pronaći interes da službenik koji treba da služi građanima ne treba da bude bolji u poslu koji obavlja.

I sad pogledajte, možemo da pričamo u domenu ko je kada stupio na određenu dužnost, ko je kada počeo da se bavi određenim poslom, ali nikada to, bilo da je reč o periodu od pre nekoliko godina ili nekoliko decenija, ne utiče na činjenicu da čovek tu gde je ima određeni posao i da ga obavlja u korist nekog građanina koji mu se obraća. Zar nije interes baš tog građanina da svaki čovek koji treba da mu bude na usluzi ili treba da mu pruži određenu uslugu, da mu završi određeni posao, bude u tom poslu maksimalno uspešan? Kako? Tako što će se dodatno usavršavati – jasno kao beli dan, sve ostalo su prazne priče.

Možda nekome zvuči kao krupne teme, ali potpuno šuplje teme, i oni koji budu rešili da se bave samo njima, na ovoj sednici ili bilo kojoj drugoj, neka slobodno očekuju da će i politički prolaziti kao i oni koji su patentirali priču o strašnoj partizaciji. Naravno, oni koji sada čeznu na sve moguće načine da partija postanu i sami, što znači – završiće negde na nivou ispod broja nevažećih listića na nekim izborima, koji god bili, kada god bili.

Što se tiče pitanja sredstava, da li su opravdana ili ne, to je neposredno u vezi sa pitanjem opravdanosti da Nacionalna akademija obavlja i određene komercijalne usluge. To samo po sebi ne može da bude loše, mogućnost da se stekne prihod na taj način ne može da bude loša ni za tu akademiju a ni za samu državu, pa na taj način možda i opravda sredstva koja nekome možda deluju velika. Možda ne deluju, možda samo tako kaže; navikli smo mi da slušamo od ljudi ovde i stvari koje iskreno ne misle. Ali mislim da je potpuno realno zamisliti scenario u kom ta akademija pruža usluge ovih obuka i za one koji ne pripadaju izvornom sistemu Republike Srbije, na primer ljudima koji se bave sličnim poslovima u regionu. Jezik razumeju, sistemi funkcionišu na vrlo sličan način, a ono što se smatra dobrom praksom i profesionalnim veštinama, pa to je bar univerzalno.

Što se tiče kritike na račun dosada uspostavljenih rešenja kada je reč o ograničenim primanjima ili maksimalnom broju zaposlenih u javnom sektoru, kao i kada je reč o funkcionisanju lokalnih samouprava, pa sve to opet, dame i gospodo, nema baš previše veze sa ovim zakonima o kojima raspravljamo. Ali kada se već dotaknemo tih tema, dobro je znati da ta rešenja zaista jesu imala

dobre posledice. I to govore brojevi. To ne mora da kaže niko od nas zato što smatra da bi nešto trebalo da zvuči na određeni način, bilo pozitivno ili negativno. Ti brojevi kažu da je bezmalo 38.000 manje zaposlenih u javnoj upravi od kraja 2013. godine do danas upravo zahvaljujući primeni ovih rešenja. Ukupno u javnom sektoru oko 80.000 manje zaposlenih.

Dakle, ono što je osnovna intencija, to smanjenje broja, dalo je rezultat. S druge strane, ukupna zaposlenost jeste povećana. Mi smo do pre možda pola godine izbrojali oko 130.000, nešto više od toga, novozaposlenih u realnom sektoru. Danas je taj broj veći. Danas se krećemo blizu naredne dekade kada brojimo.

Dame i gospodo narodni poslanici, istina jeste da ima i konstruktivnih predloga i da se može dodatno unaprediti ono o čemu raspravljamo nakon amandmanskog postupka. Mi se svakoj prilici da rešenje učinimo boljim i kvalitetnijim radujemo unapred. U tom smislu konstruktivnost s naše strane apsolutno uvek i na svakom mestu onda kada je zaslužena, a kada se inicira reakcija na način na koji je to činio onaj srpski dubler Ruže Tomašić, i odgovor adekvatan, kako na ovoj tako i na svakoj drugoj temi. A što se tiče rezultata, da se ne brinemo. On će za građane Srbije uvek, kada se za njega pita SNS i parlamentarna većina u Narodnoj skupštini, biti na korist, on će uvek biti dobar.

Još jedna podrška za zakone.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, doktore Orliću.

Reč ima ministar Branko Ružić.

Izvolite, ministre. Prijavite se.

BRANKO RUŽIĆ: Zahvaljujem.

Iskoristio bih priliku da nakon izlaganja svih šefova poslaničkih grupa ili ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa prosto dam jedan pregled i dam neke odgovore na primedbe koje su iznete. Zahvalio bih se, naravno, svim govornicima, šefovima, ovlašćenim predstavnicima i na primedbama i na konstruktivnim kritikama i na nekim drugim kritikama koje su bile upućene.

Ima nekih, rekao bih desetak tema koje sam locirao kao značajne, prosto zbog javnosti, zbog naših građana. Važno je da ne uđemo u jedan proces nerazumevanja intencije donošenja ovog zakona. Prihvatam, naravno, i potrebu nekih predstavnika da, na neki način, ovo i politizuju. Nije to ništa sporno. Sve je to legitimno, ali je ovo ipak jedan zakon koji tretira pitanje koje je od značaja i za njih i za sve nas, pre svega za građane i za uvođenje reda u sistem.

Pomenuto je da je proces stručnog usavršavanja usmeren na javnu upravu a da nije, navodno, usmeren na javne politike i da bi bilo najbolje da obuke vrše univerzitetski profesori.

Zakon o državnim službenicima predviđa u članu 97b sadržinu, odnosno tematske oblasti koje čine opšti program stručnog usavršavanja. Između ostalog,

tu se već navode teme: strateško planiranje, javne politike, analitičke veštine i druge srodne teme, tako da taj argument prosto ne stoji.

Što se tiče profesora univerziteta, naravno da oni mogu da budu predavači kao i svi drugi. Prijaviće se da budu akreditovani ukoliko to žele i ući će u spisak akreditovanih predavača. Naravno da neće moći da predaju na akademski način gradivo koje se uči na fakultetu, jer je ovde naglasak upravo na praktičnoj primeni konkretnih znanja i razvoja veština potrebnih državnim službenicima.

Niz dilema je izneto od strane više poslanika u pogledu izbora direktora ili pravne prirode Akademije, odnosno organizacionog oblika u kom se ona formira. Ponavljam, a to sam i juče rekao, da je zakon o Nacionalnoj akademiji jasno definisao da se ona formira kao organ uprave. Forma koja se uspostavlja je posebna organizacija koja je u skladu sa Zakonom o državnoj upravi. Rad posebnih organizacija je uređen tim zakonom i mora se razumeti odnos između zakona u pravnom sistemu. Zakon o državnoj upravi je sistemski i opšti zakon, a zakon o Akademiji je organizacioni. Zato nije bilo potrebno ponavljati sve ove odredbe iz Zakona o državnoj upravi kojima se definiše rad posebnih organizacija.

Kod Nacionalne akademije radi se o potrebi obavljanja stručnih andragoških poslova, odnosno poslova neformalnog, dakle ne akademskog nego profesionalnog usavršavanja odraslih.

Njome kao posebnom organizacijom rukovodi direktor, koji za svoj rad odgovara Vladi. Direktora postavlja Vlada na pet godina, što jasno piše u zakonu, na predlog predsednika Vlade, prema zakonu kojim se uređuje položaj državnih službenika. Dakle direktori i svi ostali zaposleni u Akademiji su u statusu državnih službenika, u skladu sa Zakonom o državnim službenicima. To znači da direktor mora biti postavljen na konkursu, jer taj zakon to i predviđa, i oni koji kritikuju način izbora prosto nisu u pravu. Dakle mora biti postavljen na konkursu na kome se proveravaju njegovi stručni, rukovodilački kapaciteti i tu zaista nema ni govora o proizvoljnom ili partijskom zapošljavanju.

Bilo je pitanja u pogledu reči „nacionalno“ u označavanju ove akademije. Mislim da treba da poznajemo prirodu i materiju i da shvatimo da je to prirodna, logička posledica sistema stručnog usavršavanja u državnoj upravi. Dakle, Nacionalna akademija sama sprovodi opšti, zajednički program za sve programe stručnog usavršavanja jasno definisano zakonom, a drugi organi uprave mogu da, u skladu sa zajedničkim metodološkim i stručnim pravilima, programiraju i sprovode posebne programe stručnog usavršavanja. Takav sistem nije nov, on već dugo vremena postoji. Neki organi su formirali svoje organizacione oblike koji sprovode te posebne programe, poput, na primer, Diplomatske akademije ili Pravosudne akademije, i odrednica „nacionalna“ nije

bilo čija ili bilo kakva pretenzija, nego izražava njen položaj kao centralne nacionalne institucije, u skladu sa Strategijom reforme javne uprave.

Takođe, bilo je rezervi i pitanja u pogledu sedišta Akademije, troškova putovanja polaznika obuke iz jedinice lokalne samouprave i potrebi da i zaposleni u jedinicama lokalne samouprave budu predavači na Akademiji. Naravno, legitimna su pitanja, a ono što mogu dati kao odgovor jeste da će sedišta Akademije biti u Beogradu. Radi se o republičkom organu uprave i kao i svaki organ uprave i kod poslova uprave koje obavlja Akademija oni se mogu realizovati i van sedišta. To je slučaj sa nizom poslova uprave kao, na primer, kod inspekcijanskog nadzora, koji se vrši preko upravnih okruga. Isto važi i za stručno usavršavanje, koje može da se izvodi van sedišta, i tako će, naravno, biti uvek kada je to racionalno, smisleno i ekonomično.

Danas raspravljamo samo o zakonu o Akademiji i Zakonu o državnim službenicima, ali u narednom periodu biće dopunjene odredbe iz zakona koji uređuju položaj zaposlenih, odnosno službenika u jedinicama lokalne samouprave i autonomne pokrajine. Tada će se i njihovo stručno usavršavanje uključiti u sistem u kome će Akademija imati centralno mesto. Međutim, već po ovom zakonu, koji ćemo doneti u danu za glasanje, zaposleni u jedinicama lokalne samouprave i autonomne pokrajine ravnopravno sa zaposlenima u državnoj upravi na republičkom nivou mogu da se akredituju i da budu predavači.

Bilo je pitanja u pogledu potrebe da Akademija radi na moderan način, da objavljuje stručnu literaturu a ne samo da organizuje predavanja. U samom zakonu o Nacionalnoj akademiji u članu 4. jasno se navodi koje sve poslove Akademija treba da obavlja. Između ostalih, navodi se da Akademija izdaje publikacije, obavlja izdavačku delatnost, kao i da organizuje biblioteku, čuva informacionu građu i vodi medijateku. Dakle, ovo je način da se kaže da se programi stručnog usavršavanja realizuju i na elektronski način i putem onlajn-učenja, što je već sada praksa kod SUK-a, odnosno Službe za upravljanje kadrovima. Tako da, bez obzira na kritike, ja ne bih rekao da je bilo mene, ili Vladu, ili nas ili ovaj zakon pregazilo vreme, mislim da smo baš u korak sa vremenom.

Pitanja vezana za Programski savet, stručna tela, sastav i mandat, kao i ta priča o politizaciji preko ovih tela i direktora i kako da se tome suprotstavimo, ako ga uopšte ima, i kako da se to sve iskontroliše – ovde se, prosto, nije razumela ili se nije želela razumeti priroda ovih tela. Dakle, radi se o telima koje bi rukovodilac organa uprave mogao da formira za obavljanje nekih poslova iz delokruga organa uprave. Ova tela se upravo pominju u zakonu radi transparentnosti, jer ja ne vidim razlog da se bilo šta krije.

Programski savet ne čine politički predstavnici koji bi imali politički mandat, nego stručnjaci same uprave koji već rade u ministarstvima i drugim organima na poslovima stručnog usavršavanja ili rade van uprave na ovim poslovima i koji mogu u stručnom smislu i u smislu svog iskustva da pomognu u pripremi stručnih metodologija, odnosno načinu rada na stručnom usavršavanju. Isto važi, naravno, i za druga stručna tela. Ona se obrazuju po oblastima; na primer, ako imate zakonodavni proces, logično je da u stručnom telu koje priprema taj deo obuke sede službenici iz Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo ili generalnog sekretarijata uprave, pa i stručnih službi Narodne skupštine.

Direktor Akademije je odgovoran za rad Akademije kao što je svaki rukovodilac svakog organa uprave odgovoran za rad organa, a organi su samostalni u radu. I to sve piše u zakonu. Zato direktor i treba da organizuje rad Akademije i ovih stručnih tela i da za taj rad odgovora.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, kao što piše sasvim jasno u zakonu, vrši nadzor preko jednog od svojih sedam sektora, to je Sektor za stručno usavršavanje, i preko najstručnijih ljudi koji sede u njemu. Takođe, preko Vlade Republike Srbije svi organi su podložni i kontroli ovog doma, dakle Narodne skupštine.

Pomenut je neki problem sa nesrazmernim troškovima za rad zaposlenih u odnosu na troškove same obuke. Mislim da se radi ponovo o nerazumevanju sistema državne uprave, poverenih poslova državne uprave i sistema stručnog usavršavanja, odnosa između opšteg i posebnih programa stručnog usavršavanja. Dakle, ovde su planirana neophodna sredstva za Akademiju i njen rad i za rad oko tridesetak zaposlenih, koliko se planira da ona ima. Takođe, Akademija ima sredstva u planiranom iznosu samo za opšti program obuke. To takođe piše jasno u zakonu. Svaki organ uprave će u skladu sa svojim potrebama planirati sredstva za posebne programe u svom budžetu, kao što će svaka jedinica lokalne samouprave ili autonomna pokrajina planirati svoja posebna sredstva za svoje posebne programe obuke.

Dakle, iz ovoga se vidi, a vidi se i iz samih odredbi zakona da je Akademija krajnje racionalno organizovana, da ima mali broj zaposlenih i da se predavači ne zapošljavaju za stalno nego se akredituju i angažuju samo kada treba da sprovedu konkretni program obuke, što je najracionalniji način upotrebe tih resursa.

Takođe, neko od kolega je rekao da je problem prelazni režim i važenje trenutno akreditovanih predavača u periodu od naredne tri godine. Prelazni režim obezbeđuje da ne dođe do zastoja u stručnom usavršavanju službenika. Novi sistem će zahtevati da se prvo donesu podzakonski akti, za šta je predviđeno šest meseci, što takođe jasno stoji u zakonu. Neki od amandmana opozicije predlažu

da taj rok bude i duži, devet meseci, što ćemo razmotriti, naravno, kao jedan od konstruktivnih predloga, ali svakako moramo shvatiti da je potrebno vreme da se uredi sistem dokraja i prelazni režim obezbeđuje nesmetanu promenu. Jer lako je omeđiti ili oročiti neke stvari, ali ako ne možete da sprovedete to u delo... Opet, predlažemo nešto vrlo transparentno, znajući kakvo je stanje i na polju usavršavanja i u našoj upravi.

Bilo je pitanja koja se ne tiču Akademije ili stručnog usavršavanja, poput Izveštaja, Akcionog plana i, ono što je takođe važno, moramo znati da se Izveštaj, naravno, nalazi na sajtu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave i pokriva period od 2015. do juna 2017. godine i vrlo je strogo data ocena dosadašnjeg sprovođenja reforme.

Dakle, mi sami kao ministarstvo dajemo ocenu onoga što je sprovedeno i mislim da ova kritika koja je upućena, iz tog razloga, prosto ne stoji, jer mislim da je važno da znamo dokle smo stigli, šta je preostalo da se uradi, šta je delimično odrađeno i, u svakom slučaju, to je put i način kako da na transparentan način javnosti, građanima, građankama, onima koji su zainteresovani, privredi pokažemo šta je urađeno na polju reforme.

Bilo je i ovih interesantnih tema, to sam i juče pomenuo jer sam očekivao da će se to dogoditi, oko jezika, terminologije i termina „kouč“. Mislim da oni koji su to pominjali treba da... Bio bi red da znaju da taj termin potiče iz 15. veka. Radi se ne o engleskoj nego o mađarskoj reči, koja je ušla u sve velike i male evropske jezike, od engleskog, francuskog, nemačkog, preko ruskog, pa i do srpskog jezika. Dakle, nema selektivnog pristupa, i na Istoku i na Zapadu ovaj termin se koristi.

Ako hoćete, mogu u minut vremena da objasnim i šta je to bilo tada u 15. veku, prosto da shvatite genezu čitavog problema. Baš insistiram, ako nije problem. Dakle, bilo je jedno malo mađarsko selo koje je počelo da proizvodi novu vrstu vozila... Prosto zbog javnosti i zbog onih koji možda iz neznanja takvu stvar kritikuju. To vozilo se zvalo „koči“, po nazivu tog sela. Naravno, upravljač vozila na srpskom se kaže kočijaš, a kod nas se zove kočija. Ovo vozilo, koje je tada bilo potrebno naravno zbog tehnološkog napretka, postalo je veoma traženo, popularno. U 18. veku termin je našao svoje mesto i u obrazovanju, tako da je prošao totalnu tranziciju od 15. veka i tog sela do jednog termina koji označava one koji efikasno, a to bi pre svega profesori i doktori nauka trebalo da znaju, vode svoje studente, na primer, do krajnjeg cilja ili nekog uspeha.

Što se tiče sportske terminologije a vezano za identičan termin, on je ušao tek u 19. veku u sportsku terminologiju. Tako da, što se tiče stručne literature, u Srbiji je odomaćen, prisutan je u stručnim i naučnim radovima. Na

Beogradskom univerzitetu koristi se bez prevoda. Ukoliko nekome treba prevod, ja nemam ništa protiv; čuo sam i neki predlog kako da ga prevedemo.

Tako da mislim da ta argumentacija prosto ne stoji. A imate i Jedinstvena metodološka pravila za pisanje propisa, koja upućuju u članovima 32. i 33, to možete da pročitate, da je to sasvim realistično i moguće. Tako da bih rekao, što se jezika tiče, sasvim je dobar, precizan, stručan. Nisam pravnik, ali mislim da je i sa aspekta pravne terminologije sasvim jasno pisan zakon.

Još jednom bih zaista želeo da se zahvalim sada, u ovoj fazi, pa ćemo videti posle. Naravno, imaćemo i dan kada ćemo razmatrati ovaj zakon u pojedinostima, ali da se zahvalim zaista svim šefovima poslaničkih grupa, pa i onima koji su ovo koristili sa jednom dozom populizma za kritiku ovog zakona. To, naravno, jeste prirodno u jednom demokratskom društvu, nemam ništa protiv toga, ali sam želeo, zbog javnosti, da i na taj populizam ili na neke, rekao bih neutemeljene argumentacije i kritike odgovorim kako bih pojasnio šta je u stvari suština i reforme i zakona o Nacionalnoj akademiji. Zahvaljujem vam se.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Sada nastavljamo po redosledu narodnih poslanika prema prijavama za reč u zajedničkom načelnom pretresu o predlozima zakona iz tačaka 1, 2, 3. i 4. dnevnog reda.

Prvi na redu je Muamer Zukorlić. Nije prisutan.

Reč ima narodni poslanik Zoran Živković.

Izvolite, kolega Živkoviću.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Hvala lepo.

Mi smo podneli kao poslanički klub puno amandmana na ove zakone, posebno na Predlog zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu, ali sam sada na ivici želje da promenim taj stav, da povučemo sve te amandmane i da podržimo zakone zbog ovog objašnjenja koje nam je dao sada ministar o „kouču“. To je stvarno jedna genijalna stvar i, da smo ranije znali, stvarno ne bismo ušli u dilemu oko ovog zakona i uopšte oko potrebe da se on donese.

Sad mi je jasna i ova odredba o razlozima za donošenje zakona po hitnom postupku. Kaže: „Predlaže se donošenje Zakona po hitnom postupku budući da bi njegovo nedonošenje po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po rad organa i organizacija u sistemu javne uprave.“ Naravno, što hitnije, jer već od 15. veka postoji izraz „kouč“. Iz mađarskog jezika, preko kočijašenja po svim jezicima, došao je i do nas i sada će da nam reši pitanje uprave.

Uvek se uplašim i pipnem za novčanik kad neko iz SPS-a ili ovih što su zajedno sa njima držali vlast u devedesetima pomene „nacionalno“. Tu znam da je ili neka prevara ili neka krađa. Uvek kad je bilo nacionalno, a da su ga osnivali u devedesetim godinama SPS-ovci i njihovi tadašnji-sadašnji partneri, to je bila

neka prevara građana. Tamo gde su štitili Srbe, više ih nema. Tamo gde su bile institucije pa su postale nacionalne, nestale su. I sa tim oprezom sam ušao i u analizu ovog predloga zakona. Naravno, već na prvi pogled je očigledno da je ovo još jedna farsica koja bi trebalo da bude moderni izraz kao „kouč“ za ono što se u Srbiji odavno zove „večernja škola za partijske kadrove“ nižeg i srednjeg nivoa.

Kaže – Nacionalna akademija je centralna institucija sistema stručnog usavršavanja sa statusom javno priznatog organizatora aktivnosti neformalnog obrazovanja odraslih. Znači, to vam je nešto između feng šui varijante i obuke za makrame i druge ručne radove, a ovoga puta bi to trebalo da bude na korist javne uprave, i to da bi, kaže ministar koji to predlaže, službenici postali ljubazni i da bi se dovelo do toga da postoji razvoj veština službenika. Koje su to veštine koje službenici inače nisu mogli da nauče u srednjim školama i na fakultetima u ovoj državi Srbiji? Šta je to što se uči i što je potrebno za javnu upravu a ne uči se na pravnom fakultetu, na ekonomskom fakultetu ili nekoj stručnoj školi? Šta je to, koje su to veštine – šibicarenje, uzimanje mita, organizovanje po partijskom principu?

Ovaj predlog zakona je šamar obrazovanju u Srbiji, šamar i osnovnom i srednjem, i posebno visokom obrazovanju, gde se sada pojavljuje mambo-džambo kouč varijanta nauke, gde se sve to što inače može da se nauči na tim fakultetima stavlja u fioku i sada će da se napravi jedna ekipa koja će to sve da promeni i biće nam bolje, efikasnije, korisnije i ne znam kako. To su besmislice.

Naravno da je potrebno stalno obrazovanje zaposlenih svuda, posebno u javnoj upravi, tu nema nikakve sumnje, ali naravno da to obrazovanje može da bude sprovedeno na način da to ostane u sistemu obrazovanja a ne da se prave večernje škole. Bila je jedna u Kumrovcu, jedna je bila u Požarevcu, ne znam gde će biti ova, da li na severnoj tribini nekog stadiona među „delijama“ ili će biti na Novom Beogradu, ili će biti u Krunskoj ili će biti... ne znam gde stanuje ministar. To je neozbiljno, to je farsa.

Kažu neki da neće biti te partijske piramide, neće biti ničega što liči na to. Pa ajde da vidimo da li će biti ili neće biti. Evo, recimo, ovde je ministar državne uprave. Koliko se sećam, on je i potpredsednik SPS-a. Da li se dobro sećam? Jeste? Mislim da jeste. Na kraju klupe gde on sedi, sedi mladi čovek koji je predsednik omladine SPS-a. To nema nikakve veze sa stranačkim organizovanjem, to nema nikakve veze ni sa čim što ima veze sa partokratijom, nego se, eto, slučajno desilo da je od petoro ljudi koji ovde sede jedan potpredsednik SPS-a a drugi predsednik omladine. Pa ja sam bio nešto malo u vlasti, jedno desetak godina, pa nikad predsednik omladine moje stranke nije bio nigde u državnoj upravi. To je lako proverljivo. Ne sumnjam u stručne kvalitete,

ne sumnjam u lične kvalitete, u ljudske kvalitete, ali naprosto to ne može da se desi.

Prema tome, ja vas molim da povučete ovaj zakon, da dobre službenike nagradite i postavite ih kao primer lošim službenicima, koji su većina. U svakom ministarstvu imate 30% ljudi koji ništa ne rade, 30% ljudi koji bolje da ništa ne rade i 30% ljudi koji rade. Da zakon ne valja, tome svedoči i bojkot Poslaničke grupe SPS, koja je prisutna sa 10% ukupnog broja poslanika u trenutku kada njihov ministar brani zakon. Prema tome, povucite zakon iz procedure.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Ministre, jeste li hteli...?

Reč ima ministar Branko Ružić.

Izvolite.

Izvinjavam se, kolega Jovanoviću.

BRANKO RUŽIĆ: Zahvaljujem.

Zaista ne želim da ulazim u polemiku, niti mi je to manir. Šarmantno je gospodin Živković objasnio svoj stav o nečemu što je želeo da kaže. Nisam razumeo šta je govorio o zakonu, jer ništa konkretno i suštinski nije niti kritikovao niti ukazao na neke ozbiljne nepravilnosti. Kada je počeo, ja sam se zaista ponadao da ozbiljno misli da povuče amandmane, ali ukoliko su amandmani u skladu sa onim što je on rekao, mislim da će biti veoma teško, ne da ih uzmemo u razmatranje, naravno da ćemo kao ozbiljni ljudi to uzeti u razmatranje, ali da će biti teško da budu prihvaćeni.

Što se tiče kadrovskih rešenja, ja ne razumem šta je tu problem ako bilo ko ko ispunjava zakonom propisane uslove a pripada nekoj političkoj organizaciji zauzima neko mesto u kabinetu bilo kog ministra. Ja ne znam šta je kod vas bio slučaj, kakav je bio vaš kabinet dok ste vodili odbranu ove zemlje, a znamo kako je tada prošla i naša odbrana i Savezna Republika Jugoslavija.

Kažete da vas SPS i SNS podseća na prevare, krađe i tako dalje. Ja samo kad se setim, na primer, reči „privatizacija“, onda mi se nekako pojavite u vidokrugu, a da ne pričam kada se setim neke reči koja se, na primer, zove „vinogradi“, pa neke druge stvari...

Tako da, gospodine Živkoviću, ja bih vas zamolio, s obzirom na to da jutros niste bili prisutni u prepodnevnoj sesiji, kada su zaista i opozicioni poslanici vrlo argumentovano govorili o ovom zakonu, ja se zaista više neću javljati za reč niti ću polemizirati sa bilo kim, ali prosto ovo želim da iskoristim kao primer za ovu popodnevnu raspravu, da upodobite vašu i terminologiju i verbalizaciju sa onim što je tačka dnevnog reda.

Šta ćete govoriti o SPS-u, ja ni ne očekujem da vi hvalite SPS, to je prirodno, niti očekujete da će SPS vas hvaliti, ali ovaj zakon je zaista od suštinske

važnosti za čitavu upravu, za državu Srbiju, za privredu Srbije, za građanke Srbije, za građane Srbije, i to ne sme imati političku boju.

Ja sam pokušao i uvek ću pokušavati da na ozbiljan način objasnim i odgovorim na kritike koje su utemeljene. Odgovorio sam i na one koje nisu utemeljene, ali se više zaista neću javljati ovim povodom. Vama se zahvaljujem na lepim rečima i apelujem da raspravu ne vodimo u ovom maniru, jer to ne pomaže onima koji su za sve nas glasali, a to su građani Srbije kao nosioci suvereniteta. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Replika. Neđo Jovanović ima reč.

Izvolite.

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Mi u Poslaničkoj grupi Socijalistička partija Srbije nismo iznenađeni kad se neko javi nešto da kaže a ne kaže ništa, a ono što kaže nema veze sa temom, odnosno sa tačkom o kojoj raspravljamo. Tako da u tom pravcu iznenađenje ne postoji. Ali postoji nešto na šta mora da se odgovori, a to su neistine.

Ako govorimo o samom zakonu, ajde da počnemo od toga, govornik reče da se urušava sistem prosvete, odnosno osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja. Kakve to veze ima sa Nacionalnom akademijom za javnu upravu? Apsolutno nikakve.

S druge strane, govorimo o nekoj krađi, pa bih podsetio onog ko ukazuje na tu krađu šta je to bilo posle 2000. godine kroz pljačkaške privatizacije, kad se krađa ne može meriti novcem, kada je opustošena privreda po zakonu koji su gospoda donela, Zakonu o privatizaciji, a kad govorimo o nepotizmu i o zapošljavanju, onda moram da ukažem na nešto što bi možda moglo da podseti gospodina Živkovića...

Gospodine Živkoviću, da li je vaša supruga bila zaposlena u Sekretarijatu za zakonodavstvo kad ste vi bili premijer?

PRESEDAVAJUĆI: Molim vas, meni se obraćajte, kolega Jovanoviću.

NEĐO JOVANOVIĆ: Ne želim ni u kom slučaju da izazivam polemiku, samo iznosim činjenicu. Da ne bi hipokrizija vladala ovim parlamentom i ovim zasedanjem, onda onaj ko imputira nešto drugome treba da pođe od sebe, jer si pred ogledalom najčistiji. Kad se pogledaš u ogledalo, znaš ko si i šta si. A onda to ogledalo kaže nešto sasvim drugo u odnosu na ono što govornik priča. Pa zato i podsećam – da li je supruga gospodina bila sekretar Sekretarijata za zakonodavstvo u vreme kada je on bio predsednik Vlade... (Isključen mikrofon.)

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Jovanoviću.

Svi su dobili pravo na repliku.

Danas imamo na dnevnom redu tri zakona. Govorimo o Nacionalnoj akademiji...

(Zoran Živković: Imam pravo na repliku.)

Molim vas da ne dobacujete, da ne vičete. Ovo nema nikakve veze sa dnevnim redom o kojem razgovaramo.

(Zoran Živković: Ali ja sam prozvan. Na šta ovo liči?)

(Marinika Tepić: Poslovnik!)

Ja vas molim da nastavimo sa sednicom.

Reč ima Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, samo da kažem kolegama da će u ovoj državi konačno biti države. Država je zajednica ljudi. Ta zajednica ljudi ima potrebu za javnim poslovima. Javne poslove vrše javne službe. Da bi se to uradilo, na slobodnim demokratskim izborima građani biraju one koji će se starati da se taj javni interes ostvari. Oni primaju lične dohotke, zapošljavaju javne službenike da bi se realizovali javni poslovi, jer ne može svaki građanin sam sebe da leči, sam sebe da školuje, sam sebi da nosi smeće, sam sebi da gradi puteve, sam sebi da pravi vojsku.

Nego, dame i gospodo narodni poslanici, ima izreka: „Lopovi i prevaranti će poželeti vlast i demokratija će im to dati.“ To je Sokrat. Kaže dalje: „A kad se lopovi i prevaranti domognu važnih državnih funkcija, nastaje takva tiranija koja je gora od svake oligarhije.“

Sutra je 5. oktobar. Mi čestiti, koji smo želeli ekonomske i političke promene, koji smo hteli odgovarajuću javnu službu i javne službenike...

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Rističeviću, vratite se na temu, molim vas.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Govorim o javnim službenicima.

PREDSEDAVAJUĆI: Okej, samo nastavite o javnim službenicima.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Mi koji smo želeli političke reforme, koji smo želeli tržišnu ekonomiju, dobili smo monopol i kriminal. Dobili smo tiraniju koja je gora od oligarhije. U tome su učestvovali razni državni funkcioneri, razni službenici koji su svoje supruge stavljali ne samo za sekretare već i u izbornu komisiju, da prepravljaju izbornu volju i da na takav način kreiraju javnu službu. Setimo se uzimanja mandata DSS-u. Takođe, dešavalo se da sebi podignu dvorce, da narod ostane na ulici. I mi koji smo cepali patike za njima dužni smo da se sećamo tog datuma.

Nema većeg zla od zle pameti. I kad neko priča o javnim službenicima i kad poziva na ekonomsku čestitost a njegovu diplomu ne možete da nađete, onda se zapitate, opravdano, da li je ona Sokratova izreka tačna. Kada vam neko priča o nepotizmu a supruga bude primljena u tužilaštvo bez pravosudnog ispita, u Tužilaštvo za ratne zločine, onda se pitate kakvu vrstu javnih službenika su oni stvorili. Kad vam neko priča o dijagnozama a pri tome je nosilac istih i traži

lekarske preglede za druge ali ne za sebe dok je bio javni službenik, onda se pitate kakav je to monopol i kriminal nastao 5. oktobra.

(Maja Videnović: Gospodine predsedavajući, da li čujete šta izgovara poslanik?)

Kad neko iskoristi političku moć stečenu 5. oktobrom, zloupotrebi službenike i dobije 525.000 evra subvencije za vinograde i postane moj kolega poljoprivrednik u pokušaju, to naplati a onda firmu preseli na Devičanska Ostrva, onda se pitate kakvu smo to javnu službu i javne poslove imali posle 5. oktobra mi koji smo želeli promene, koji smo želeli bolje. Mi koji to bolje nismo dočekali. Mi koji smo gledali naše vođe kako ulaze u penthaus stanove od 500.000 evra, kako kupuju stanove u Beču, kako dižu na pašnjaku velelepne zgrade, kako imaju kolekciju časovnika od kojih svaki košta više nego omanji stan. Mi koji smo želeli demokratiju i tržišnu ekonomiju svesni smo toga da smo dobili kriminal i kriminalce koji su postavili tužilaštvo i pravosuđe kao javnu službu koja neće da ih kazni.

To tužilaštvo i to pravosuđe je nezavisno od ove vlasti, ali nije nezavisno od bivše vlasti koja je tako reformisala tužilaštvo i pravosuđe da ga je u stvari deformisala. Oni neće da gone pripadnike svoje partije, a ovi drugi uveliko baštine zasluge tužilaštva i sudova svoje partije tako da su građani opravdano gnevni na nas, ali građani treba da znaju da mi možemo da kontrolišemo samo izvršnu vlast i tu vrstu službe. Ne možemo da kontrolišemo tužilaštvo i pravosuđe, a tamo su sve, kako naš narod kaže, „žutaći“. I zato su bitange i prevaranti u javnim službama i bivši funkcioneri ostali nekažnjeni.

To građanima treba reći, da ćemo jednog dana zaustaviti taj kriminal i zaustaviti korupciju, koja je ona glava šećera kojom su se osladili mnogi učesnici 5. oktobra, sem običnog naroda. Jednoga dana će nam, ja se nadam, građani pomoći da i ti službenici iz tužilaštva i iz pravosudne vlasti budu pravi i da kazne veliki kriminal koji je počinjen posle 5. oktobra i njihove protagoniste. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Povreda Poslovnika, gospodin Goran Ćirić.

Izvolite. Prijavite se ponovo.

GORAN ĆIRIĆ: Povredili ste član 107. Svima je ovde u sali jasno da ste ćutali pet minuta. Pročitaću vam stav 2. člana 107. Poslovnika: „Na sednici Narodne skupštine nije dozvoljeno neposredno obraćanje narodnog poslanika drugom narodnom poslaniku, korišćenje uvredljivih izraza, kao ni iznošenje činjenica i ocena koje se odnose na privatni život drugih lica.“ Po ko zna koji put se poslanici i dotični poslanik ali i poslanici većine na ovaj način obraćaju poslanicima opozicije. Svesni ste i vi toga da ste prećutali ovih pet minuta i mislim da vam to nije na čast.

Povredili ste jasno ovaj član Poslovnika, ja ne znam zbog čega, ali ako govorimo o ovoj temi u kojoj govorimo o integritetu, o etici, o tome da treba

obučiti ljude i u lokalnim samoupravama i u javnoj upravi, naravno da je to potrebno i svima nama u ovoj instituciji. Odavde potiče upravo taj odnos odgovornosti prema građanima, odnos jednih prema drugima i na ovaj način se emituje ta atmosfera netrpeljivosti i atmosfera nasilja. Prvo verbalnog, a ono kasnije može da preraste i u fizičko.

Mislim da je to vaša odgovornost u ovom trenutku, jer niste na vreme reagovali. Mogli ste da reagujete, niste to želeli i, evo, reći ću vam, želim da se o ovome Skupština izjasni i da se glasa o ovome.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala na sugestiji.

Vi ste, kao i uvek, jedan korektan sagovornik, ali ja nisam imao tu mogućnost zato što se prethodni govornik, odnosno kolega Marijan Rističević nikome nije obratio direktno, tako da nisam mogao da pretpostavljam u ovoj sali kome je šta bilo upućeno, ali nijedno ime i prezime članova Parlamenta nije pomenuto.

Rekli ste da želite da se Parlament izjasni u danu za glasanje. Hvala na vašoj sugestiji.

Reč ima narodni poslanik Zoran Živković, povreda Poslovnika.

Izvolite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Član 104. Poslovnika – uvredljivo se izrazi o narodnom poslaniku i tako dalje.

Šta su uvrede? Uvreda je, prvo, da sam bio ministar odbrane u vreme kad se raspadala država, to je rekao ministar.

Ministre, ja nikad nisam bio ministar odbrane, nego sam bio ministar unutrašnjih poslova. U to vreme Kosovo je bilo sastavni deo Srbije, u to vreme nije izgubljen nijedan rat, u to vreme je i Crna Gora bila u državnoj zajednici.

Druga priča je o privatizacijama, da vam se gadi...

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Živkoviću, izvinjavam se.

(Zoran Živković: Odgovaram zašto sam uvređen. Vrlo precizno.)

Mislite, ukazujete na to zašto sam ja i kako sam povredio Poslovnik? Dobro.

(Zoran Živković: Ja vas molim da mi date reč.)

Izvolite, samo se prijavite ponovo.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Znači, član 104. garantuje pravo na repliku kad se uvredi poslanik, pa ja govorim koje su uvrede izrečene a vi mi niste posle toga dali pravo na repliku.

Privatizacije u Srbiji...

PRESEDAVAJUĆI: Hvala vam na tome što ste mi ukazali, ja mislim da nisam povredio Poslovnik. To nema veze sa privatizacijama.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Ali samo da vam objasnim. Znači, pominjanje privatizacije; prve su bile 1992. i 1997. godine kod socijalista. Nisam bio ministar kad se raspadalo bilo šta.

I konačno, gospodinu koji me je pomenuo imenom i prezimenom, Neđo Jovanović iz SPS-a. Gospođa Biserka Živković nije bila sekretar za zakonodavstvo kad sam ja bio premijer nego u vreme kada je to bio Zoran Đinđić. I to je bila čast za nju i za moju porodicu, a vi se stidite!

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Da.)

Hvala.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević, povreda Poslovnika.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Član 103, 106. i 107.

Dame i gospodo narodni poslanici, reklamacija Poslovnika se traži odmah po povredi. Dakle, ja nisam govorio ni o kakvom ministru odbrane, ni o jednom ministru. Ja čak mislim da sam kao učesnik 5. oktobra bio samokritičan prema nama, prema događajima, prema našim vođama koji su se nafatirali i tako dalje. Nijednom kolegi se nisam lično obratio. Govorio sam o devijacijama. Citirao sam Sokrata. To nije zabranjeno, niti za to treba izricati opomenu. Ovi koji nemaju veze sa tom politikom, koji su se samo dobro nafatirali, sami su se prepoznali.

I na kraju, moj kolega poljoprivrednik ima pravo da bude nervozan, ali vi tu nervozu, po Poslovniku, morate da kaznite shodno članovima 108. i 109. Sem što je moj kolega poljoprivrednik u pokušaju, on ima pravo i da bude zemljak, moj ili Arsićev, da bira – Mitrovica ili Požarevac. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.)

Reč ima narodna poslanica Marinika Tepić, po Poslovniku.

Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Smatram da ste povredili član 108. i 109. Član 108. Poslovnika, koji predviđa da se starate, u ovom trenutku, dok predsedavate Narodnoj skupštini, o redu na ovoj sednici, a vi uporno izazivate nered vašim nereagovanjem ili neblagovremenim reagovanjem, kako to kome odgovara. Povredili ste, takođe, član 109. Poslovnika, koji je decidan u tome da niko ne sme da ometa govornika i time mu ugrožava slobodu govora.

Ovi koji vam dobacuju sa vaše desne strane ne samo da ometaju govornika ili vas, nego vi njihovo dobacivanje tretirate kao preporuku za vaše upravljanje sednicom, i to je najveći problem. Znači, umesto da ih kaznite po osnovu člana 109 za dobacivanje, vi to uzimate zdravo za gotovo kao izvršni nalog u odnosu na vas lično i uopšte ne poštujući odredbe Poslovnika ugrožavate

naša prava, kako mog kolege Zorana Živkovića, tako naročito kolega iz opozicionog dela ove sale.

Ja vas molim da to ne samo više ne činite, nego da okrećete glavu mnogo češće kada se ljudi ovde javljaju za reklamiranje Poslovnika. Vi ste namerno u jednom trenutku zaustavili pogled negde na sredini sale i ne želite da se okrenete, iako mi ovde uporno insistiramo da ste povredili Poslovnik.

Nemojte to da radite, jeftino je, smešno je, glupo je, ne priliči vam. Ja sam vam već nekoliko puta rekla, toliko svedoka ima u ovoj sali koji vide šta se dešava. Nemojte se plašiti da primenjujete Poslovnik. Nemojte se strašiti što je vaš ministar tu. Nemojte se strašiti što će SNS možda inicirati neke mere prema vama. Budite dostojni funkcije koju obavljate i primenite Poslovnik onako kako treba.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Što se tiče dobacivanja, ima ga sa svih strana tako da smo već navikli na to. Kako to da nisam, recimo, kolegu Gorana Ćirića nikad čuo da dobacuje, ali sa ove strane i te kako čujem dobacivanje.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni? (Da.) Hvala vam.

Reč ima narodni poslanik Miroslav Aleksić.

Izvolite, kolega.

Idemo po spisku.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministri, kolege poslanici, poštovani građani Srbije, pa evo, mi imamo danas nekoliko zakona na dnevnom redu koji bi zapravo trebalo da su dobri i trebalo bi da u svom smislu pomognu daljem razvijanju institucija i sistema u Republici Srbiji i, na kraju, da pomognu građanima Srbije da lakše ostvaruju neke svoje potrebe vezano za državnu administraciju. Međutim, da bi se ovi zakoni mogli primeniti, neophodno je najpre imati čvrste i jake institucije. Neophodno je imati sistem u funkcionisanju države, a onda nadograđivati funkcionisanje tog sistema. Vi ste u prethodnih pet godina, govoreći o reformama, učinili potpuno suprotno, a to je da su razorene institucije, da nema nikakvog sistema i da se danas isključivo po potrebama političkih, nekakvih kampanjskih razloga vodi Republika Srbija.

Vezano za zakon o ovoj Nacionalnoj akademiji za javnu upravu reći ću nekoliko stvari. Kada je usvojena Strategija reforme državne uprave, definisano je pet ključnih principa, a to su: decentralizacija, depolitizacija, profesionalizacija, racionalizacija i modernizacija. Recite mi vi, ministre, da li je pre modernizacije o kojoj danas govorimo bilo koji od ovih ključnih principa dosada realizovan. Nije, zato će i ovaj zakon biti samo jedan pokušaj namere, možda dobre, da se nešto u Srbiji učini u smislu efikasnosti državne administracije.

Što se tiče samog zakona, tu je podjeljen na nekoliko programa obuke: opšti program obuke, posebni programi obuke i, ono što je meni najvažnije, program za rukovodioce. Što se tiče opštih programa obuke, verujte, ljudi koji danas rade u državnim sistemima, koji su ozbiljni službenici, i te kako dobro, uglavnom, obavljaju svoje poslove. I te obuke postoje; neke organizuje Stalna konferencija gradova i opština i neke druge institucije. Ali ja imam ovde ozbiljno pitanje – šta je sa obukom za rukovodioce i kako će Nacionalna akademija za javnu upravu uspeti to da reši?

Kao prvo, vi ste predvideli 30 zaposlenih radnika sa 30.000.000 budžeta, a predvideli ste 186.000.000 samo za opremanje Nacionalne akademije. Danas ne znamo koliko će ljudi biti potrebno da obučava tih 30 radnika. Ja vas pitam – da li vi znate, pošto prethodna ministarka, Ana Brnabić, nije znala odgovor na to, koliko danas imamo ukupno radnika u državnim institucijama Republike Srbije, koliko je zaposleno posle zabrane zapošljavanja u Republici Srbiji? Koliko imamo agencija? Koliko imamo javnih službi? Ne znamo, iako je i gospodin Vučić još 2012. godine najavio da će preko 60 raznoraznih agencija i drugih „nepotrebnih institucija u Srbiji“ biti ugašeno. Mi danas ne znamo, pa tako ne možemo znati ni koliko će polaznika imati ta Nacionalna akademija, da li će biti 100.000, 200.000, 300.000 i na koji način će se to u praksi realizovati.

Takođe, ono što je jako važno kod obuke rukovodilaca jeste pitanje koga ćemo obučavati. Vi ste 2014. godine usvojili zakon koji je predvideo izbor rukovodilaca po konkursu, a 2016. godine novi zakon o javnim preduzećima je takođe rekao da do marta 2017. godine svi rukovodioci državnih institucija moraju biti izabrani po konkursima i konkursi moraju biti završeni. Šta se dogodilo? Od oktobra 2016. do marta 2017. postavljeno je 317 službenika, odnosno funkcionera, od toga svega 10 na konkursima, svi ostali su u v.d. stanju, i danas je Srbija u v.d. stanju. I koga ćete vi obučavati? One koje ćete po političkom nahodanju smenjivati svaka tri meseca ukoliko ne budu bili neko ko sprovodi partijske naloge njihovih funkcionera. Naime, Izveštaj Evropske komisije je rekao da je preko 60% postavljenih državnih službenika imenovano apsolutno suprotno zakonskim odredbama, pod političkim uticajem.

Prema tome, ukoliko biste želeli da ovaj zakon sprovedete, protiv koga ja ne bih imao ništa da je sve ovo pre toga urađeno, ali morate prvo izgraditi sistem institucija koje ste razorili i sistem u funkcionisanju Republike, odnosno državne administracije u Srbiji.

Što se tiče Predloga zakona o elektronskom dokumentu, ne mogu da kažem da je to loše. Ja bih voleo da taj zakon zaživi i da olakšamo našim građanima, da ne moraju šest meseci da čekaju da dođu, kao što je bila dosada praksa, do zdravstvene knjižice, da čekaju, kao nekada, u redovima za vizu, da dođu do pasoša ili do lične karte.

Voleo bih da privrednicima pojednostavimo komunikaciju sa državnom administracijom, ali sve to ne može danas meni da bude dovoljan dokaz da će ovaj zakon to uraditi, jer smo imali bezbroj zakona usvojenih u prethodnim godinama koji nisu primenjeni. Imali smo obećanja Kancelarije za brze odgovore, koja je mnogo jednostavnija od ovog zakona, pa i to nije zaživelo, tako da ne znam šta će se dogoditi sa ovim zakonom, koji hoću i želim da podržim i nije mi problem, iako sam opozicija, da kažem da je to dobar zakonski predlog.

Na kraju ono što mi je najveća dilema, zašto je 12 meseci rok za usvajanje 17 podzakonskih akata, a do tada ćemo, za tih 12 meseci, koristiti podzakonske akte prethodnog zakona, koji je već postojao, o elektronskom dokumentu i Zakona o elektronskom potpisu, tako da možemo reći da zakon neće u punom smislu stupiti na snagu pre nego za godinu dana. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodna poslanica Milena Turk.

Izvolite.

MILENA TURK: Uvaženi ministre, dame i gospodo narodni poslanici, pred nama je Predlog zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom obliku. Predložen je upravo nakon javne rasprave i uvaženih mišljenja stručnjaka. Ovo je jedan dobar trenutak da naš pravni sistem i poredak uskladimo sa poretkom koji je u ovoj oblasti na snazi u zemljama EU i ovo je prilika da sistem uredimo po ugledu na razvijene zemlje i oformimo sistem koji će pratiti zemlje EU.

Ovim predlogom su ponuđena zaista fleksibilna rešenja, koja prate tehnološka dostignuća. Svedoci smo da se tehnologija zaista vrtoglavom brzinom razvija i moramo hvatati korak sa svetom i izgraditi poverenje u elektronski sistem. Namera je da se smanji upotreba dokumenata koji su u papirnom obliku i da se omogući veća pristupačnost podacima, kao i lakše pretraživanje dokumenata i, na kraju krajeva, efikasno ostvarivanje prava naših građana.

Sve će ovo dovesti do efikasnijeg i bržeg poslovanja, i do ušteda, kako građana tako i same lokalne samouprave i subjekata koji su u privredi. Rad organa javne vlasti će biti efikasniji, pristup uslugama lakši i sigurniji. Osim što će se sve procedure skratiti i ubrzati, ostvariće se uštede u smislu potrošnje papira i troškova transporta.

Naravno, da bi sistem funkcionisao, bilo je potrebno obezbediti neke preduslove, pripremiti baze podataka i povezati ih, na kraju krajeva. Mi smo do kraja 2016. godine veliki posao uradili. Dakle, do kraja 2016. godine, nakon sedam godina, prebačene su sve baze, matične knjige, knjige venčanih i umrlih u elektronski oblik, i to je zaista bio jedan ogroman posao koji je naša država obavila.

Upravo je to bio preduslov da Zakon o opštem upravnom postupku transformiše upravu u servis građana. Sada smo na 90% unetih podataka matičnih knjiga u elektronski oblik. Zajedno sa Ministarstvom unutrašnjih poslova radi se na tome da se i državljanstva prenesu u elektronski oblik i od januara 2018. godine postojaće centralni registar koji će zaista biti na usluzi građanima.

Kada govorimo o prenosu podataka u elektronski oblik, zaista moram da navedem primer opštine iz koje dolazim, a to je opština Trstenik. Prošle, 2016. godine bili smo jedna od poslednjih opština po učinku, svega 5% podataka bilo je prebačeno u elektronski oblik, i zaista smo bili navođeni kao negativan primer jer smo za tih sedam godina uspeali samo 5% podataka da prenesemo u elektronski oblik.

Dolaskom SNS-a i koalicionih partnera i preuzimanjem mandata obezbeđeni su računari, obezbeđena je internet veza za prenos ovih podataka i za svega par meseci uspeali smo da uradimo ono što je godinama stajalo i što naši prethodnici nisu uradili, dakle 80% podataka matičnih knjiga preneli smo u elektronski oblik.

Zbog ove ažurnosti i marljivog rada svih naših službenika u više navrata smo pohvaljeni od strane gospođe Ane Brnabić, aktuelne premijerke, i zaista nastojimo, ne samo u ovoj oblasti nego i u drugim oblastima, da menjamo utisak o našoj opštini, da šaljemo drugačiju sliku i drugačiju poruku.

Kada je reč o samom zakonu i novinama koje donosi, krajnji cilj je izjednačavanje klasičnog poslovanja i poslovanja elektronskim putem. Dosada je uočeno, kada je reč o elektronskom potpisu, da svega 5% građana koristi ovu mogućnost i bilo je izvesnih poteškoća za aktivaciju ove usluge. Sada je predviđeno da se dokument potpiše putem mobilnog telefona – kao što je ministar juče pomenuo, lozinke i šifre – i cilj je da se izjednači elektronski i papirni dokument i izvrši konverzija iz jednog u drugi i da skeniran dokument ima podjednaku dokaznu snagu.

Akcentat je stavljen i na garanciju bezbednosti i validnosti sačuvanih dokumenata i ja sam sigurna da će ovakav predlog dovesti do željenih efekata. Zahvaljujem se.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Turk.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Stevanović.

ALEKSANDAR STEVANOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ja ću dve stvari da govorim vezano za dva zakona koja se tiču Nacionalne akademije i uopšte obuke javnih službenika. Prva stvar je stanje u kome ti ljudi rade i razvijaju se i daju nekakve autpute građanima. Druga stvar je koji se to rizici javljaju u procesu implementacije a zakon je ovakav kakav jeste, i na šta u

stvari prilikom implementacije treba obratiti pažnju. Ne gajim neke preterane iluzije da bi se amandmanima zakon mogao izmeniti.

U ovom momentu imamo javni sektor koji je takav kakav jeste. Različite vlade su ga različito oblikovale, ali kada bismo hteli da ga saberemo u dve ključne karakteristike, svako ko vodi opštinu ili ministarstvo ili agenciju, kada ga pitate kakva je situacija sa zaposlenošću, on će vam reći – imam 20% ljudi manjka i 20% ljudi viška. To je jedna realnost koja postoji i koja se još uvek nije rešila.

Druga stvar, koja je takođe izvesna, većina zaposlenih u javnom sektoru će reći, osim u agencijama, koje imaju svoje izvorne prihode, da su im plate izuzetno niske. I to je tačno. Imali smo problema sa jednim velikim deficitom. Deficit je sečen tako kako je sečen, i sečeno je dosta. Javni sektor je suštinski sečen jednom sekiriom. Sada, u ovom momentu, kada nemamo neki visoki javni deficit, vreme je da se razmisli pa da se koriste neka elegantnija sredstva i da se vidi šta se može uraditi da ti ljudi koji rade u javnom sektoru i sa ovakvim primanjima, ili koja budu uvećana, budu zadovoljniji. Zadovoljni ljudi daju bolje autpute, kako u opštinskim upravama tako u ministarstvima, građanima i svima koji su u kontaktu sa državom Srbijom na svim nivoima.

U ovom momentu imate dosta igrarija u javnom sektoru kada, na primer, u nekoj opštini, a to je nešto što bi, verovatno, ministri trebalo da znaju, recimo, odluče svesno da nezakonito podignu plate a da ona osoba koja je to potpisala plati kaznu, znači podigne ih onoliko koliko nije krivično delo nego prekršaj, a iz crnih fondova zaposleni mu pomognu da plati kaznu. Imajući u vidu koliko često dolazi kontrola u opštine, to prođe manje-više bezbolno. I mnoštvo takvih stvari imate, kao što su igre sa stimulacijama koje idu ukруг i tako dalje.

Dakle, to vam je indikator toga da je prvi, osnovni problem visina plata. Ali imamo i druge probleme koji postoje, a oni se odnose na to da pare obično nisu sve kada se bavite nekim poslom, jer da su pare ključni faktor, većina nas ne bi ni sedela u Skupštini; ima mnogo isplativijih poslova. Dakle, postoji nešto što je više od toga. I to je jedna od stvari na koje upravo ova akademija treba da odgovori, i uopšte obrazovanje, usavršavanje javnih službenika.

Pažljivo sam pročitao i zakon i izmene ovog drugog zakona. Neke stvari su zaista za pohvalu. Zakon jasno navodi koji su indikatori kada se pali crvena lampica i kada se kaže – moramo intervenisati obukom. Međutim, tu postoji jedan problem. Imamo i indikatore, ali u ovom momentu ne znamo, a kasnije ću reći zbog čega je to, zašto su se ti indikatori pojavili.

Druga stvar, jako je dobro što imamo programe obuke i rukovodilaca. To se jako često zanemaruje, ali rukovodioci su ljudi koji moraju znati da rade sa drugim ljudima. Činjenica je kada vi kažete nekome ko je hijerarhijski ispod vas, a niste u vojsci – uradićeš to zato što ti ja kažem, ili zato što imam moć, ili što

ćeš videti svoga boga! Ljudi na to ne reaguju dobro i najčešće bude ili tihi bojkot ili rad ispod svakih performansi.

U mnogo opština u Srbiji i u mnogo ministarstava ljudi se žale na komunikaciju, da ne razumeju jedni druge, da ljudi koji su izabrani politički ne razumeju one koji su tehokrate, koji rade u javnoj upravi, da javna uprava ne razume većnike, da nedostaje interpersonalne stručnosti da ljudi razumeju jedni druge i da budu bolji menadžeri. Jako je dobro što se o tome vodi računa.

Takođe je izuzetno bitno što se ljudi obučavaju za proces pristupanja EU. Naša buduća kuća. Mnogo će nas posla čekati i ljudi moraju da znaju koliko će kompleksnih zadataka biti pred njima, počevši od najnižih do najviših nivoa. To je realnost i to je dobro što je predviđeno.

To su stvari koje zaslužuju pohvalu i ja ne mogu da kažem da je to loše. Ono što su veliki izazovi je što mi u osnovi javnog sektora imamo menadžment ljudskih resursa koji se svodi na ugovore, konkurse, na godišnje odmore, penzionisanje i slično. To se zove, znate i sami, većina vas, osnovni menadžment ljudskih resursa.

Međutim, u većini složenih sistema, a država je najslabiji sistem koji postoji i izuzetno bitan sistem, jako je bitno kako se ljudski resursi razvijaju, u kom pravcu se ide, koje su karijerne putanje, kako se ljudi motivišu. Kako se ljudi motivišu na promene koje će se desiti, posebno sa malim platama; što je realnost, ne mogu da se promene preko noći. Tu imamo problem. Mi ne da nemamo programe, ne da nemamo ljude koji bi znali preneti znanje, iskustva, veštine i motivisati ljude, nego nemamo menadžere ljudskih resursa ni u opštinama ni u većini ministarstva i javnih institucija koji bi znali šta su problemi zaposlenih i mogli postaviti dijagnozu.

Ako imate dijagnozu, onda znate čime se bavite. Vi ako ne znate šta je uzrok indikatora koji su navedeni u zakonu, intervencija neće biti uspešna. Možete ih poslati na mnogo programa obuke, neće biti uspešna ako ti programi obuke ne rešavaju njihove ključne probleme. I ono što je pretpostavka da bi Akademija bila uspešna – da imate menadžere ljudskih resursa koji poznaju ljudske resurse, da imate profil svakog zaposlenog u javnoj upravi i da znate, u stvari, u čemu su problemi, u kom pravcu ti ljudi treba da se razvijaju i zašto su u nekim momentima nezainteresovani da rade svoj posao; ili su jako zainteresovani, takvi ljudi su još dragoceniji.

Postoji još jedan problem koji se može javiti i bilo bi mi drago da čujem odgovor. U ovom momentu imate više pružalaca obuka: imate SUK koji je počeo da pruža obuke, imate bilateralne donatore, fantastične programe obuka imaju, na primer GIZ ih je imao mnogo, na primer SEKO, naši švajcarski prijatelji, imaju fantastičan Realov projekat, i da ne idem dalje i dalje. Dakle, to su neki programi obuke koji postoje. Kako ćemo izbeći preklapanja i najbolje koristiti naše

resurse? Imamo programe obuke u Ministarstvu finansija za interne revizore. Dakle, imamo mnoštvo obuka i unapređenja ljudskih resursa na raznim mestima. Na koji način ćemo to iskoordinisati da postignemo najviše, jer nemamo dovoljno sredstava i dovoljno kvalitetnih ljudi u našoj zemlji?

Takođe, još jedno bitno pitanje su talenti. Kako zadržati talente u javnom sektoru? Ljude koji su natprosečno dobri, a situacija je takva kakva jeste, ne možete im pružiti mnogo materijalnog ali im možete pružiti mogućnost da se razvijaju i da im ne obezvređujete logiku. Ima mnogo slučajeva u Srbiji da su zaista napravljene velike nepravde prema talentovanim ljudima. Svi znate u lokalnim sredinama da su vrlo često, kada je izbacivana prljava voda, izbačeni fantastični ljudi – samo zato što se sumnjalo da nisu podobni. Ponekad to stvarno biva obezvređivanje logike i obezvređivanje mogućnosti da ceo javni sektor bolje radi.

Konačno, imate i primere nečega sličnog što funkcioniše u regionu. Mnogi od ministara, od pomoćnika ministara i ljudi koji su visoko kotirani u javnim sektorima bili su u Respi na obuci. Imate taj primer u Danilovgradu za ceo region. Možete sva iskustva povući iz toga slučaja i možemo, verovatno, ako to radimo profesionalno, napraviti akademiju koja jeste dobra, ali moramo ove preduslove zadovoljiti, inače nećemo postići maksimum. A biti u ovakvoj zemlji koja je preživela mnoge krize i neke stvari koje nisu dobre a ne izvlačiti maksimum je veliki greh prema građanima.

Takođe, stvara se mogućnost, to je poznato, da se otvori jedna velika akademija u Plandištu za obuku ljudi koji se vraćaju u region, povratnika iz Zapadne Evrope, i za migrante. To je isto jedna velika šansa, ne samo da se obuče i integrišu ljudi nego i da se zaradi. To su primeri koji mogu biti dobri i koji jesu šanse, ali se prevashodno moraju neki preduslovi stvoriti, a ja sam pomalo zabrinut da će se to desiti. Uopšte neću ulaziti u taj momenat koji su pominjali ranije moje kolege, govorim kao da je najbolja moguća situacija što se tiče implementacije. Sve u svemu, koncept je u redu, ali postoje nedorečenosti i te nedorečenosti mogu upropastiti jedan koncept koji može biti jako dobar.

I možda na kraju da citiram osobu koja ima najviše moći u Srbiji u ovom momentu i koja presudno oblikuje Srbiju, Anu Brnabić, koja je mnogo puta govorila o tome da se u ovoj zemlji zida jedna velika građevina, koja će se podići do neba i koja će ostati za naredne generacije, koje će nastaviti da je zidaju. Vi, ako nemate cigle u temelju koje su dobre, čvrste i izdržljive, a to vam je javni sektor i to su obučeni ljudi, jer znanje pokreće svet, ja se bojim da ta kula neće moći da naraste visoko. Hvala vam na pažnji.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala vam, uvaženi kolega Stevanoviću.

Reč ima narodna poslanica Jelena Vujić Obradović.

Izvolite. Prijavite se, molim vas.

JELENA VUJIĆ OBRADOVIĆ: Poštovani predsedavajući, uvaženi ministri sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, Poslanička grupa Jedinствene Srbije podržaće u danu za glasanje zakone o kojima odlučujemo. Jake lokalne samouprave i put ka tim reformama su od izuzetnog značaja, tako da zakoni koji su pred nama i koji su u korist naših građana, odnosno korisnika usluga od strane javnih uprava Poslanička grupa Jedinствene Srbije uvek će podržati. Nadam se da će u budućnosti funkcionisati sve javne uprave u korist građana, a na nama je da podržimo ove zakone koji će ojačati put tih reformi.

Koristim priliku i da pohvalim rad resornih ministarstava, kao i samih ministara. Zakoni koje ste u uvodnom izlaganju predstavili govore u prilog profesionalizaciji i depolitizaciji javne uprave, a svi znamo da je potrebno vreme, poznajući stanje na terenu, za donošenje podzakonskih akata na ove zakone, naročito kada je u pitanju ovaj zakon o Nacionalnoj akademiji.

Predlog zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu ustrojice princip zapošljavanja zasnovanog na stručnosti, što podrazumeva da kandidat za posao mora, pre svega, da ima stručnost i znanje da bi taj posao ubuduće i obavljao. Zapošljavanje zasnovano na stručnosti je odraz demokratije i upravo zbog toga mi donosimo zakone koji će taj odraz i negovati.

Ministar Ružić je u prethodnom periodu posetio mnoge opštine i gradove. Bio je u Rasinskom okrugu, što je za mene od posebne važnosti i uliva poverenje da ima jednak pristup ka svim lokalnim samoupravama. Rad nekih opština je pohvalio, neke je i kritikovao, ali ja se nadam da će u budućem periodu dati jednake šanse svim gradovima i opštinama na tom putu napretka, bez obzira na to da li su u nekom prethodnom periodu postigli zadovoljavajuće rezultate. Tako da će ovaj novi zakon o Nacionalnoj akademiji omogućiti kadrovima, ne samo zaposlenima u lokalnim samoupravama već i u republičkim organima, zapravo daće mogućnost da svi gradovi i opštine dobiju podjednake šanse za napredak.

S obzirom na to da sam dugi niz godina bila i direktno uključena u te neke trenerske poslove sa predstavnicima lokalnih samouprava, udruženjima i građanima, dobro poznajem rad na terenu, što govori u prilog tome da je potrebno doneti jedan zakon o Nacionalnoj akademiji, koja će omogućiti veću stručnost ali i ujednačeno znanje zaposlenih u javnim upravama. To će omogućiti ubrzani razvoj, motivisati i pomagati lokalne samouprave, jer činjenica je da neke lokalne samouprave nisu bile uključene u mnoge programe podrške.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave i dosada je imalo veliki broj programa podrške. Međutim, zbog nedovoljne, možda, stručnosti, znanja, ali i zbog neblagovremeno podnetih prijava, nisu bili uključeni ni u jedan program, a postoji veliki broj *Exchange* programa, evo sada ima i *Exchange 5*

program. Međutim, upravo zato što nisu išli u korak sa vremenom prvih programa, nisu kasnije mogli da apliciraju za neke nove programe.

Smatram da će upravo osposobljavanje ovih kadrova omogućiti da sve lokalne samouprave podjednako i na isti način idu ka putu napretka.

Postavila bih i pitanje ministru Ružiću – da li će pored ovih opštih i posebnih obuka za osposobljavanje kadrova postojati i posebni kriterijumi i jednak pristup za sve zaposlene ili treba objasniti lokalnim samoupravama da li će imati obavezu da podnose prijave za zaposlene i za njihovu dalju edukaciju i osposobljavanje?

Svi smo svesni činjenice da će samo dobri i motivisani kadrovi, adekvatno raspoređeni, obezbediti efikasnost kakva je potrebna za širi društveni razvoj, a to će upravo pružiti ova Nacionalna akademija.

Ovim predlogom zakona definisani su program i edukacije kako na republičkom tako i na lokalnom nivou, a najznačajnija novina je da će edukacija biti obavezna i za najviše funkcionere: ministre, predsednike opština, načelnike opština.

Cilj ovog zakona je da Srbija ima profesionalnu, efikasnu i ljubaznu javnu upravu, jedinstvenu bazu podataka i kadrove koji će moći da odgovore modernim i ubrzanim tokovima savremene administracije. Zakonom će se uključiti sve lokalne samouprave kojima upravljanje ljudskim resursima nikada nije bila tema i često je bila i zanemarivana. Za razliku od lokalnih samouprava, u Vladi Srbije postoji Služba za upravljanje kadrovima, koja se pokazala veoma efikasnom i svrsishodnom. Smatram da će i uvođenjem Nacionalne akademije upravo rad sa zaposlenima u lokalnim samoupravama pokazati isti rezultat.

Verujem da, iako nam predstoji veliki rad na promeni odnosa prema poslu i pristupa prema tom poslu, polako svi postajemo svesni toga da efikasna i uslužna javna uprava postaje nešto što treba da bude standard, nezavisno od bilo kojih političkih promena. Sve što je dosada urađeno u upravljanju ljudskim resursima bio je prepristupni korak u realizaciji kompleksnog cilja uspostavljanja sistema organizovanog stručnog usavršavanja za sve kategorije zaposlenih u javnoj upravi.

Akademija će pomoći da lokalne samouprave funkcionišu na isti način i na istim zakonskim osnovama. Potrebno je transformisati lokalnu samoupravu u modernu, sposobnu, ekonomičnu, odgovornu i pravičnu. Verujem da ćete na ovaj način pružiti jednaku šansu da osposobljeni kadrovi kroz različite programe, kojih i sada ima dosta, blagovremeno i valjano apliciraju kod brojnih fondova, resornih ministarstava i fondova EU, upravo zato što su opštine gubile pred očima brojna sredstva zbog nedovoljne stručnosti i upućenosti ka takvim tokovima.

Na kraju, reći ću još jednom da će Poslanička grupa Jedinствene Srbije podržati zakone u danu za glasanje. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem se.

Predsedavajući, dame i gospodo narodni poslanici, uvaženi građani, gospodine Ružiću, gospodine Đokoviću, ministre Ljajiću, pardon, ono što je za nas veoma čudno jeste da li ste na bilo koji način uzeli u obzir stanje u kakvom se nalazi javna uprava u Srbiji kada ste predlagali ovaj zakon.

Da li možemo bez ovog zakona da rešimo sve ove probleme? Mislim da ne možemo, ali isto tako smatram da ovi problemi neće biti rešeni ni ako usvojimo vaš predlog zakona i ako, na kraju, Nacionalna akademija za stručno usavršavanje u javnoj upravi i zaživi sa svojih 30 zaposlenih u Akademiji.

Mislim da je problem u tome što je, pre svega, vaša prethodnica a sadašnja premijerka ostavila potpuni haos u javnoj upravi. Mislim da je stanje koje ste vi nasledili 10 godina iza stanja od 2012. na dan kada je SNS došla na vlast. O rezultatima iz tog perioda, kada je u pitanju javna uprava, govorio je i predsednik, sadašnji, Republike Srbije, pohvalivši upravu i ministra koji je u to vreme, u te četiri godine vodio državnu upravu i lokalnu samoupravu.

Ono što je najveći problem jeste motivacija ljudi koji rade, tih 700.000 zaposlenih, među kojima ima sjajnih ljudi. Postoje sjajni kadrovi, koji su obrazovani, koji su sposobni, koji znaju šta je odgovorno vršenje svog posla i svoje dužnosti. Među tih 700.000 ljudi su i oni koji 20, 10 ili 30 godina rade u javnoj upravi, rade svoj posao odgovorno svakoga dana, ali 30 godina provode svaki dan za istim stolom, u istoj kancelariji, i oni jednostavno nemaju nikakav motiv da krenu dalje ili da promene nešto na sebi, u svom okruženju ili na svom radnom mestu.

Taj problem motivacije je katastrofalan u Srbiji, jer imate situaciju da su smanjene plate. Smanjene su plate u javnom sektoru. One se odnose upravo na ove ljude o kojima mi danas ovde govorimo i na koje vi pokušavate na neki način da utičete vašim predlogom. Ali upravo ti ljudi imaju smanjenje plata, ne vrednuje se njihov rad. Niko apsolutno ne vodi računa o njihovom učinku, niti vrednuje njihov učinak. E, kako ćemo te ljude motivisati da zaista kroz vaš predlog sutra budu ljudi koji će tražiti od svojih pretpostavljenih, od svog posla neki veći maksimum nego što su ga davali u nekom prethodnom periodu? Nikako.

Imamo situaciju da je nakon zabrane zapošljavanja, po rečima ministra iz SNS, tadašnjeg, gospodina Krstića, 50.000 stranačkih funkcionera, odnosno partijskih članova dobilo posao u javnoj upravi. Pedeset hiljada! Nakon zabrane zapošljavanja u javnom sektoru, 50.000 partijskih knjižica je dobilo uhlebljenje!

I nije onda čudo, gospodine ministre, kada kažu da samo SNS bolje živi u ovih pet godina u odnosu na sve ostale građane Srbije, jer je, očigledno, samo njima dozvoljeno da imaju posao u javnoj upravi. A sada kroz ovaj predlog zakona pokušavamo da ih nešto i naučimo da rade, je li tako?

Onda se često dešava da oni koji odgovorno, pošteno i savesno rade svoj posao, koji znaju zbog čega su na tim pozicijama, koji su došli preko raznih konkursa, vi ih na neki način ponižavate jer ih svrstavate u isti red sa onima koji su došli preko raznih tetki i strina na svoja radna mesta a ne znaju apsolutno ništa da rade. Čak su postali i rukovodeći kadar. I sasvim sam siguran da vi to jako dobro znate i da ste se upoznali sa aktuelnom situacijom.

Kada govorite o vašem predlogu zakona, molim vas da mislite i na policajce, na Ministarstvo unutrašnjih poslova, na one profesionalce koji časno i pošteno rade svoj posao u srpskoj uniformi, da imaju u svojim kantinama na stotine i stotine ljudi, nekih devojaka, momaka, niko ne zna ni ko su ni šta su ni odakle su se tu stvorili u restoranima, u „29. novembru“ ne mogu da dođu na red da ručaju ili doručkuju od tih novih kadrova koji svakodnevno dolaze iako postoji zabrana zapošljavanja.

Više od 250 zaposlenih nakon zabrane zapošljavanja je samo u ovom domu, u Narodnoj skupštini Republike Srbije, gde takođe oni koji su na konkursu dobili posao sebe pitaju zbog čega su pošteno studirali, završili fakultete.

Nije ni čudo što nam mladi, na kraju, odlaze iz zemlje. Javna uprava, javni sektor je slika i prilika i lice Srbije sa kojim vi komunicirate, pre svega prema nekim mladim ljudima koji će odlučiti na osnovu toga kako vi uredite sistem da li će ostati u ovoj zemlji ili ne. Zašto bi neko ko je motivisan želeo da 30 narednih godina provede u javnoj upravi ali pod uslovom da se učlani u SNS? Pa pre će otići iz zemlje, posebno još ako je vredno učio i pošteno stekao svoju diplomu.

Imamo situaciju da na mnogim mestima imamo manjak zaposlenih. Uzmite primer opštine Paraćin – predsednik opštine, na primer, nema arhitektu u svojoj upravi. Neko u Leskovcu nema nekog za javne nabavke, neko u Subotici nema čoveka koji se bavi nekim drugim poslom, a ima višak zaposlenih. Pa kako ćemo sada, da ih prebacujemo iz jedne opštine u drugu ili iz grada u grad pa ćemo nekog iz Narodne skupštine da prebacimo u Paraćin pa da svakodnevno tamo ide na posao ili da se preseli tamo?

Mislim da je to neodgovorno prema onom ljudskom kapitalu koji poseduje naše društvo ili naš narod. Naši građani su ti koji sa svojim znanjem i umećem predstavljaju najveće bogatstvo u ovoj zemlji. Ako ih budemo tretirali na ovaj način, ako taj arhitekta u Paraćinu ne može da dođe na radno mesto zato što je SNS zaposlila u javnoj upravi 50.000 ljudi, onda mi ne šaljemo dobru poruku nekim budućim generacijama.

Imamo Branislava Paunovića sa Zvezdare, visokog funkcionera SNS-a, koji je odgovoran za trovanje preko 150 klinaca u beogradskim osnovnim školama. Sto pedeset mališana je otrovano. Kako će sada ta Nacionalna akademija koja treba da ga uči, evo ovde piše, i o etici, i o integritetu zaposlenih...? Kako će on da pohađa kurs etike kao visoki funkcioner SNS-a, koji je, pazite, u državnoj upravi, paralelno imao biznis koji je za dve godine imao veći promet za 15 miliona?

Kako i na koji način i kako mu je Agencija za borbu protiv korupcije to dozvolila, to je pitanje za nadležne organe i svaka čast tužilaštvu što je hitno reagovalo po tom pitanju, ali ono što je veoma važno, kako će sada ta akademija i o kakvoj etici će ta akademija gospodina Branislava Paunovića da uči kada je zbog profita, koji je očigledan, naškodio deci? Preko sto pedesetoro dece je po raznim bolnicama, na kućnom lečenju, jer su se otrovali.

Pitam vas o najosnovnijoj etici i moralu, koji ne treba da postoji samo u ovoj akademiji već je deo kućnog vaspitanja, deo je nekih državnih institucija, deo je nekog osnovnog političkog morala za koji se valjda svi zalažemo. U Srbiji očigledno ne postoji.

Zašto vam sve ovo pričam? Pričam vam o zaštiti integriteta. Pričam vam zbog toga što mi svakodnevno trpimo mobing od predsednice Narodne skupštine. Predsednica Narodne skupštine, kao što ste imali prilike da vidite u prethodnih nekoliko dana, ponižavala je generalnog sekretara pred očima cele nacije, a mislim da je to veoma loše. Opet vam govorim, ja to pričam, verujte mi, ne zato što ja ovde...

(U sali poslanici glasno komentarišu.)

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Božoviću, samo o temi, molim vas. Nije tema predsednica Narodne skupštine.

BALŠA BOŽOVIĆ: Ne želim apsolutno da se prepucavam sa bilo kim. To mi uopšte nije tema i nije ideja. To govorim jer ćemo sutra doći u situaciju da Maja Gojković, na primer, išamara gospodina Martinovića... (Isključen mikrofon.)

PRESEDAVAJUĆI: Čekajte, molim vas. Hajde da nastavimo po temi, kako ste, naravno, govorili u prethodnom periodu. Nije tema predsednica Skupštine.

Izvolite.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem.

Dakle, to govorim i zbog svojih kolega, brinem i za njih. Nikad ne znate šta može da se dogodi.

Ono što je veoma važno jeste da ste vi, želim da kažem vama, gospodine Ružiću, pa, napravili jedan simpatičan potez na početku vašeg mandata i mislim da je dobro prihvaćen i shvaćen, makar, evo, od mene lično; odajem vam za to

priznanje. S obzirom na to da je na delu digitalizacija i da smo u dobu digitalizacije, za šta se i zalaže naša premijerka, mislim da ste izabrali dobar poklon kada ste joj kupili ne kuvalo, već elektronski aparat za kafu. I to je, naravno, u skladu sa Programom Vlade Republike Srbije; svaka vam čast na tome. Ali vas molim samo jednu stvar, da joj date neke kapsule sa mnogo jačim kofeinom i sa više kofeina, pošto očigledno Srbija stoji...

(Poslanici Srpske napredne stranke negoduju.)

... I nemamo, apsolutno, luksuz, nemamo vremena, zato što svet i region svetlosnom brzinom idu u odnosu na nas. Državni...

(Ivan Manojlović: Vama sa malo kokaina.)

Kofeina.

Državni...

Ako možete da umirite gospodu prekoputa koja je nešto nervozna.

Ako se javna uprava na ovaj način bude vodila i u nekom narednom periodu, od Srbije neće ostati ništa, ova radna mesta neće imati ko da plati; sa svim ovim u Subotici gradonačelnicima koji čupaju grkljane građanima nećemo moći da krenemo dalje.

Prošle godine, sa tim završavam, 59.000 građana je napustilo Srbiju trajno. Ove godine će se, mislim, ispuniti ona predikcija da će biti do 80.000 ljudi. Mislim da je to veoma porazno za naše društvo i za Srbiju, koja želi da postane moderna zemlja. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Vladimir Orlić, pravo na repliku.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Pa ne može „žuto preduzeće“, izgleda, da shvati da može državom da se upravlja normalno, u skladu sa propisima, u skladu sa nekim zakonima, a ne banditski, kako izgleda jedino umeju. Ne može to da shvati pa zato i pominje razne stvari, kao što je Narodna skupština ili neka etika, je l' tako beše? Na to nemaju ni moralno pravo, niti za to imaju bilo kakvu aktivnu legitimaciju.

Dakle, da se nešto radi po Poslovniku, to je očigledno i lako proverljivo, a da se o tim stvarima pita ovde neko ko je ne osuđivao, ne suzbijao takve pojave u svojim redovima, nego ih nagrađivao, nemojte da se vređamo. Je l' beše Pajtić Bojan lično rukovodio glasanjem iz Bodruma? Je l' beše lažirao kvorum, muljao sa karticama? I kako se to završilo? Tako što je trpeo neke političke ili bilo kakve posledice? Ma ne, unapredili čoveka. Unapredili ga, terali ga do vrha, pa je postao i direktor „žutog preduzeća“ zahvaljujući tim veštinama. I takvi će sad da se pitaju ovde da li nešto može ili ne može.

Gde im je Novaković? Šta im radi ovih dana ministar Dulić? Ovaj čovek, Paunović, kog su pomenuli, uredno je prijavio firme koje ima Agenciji za borbu

protiv korupcije. Mora neko da ne bude lenj pa da uloži napor od dva klika mišem da bi nešto video, a mora da ima sposobnost da te stvari koje vidi i obradi da bi njima mogao da se bavi. Taj čovek je priveden sinoć, a znate zašto? Jer postoje ta pravila i ti zakoni, što za vreme „žutog kartela“ nije moglo da se desi nikada.

Da li im je sadašnji direktor ikada reč objasnio, milion i po evra vredno zemljište kategorije pašnjaka, odakle mu to? Od ministarske plate, možda od poslaničke? Je li je objasnio 300.000 evra vredan stan; od ministarske plate ili od poslaničke? Tri stotine hiljada evra ušteđevine; od ministarske plate ili od poslaničke?! Ima li obrazloženja za besomučno divljanje ili će sve da obrazloži povampireni tajkun Dragan Đilas? Pa da vidimo i to.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Mihailo Jokić, povreda Poslovnika.

Po kom osnovu?

MIHAILO JOKIĆ: Član 103. Poslovnika – dostojanstvo Narodne skupštine.

Molim vas, predsedavajući, da ste...

Molim gospodina Krasića da ne dobacuje dok ja diskutujem.

Predsedavajući, da ste vi druga ili gospodina Živkovića opomenuli i oduzeli mu reč u prvom delu njegovog nastupa, mi ne bismo imali ovaj razvoj diskusije koji smo imali van dnevnog reda.

Ja vas molim da sve one, bez obzira na to da li su pozicija ili opozicija, ako za jotu odstupe od dnevnog reda, da im oduzmete reč. Ja ne mogu ...

(Zoran Krasić dobacuje.)

Druže Krasiću, sačekaj malo.

Ja ne mogu da shvatim da u jednom čoveku može da bude toliko zla kao u gospodinu Balši. To je neviđeno.

Pa vi sada pominjete gospođicu Brnabić, koja nije tu, i kažete da je ona ostavila kaos. Kako vas nije sramota?! Kakav ste vi džentlmen? Kakve veze gospođa Brnabić ima sa ovom temom o kojoj mi diskutujemo?

Drugo, vi kažete – zaposlili smo mi 50.000. Vi se frljate. Ja sada kažem, vi kada ste bili...

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Jokiću, izvinite, molim vas, ovo se sada pretvara u repliku. Hvala, ali neću dozvoliti da se pretvori povreda Poslovnika u repliku.

Hvala vam na vašoj sugestiji i naravno da ćemo nastaviti po dnevnom redu. Trudićemo se, naravno.

Reč ima, po dnevnom redu, Aleksandar Marković.

Izvolite, kolega.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem.

Predsedavajući, uvaženi predstavnici Vlade, dame i gospodo narodni poslanici.

Pa, predsedavajući, ja bih parafrazirao jednu misao – da se ubica uvek vraća na mesto zločina. To govorim iz razloga što je prethodni govornik, koji je ovde iznosio razne gluposti, ovde lamentirao tobože nad sudbinom državne uprave, javne uprave, a on upravo dolazi iz redova stranke koja je, dok je vršila vlast u Srbiji, bukvalno uništila, unazadila državnu i javnu upravu. Izvršila je najstrašnju moguću partizaciju državne uprave.

Setite se tog perioda, u pitanju je period do 2012. godine, kada ni čistačica u bilo kom javnom preduzeću ili ustanovi nije mogla da se zaposli ako nije imala člansku kartu DS-a. Bukvalno ni čistačica. I on danas nama drži neke pridike ovde. Trebalo je da ga opomenete. Trebalo je da mu ukažete na to da ne govori istinu.

Koji je bio domet njihove vlasti i koji je bio njihov program u pogledu unapređenja državne uprave? Tako što su u lokalnim samoupravama u kojima su vršili vlast, u jednoj od njih su decenijama vršili vlast, u pitanju je Gradska opština Vračar, jedino što su umeli, umeli su da dovode partijske kadrove. Znači šta su radili? Unapredili su jedan model do potpunog besmisla. U toku jedne kalendarske godine imenuju preko 40 pomoćnika predsednika Gradske opštine tako što ih rotiraju na po tri meseca ili manje. To je domet njihove vlasti, to je bio njihov program u pogledu unapređenja državne uprave.

Molim vas, gospodine ministre, da se i ne obazirete mnogo na kritike koje su dolazile od prethodnog govornika. U pitanju je čovek koji se danas zalaže za nešto a već sutra to isto kritikuje i pljuje. Pogledajte ovo, molim vas, gospodine ministre. Da li ste znali da je samo pre tri godine, 2014. godine, taj isti Balša Božović, kako kaže moj uvaženi kolega Orlić, sa tajkunom Draganom Đilasom promovisao muzičku fontanu na Slaviji sličnu onoj kakvu danas imamo i pričao o tome da je to ne znam kakvo dostignuće?

(Predsedavajući: Kolega Markoviću, vratite se na Nacionalnu akademiju.)

Odmah se vraćam, samo da vam pokažem, jako je važno i zbog građana. Dakle, u boji je slika, pogledajte njihovu zamisao. Da li je to slično onome što danas imamo na Slaviji, na sreću? Jeste, ali danas to ne valja, zato što je Srpska napredna stranka ovo uradila.

Istina je da je prethodnih godina Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave sprovelo racionalizaciju broja zaposlenih, samim tim doprinelo značajno, da kažem, uštedi u čitavom javnom sektoru. To je, između ostalog, omogućilo da zemlja, hajde tako da se izrazim, lakše, između ostalog, prebrodi to prebankrotno stanje koje smo zatekli. Setiće se prethodni govornik tih godina, dakle u pitanju je 2012. godina. Bukvalno smo bili pred bankrotom, skoro da

penzije nismo imali da isplatimo. Prazna kasa, to je ono što su nam ostavili. Ali je pobjegao iz sale pa ga nema da čuje šta imam da mu kažem.

Ono što je neophodno, ono što je ostalo da se uradi, ono što moramo sada da uradimo jeste bolja organizacija samog posla i bolja struktura samih zaposlenih u državnoj upravi. Za tako nešto su nam potrebne dalje reforme, pojednostavljenje svih procedura, implementacija novih tehnologija, pre svega digitalizacija koju smo već pominjali danas ovde, zatim edukacija i povećanje efikasnosti.

Prethodna ministarka, danas premijerka, ali kako vidim i aktuelni ministar, gospodin Ružić, rešeni su da sprovedemo ono što smo zacrtali, a to je transformacija državne uprave. I ono što bih u tom smislu istakao to je da je neophodna potpuna primena Strategije reforme javne uprave. Primenom Strategije, potpunom primenom Strategije reforme javne uprave imaćemo tu efikasnost i bolju državnu ili, kako vole da kažu, javnu upravu i jeftiniju državnu upravu, što je jako važno.

Zakon o opštem upravnom postupku omogućio je da uprava konačno postane servis građana, što ona i treba da bude, što je bio i predizborni program SNS-a još od 2012. godine, da uprava konačno postane servis građana. Time obezbeđujemo adekvatan tretman svakog pojedinca, svakog građanina.

Ukinute su najrazličitije takse koje su postojale, različita uverenja, izvodi i tako dalje, i tako dalje, a prvi put smo došli u situaciju da prilikom pribavljanja različitih dokumenata, koja su nekada morala da se pešaka, ajde tako da se izrazim, pribavljaju, danas to službenim putem činovnici rade umesto građana. To su koraci koji uspostavljaju ono što nazivamo efikasnom javnom upravom i to su koraci koje imamo kao rezultat dosadašnjeg rada Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave.

Danas možemo reći, ponosno možemo reći da Srbija polako ali sigurno dobija oblike moderne države, moderne uređene države, između ostalog i povezivanjem najvećih državnih registara.

Ono što bih posebno istakao u tom smislu to je njihov prenos u elektronski oblik. Dakle više od 145 institucija državne uprave i lokalne samouprave pruža trenutno više od 800 različitih usluga na portalu elektronske uprave, prema podacima kojima ja raspolazem. Osim toga, brojne su i administrativne olakšice, koje, da kažem, olakšavaju poslovanje privrednih subjekata, a napominjem da su sve donete upravo na inicijativu Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu.

U kontekstu svega ovog rečenog ovi današnji predlozi zakona predstavljaju prirodni sled u procesu transformacije državne uprave i dobro je što je Vlada Srbije postavila kao jedan od prioriteta osnivanje Nacionalne akademije za stručno usavršavanje u javnoj upravi.

Ovo će prvi put uvesti obavezno obrazovanje državnih službenika, i to na svim nivoima. Dakle, svi državni službenici, od republičkog do lokalnog nivoa, proći će jedinstvenu, standardizovanu normu edukacije, a sve u cilju profesionalizacije državnih službenika. To je jedan značajan segment razvoja ljudskih resursa u javnoj upravi, ali i ostvarivanju ukupnih ekonomskih ciljeva.

Sada bih mogao da nastavim taksativno da nabrajam sve ostale rezultate Ministarstva, ali nalazim da je ministar pozvaniji u tom smislu, a nešto od toga smo i čuli u njegovoj uvodnoj reči.

Iz svih razloga koje sam naveo želim da pozovem da podržimo ove predloge zakona u danu za glasanje. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Markoviću.

Reč ima narodni poslanik Dubravko Bojić.

Izvolite, kolega.

DUBRAVKO BOJIĆ: Pre nego što počnem diskusiju o predloženim zakonima, osećam potrebu da neko svoje lično, podvlačim lično, viđenje rada ovog doma podelim sa svima vama.

Prateći prenose skupštinskih zasedanja u ranijim sazivima uvek su me privlačile i uvek sam cenio oštre polemike, temperamentne i žučne rasprave, intelektualno nadmudrivanje. Nažalost, u ovom našem sazivu danas je toga manje. Danas se mnogo više mogu čuti neke kvalifikacije koje ne smeju i ne mogu biti deo javnog govora u ovom parlamentu. Bezbroj paušalnih, površnih, pretećih, uvredljivih i ostalih kvalifikacija i sa naše leve i sa naše desne strane se danas može čuti. Izražavam svoje zadovoljstvo što pripadam Poslaničkoj grupi Srpske radikalne stranke, koja je maksimalno ozbiljna i posvećena samo radu ovog parlamenta. Toliko o tome.

Kao i bezbroj puta ranije, i kod ovih predloga zakona imamo jedan prepoznatljivi manir rada Vlade, da dostavlja Narodnoj skupštini predloge zakona koje treba doneti po hitnom postupku. Mi donosimo zakone. Zakoni čine sistem. To je veliki i ozbiljan posao, a velike stvari se rade polako, nikako po hitnom postupku. Sa druge strane, postoji bezbroj činjenica koje podgrevaju sumnju da, kada se nešto radi na brzinu ili po hitnom postupku, uvek se provlači određena sumnja da se tu nešto želi prikriti, da se nešto želi provući, da nešto jednostavno izbegne širu, javnu, transparentnu raspravu.

Govoreći o Predlogu zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu i izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima zapažamo jedan paradoks. Svi se slažemo, postoji potreba da se uredi ova oblast, ali to nije učinjeno na dobar način. Podsetiću vas na reči apostola Pavla, koji kaže da dobro, ako nije učinjeno na dobar način, nije dobro.

I mi smo za uređenje državne uprave, za njenu efikasnost, za nagrađivanje i napredovanje državnih službenika, za usavršavanje zaposlenih, za

sve ono što sada nedostaje državnoj upravi, a to su kompetentnost, zakonitost i celovitost u obavljanju konkretnih funkcija, aktivnosti, zadataka iz utvrđenog delokruga i nadležnosti.

Ideja o osnivanju Nacionalne akademije za javnu upravu je pozajmljena i nametnuta iz EU. Ona je deo dugogodišnje tradicije i prakse nekih evropskih zemalja. U pitanju je još jedno evropsko čedo koje treba odgajati u pravnom sistemu Republike Srbije, a pravni sistem Republike Srbije ne poznaje institut „nacionalna akademija“. Radi se o još jednoj novotariji, koja nije proizvod stvarne potrebe i nužne celishodnosti već jedan u nizu zahteva za usaglašavanje sa EU, i opet po hitnom postupku.

Vlada ima potrebu, pre svega marketinšku, da sve što uradi bude zvučno, veliko i istorijsko. U tom svetlu mi vidimo potrebu izvršne vlasti da obrazuje Nacionalnu akademiju za javnu upravu. Donošenje zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu je, makar samo i kao organizacioni akt, necelishodno, suvišno ili bar neadekvatno. Nije teško obrazložiti zašto, a ima više zato.

Izvorno, akademija je visoka škola za nauku ili umetnost, što Nacionalna akademija za javnu upravu, apsolutno, očigledno, nije. U državnoj upravi postoje obrazovne institucije tipa Vojne i Policijske akademije, gde se stiču znanja i veštine i gde se školuju odgovarajući profili za potrebe države. Nijedna od ovih akademija nije nazvana nacionalnom iako su one to u suštini. I Pravosudna akademija nema oznaku nacionalne a deo je sudskog sistema i te grane vlasti.

Nacionalna akademija za javnu upravu u Predlogu zakona ima elemente obrazovanja – akreditacija, programi, stipendije, učenje iz radnog odnosa, predavače i slično, ali je poenta u zakonu, što stoji u Obrazloženju, usavršavanje državnih službenika za poslove koje već obavljaju. A za to i za izdavanje potvrda i sertifikata nije potrebna Nacionalna akademija, niti 30 zaposlenih ljudi, niti nova zgrada od milion i po evra, niti Programski savet, niti stalne programske komisije sa dodatnim stalnim plaćanjem, niti upućivanje na saradnju sa drugim javno priznatim organizatorima obrazovanja i usavršavanja; dovoljna je samo modernizovana Služba Vlade za usavršavanje i upravljanje kadrovima.

Lepo piše u članu 18. Predloga zakona da će poslove Nacionalne akademije za javnu upravu obavljati Služba za upravljanje kadrovima do njenog konstituisanja. Mi smatramo da je za sve ovo bilo dovoljno, ako baš mora, jedan skroman i adekvatan naziv – centar za javnu upravu ili centar za unapređenje javne uprave, kao Vladino telo ili služba.

Izbor izvođača programa takođe može biti nemali problem – svi će hteti da uguraju svoje, mnogi će se i sami kandidovati da bi ostvarili pravo na dodatnu nagradu.

Obrazloženje za donošenje zakona o Nacionalnoj akademiji je na nivou kvaliteta osnovne ideje, a to znači neubedljivo. Na primer, predlaže se donošenje

zakona po hitnom postupku budući da bi njegovo nedonošenje na ovaj način moglo da prouzrokuje štetne posledice po rad organa i organizacije u sistemu javne uprave. Već mnogo puta čuveno.

Ako je namera predlagača, Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, bila da se osnuje centralna nacionalna institucija za stručno usavršavanje u javnoj upravi, onda je njena pozicija mogla biti ojačana sadržajem datim u predlogu zakona o državnim službenicima. Smeštanjem materijalnog elementa unapređenja stanja ovog sistema u okviru zakona o Nacionalnoj akademiji ne bi se izgubila svrha stručnog usavršavanja državnih službenika.

Za upravu je mnogo važnije kako se nešto uređuje, a ne gde se uređuje. Čak ni oba predložena zakona ne regulišu celishodno i na jedinstven način funkciju stručnog usavršavanja zaposlenih. Argumentacija u prilog ovakvog pristupa nalazi se u članovima 2. i 3. izmena i dopuna Zakona o državnim službenicima, gde opšti program obuke i program obuke rukovodilaca donosi Vlada na predlog Nacionalne akademije, kao i selekciju i akreditaciju predavača, mentora i kouča.

Gospodine ministre, bez obzira na vaše obrazloženje ovog termina, kao lingvista moram da intervenišem. Zaista mi je zasmetala ova reč stranog porekla ugrađena u naš zakon. Iako je naš maternji jezik, srpski, i leksički i semantički siromašniji od nekih drugih jezika, naš najveći lingvista, prof. Aleksandar Belić, govoreći o jeziku kao živoj materiji koja se stalno razvija, unapređuje, obogaćuje, poprima tuđice i pozajmice iz drugih jezika, ipak je bio veoma skeptičan pri upotrebi reči stranog porekla; smatrao je da se reči stranog porekla mogu upotrebljavati samo izuzetno, samo kada je to neophodno. A da li je to ovde slučaj? Neki naši prevremeni Evropljani pre bi se odrekli svoga jezika samo da se dočepaju članstva u Evropskoj uniji.

Evropska unija vam je kao voz. Ko prvi uđe u vagon, moći će da sedi, imaće možda dobro mesto. Ko uđe poslednji, neće moći da sedi, neće imati dobro mesto, ako se i uopšte ugura da uđe u vagon. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Bojiću.

Reč ima narodni poslanica Vera Paunović.

Izvolite.

VERA PAUNOVIĆ: Poštovani gospodine potpredsedniče, poštovane kolege narodni poslanici, poštovani članovi Vlade, podnošenjem seta zakona u oblasti javne uprave Narodnoj skupštini na razmatranje i usvajanje predstavlja potvrdu iznetih namera Vlade da pitanje reformi u ovoj oblasti dobije pun prioritet u budućem periodu i da se radi na daljem unapređenju tog segmenta vlasti u svim njegovim vidovima.

Dobro organizovani organi uprave su jedan od preduslova efikasnog vođenja državne politike. Samim tim ovi organi su istovremeno ogledalo same

države, u njima se ogleda stanje u kom se jedna država i društvo nalaze. Stoga je prirodno nastojanje da se konstantno radi na tome da oni budu što je moguće bolji i efikasniji u svom radu, jer od toga korist ima i sama država i svaki od nas pojedinac, građanin.

Zakonom o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu predviđa se osnivanje ove nove institucije, koja bi imala specijalizovanu nadležnost da se bavi organizovanjem obrazovanja u organima javne uprave. Konkretno, Akademija bi imala više nadležnosti, ali nekoliko najvažnijih bile bi one koje se odnose na prikupljanje i obradu podataka u vezi sa unapređenjem rada javne uprave, akreditaciju programa obuke i sprovodilaca tih obuka i izdavanje stručnih publikacija.

Postavlja se pitanje da li je neophodno da se formira jedna ovakva institucija sa ovim delokrugom rada. Mišljenja sam da je to bilo neophodno, jer iskustvo je pokazalo da su se dosadašnji programi usavršavanja u javnoj upravi znatno razlikovali od organa do organa, kako po svom obimu i učestalosti tako i po kvalitetu. Sada će nova akademija u ovoj oblasti dobiti značajnu ulogu da organizuje te programe, čime bi trebalo da se postigne njihova unifikacija i ukupni viši kvalitet.

Takođe, u članu 6. Predloga zakona predviđaju se određeni uslovi za sticanje akreditacije za ove obuke u pogledu izvođača, prostora i opreme, što bi opet trebalo da garantuje da će se ovim aktivnostima baviti ozbiljne organizacije.

Akademija će imati dva stručna tela: Programski savet i stalne programske komisije koje će se baviti stručnim programskim pitanjima rada. Naravno, rad ovakve institucije će ipak zahtevati i dodatna finansijska sredstva, ali iz obrazloženja predlagača mislim da se vidi da ona nisu i neće biti preterano visoka, pogotovu što će deo zaposlenih biti preuzet iz već postojeće Vladine Službe za upravljanje kadrovima.

Sa ovim zakonskim predlogom usko je povezan i Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima. Faktički se vrši povezivanje zakona o Nacionalnoj akademiji sa Zakonom o državnim službenicima, odnosno detaljnije se reguliše oblast stručnog usavršavanja.

U predloženom novom članu 97a predviđaju se slučajevi kada naročito postoji potreba za stručnim usavršavanjem, i to: ako se donesu novi propisi, utvrdi da organ neefikasno posluje tako što kasni u donošenju akata ili akta često budu vraćena u postupku inspekcijiskog nadzora i da će se te potrebe utvrđivati na Programskom savetu Nacionalne akademije, koja će tako imati određenu nadzornu ulogu nad radom tih organa.

Važno je i to što je ovim dopunama prepoznat i program obuke rukovodilaca, što mislim da treba da bude i prioritetni zadatak, jer rukovodioci organa treba ličnim primerom da prednjače u postupku primene ovog zakona.

Iako nije direktno povezan s oblašću javne uprave već predstavlja jedan, da tako kažem, opšti zakonski akt koji tretira više oblasti našeg društvenog i privatnog života, predlog novog zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju je takođe značajan zakonski predlog, kojim bi trebalo da još jače i odlučnije zakoračimo u oblast e-uprave i time eliminišemo razne vrste čekanja u redovima za ostvarivanje svojih prava.

Mišljenja sam da će kod ovog zakona takođe biti važno da se naši državni organi opreme adekvatnom i pouzdanom računarskom opremom, da se službe i ovde edukuju, ali i da se građanima na odgovarajući način pojasne pogodnosti koje bi mogli imati primenom ovog zakona kako bi on zaista zaživeo u praksi.

Poštovani narodni poslanici, poštovani građani Srbije, Poslanička grupa PUPS-a smatra da je efikasna državna uprava ključ uređene države a uređena država temelj uređenog društva pa će stoga u danu za glasanje dati svoju punu podršku za usvajanje ovog zakona. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Paunović.

Reč ima narodna poslanica Ljiljana Malušić.

Izvolite.

LjILJANA MALUŠIĆ: Hvala.

Poštovani predsedavajući, poštovani ministri sa saradnicima iz Ministarstva, dame i gospodo poslanici, danas imamo na programu četiri zakona; ja ću govoriti o Predlogu zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu i o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima.

Godine 2014, kada je gospođa Ana Brnabić došla u Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, počele su reforme državne uprave. Naime, to je neophodno, jer je naš...

Ja se izvinjavam, može li samo malo pažnje?

Državna uprava je ogroman aparat, spor, vrlo skup, što bi se reklo, za održavanje, skup je građanstvu. Zato su neophodne reforme, a to, uostalom, stoji u Strategiji koja je propisana do 2020. godine. Reforme su neminovne i sigurna sam da će gospodin Ružić, koji je sad u Ministarstvu za državnu upravu i lokalnu samoupravu, nastaviti ovim putem.

Spočitavaše nam malopre kako je za ova dva zakona i uopšte način na koji Srpska napredna stranka vodi sa svojim koalicionim partnerima ovu nam lepu državu da zapošljavamo kadrove, da smo zaposlili enormno veliki broj kadrova. To naprosto nije tačno. Ako neko pripada ovoj skupštini, ako čita zakone, zna da smo 2013. godine doneli zakon o zabrani zapošljavanja ili, u pravom obliku, Zakon o određivanju maksimalnog broja zaposlenih u javnom sektoru.

Tako smo 2013. godine ne otpustili, naprotiv, prirodnim odlivom, dobrim socijalnim programom i prekvalifikacijom je u državnoj upravi bilo tada 37.900 ljudi manje, do kraja 2016. godine 80.000 ljudi. Ali dobrim socijalnim programom, prirodnim odlivom, a ne kao 2008. godine, 400.000 ljudi je bilo otpušteno; zbog loše privatizacije 528 firmi je bilo ogoljeno pa tako ogoljene ponovo vraćene državi. Mi radimo jednu potpuno drugačiju politiku, socijalno odgovornu politiku.

Što se dalje ovih zakona tiče, treba naglasiti da je ušteda samo 2013. godine bila 43.000.000 evra, a do kraja 2016. godine 80.000.000 evra, pa onda 100.000.000. Molim vas, za 100.000.000 evra vi možete napraviti sto kilometara fantastičnih puteva, možete napraviti masu škola, obdaništa, renovirati bolnice. Bravo za Vladu Republike Srbije, ovako se radi!

Takođe, donet je Zakon o opštem upravnom postupku, po kome se transformiše državna uprava u servis građana. Napokon građani treba da shvate da su sve instance vlasti, od jedinice lokalne samouprave preko lokalne samouprave, gradske uprave i državne uprave, svi smo servis građana. Ovaj zakon se i donosi da bi ljudi shvatili da, kad odu u bilo koju instituciju ili ustanovu, moraju imati kompletan servis, da ne bude još uvek ona čuvena rečenica – fali mi još jedan papir. E tako smo mi do 2012. godine odbili stotine dobrih investitora, što se više nikada ponoviti ne sme. Danas se taj papir dobija za jedan ili do tri meseca, a biće i da će se dobijati za deset dana.

Ono što još treba naglasiti je da treba praviti veliku razliku između Nacionalne akademije i visokoobrazovnih ustanova. Naime, Nacionalna akademija nije visokoobrazovna ustanova i treba shvatiti, da se ne bune ljudi, da je ovo samo jedna vrsta edukacije. Ono što mi tražimo ovim zakonima je profesionalizacija, racionalizacija, ljubazno osoblje. Osoblje, odnosno ljudi koji će raditi u institucijama moraju znati da implementiraju zakone koje mi dobijamo od EU, jer smo zemlja pristupnica EU. Zatim moraju znati da rade projekte. Toliko miliona nas čeka u EU i različitim svetskim fondovima, treba naučiti kako raditi projekte. Znači, još jedan primer dobre prakse.

Ono što ću još napomenuti a tiče se e-uprave, na čemu Vlada insistira i ja se slažem sa tim, ukoliko se mi ne priključimo na digitalizaciju i tehnološki razvoj, mi ćemo biti u žestokom problemu. Ovo je 21. vek, tržišna privreda vlada svuda u svetu. Ili ćemo biti sa njima jedna moderna država ili ćemo biti u zapecku godinama. Nama je cilj da budemo ovo prvo.

Šta još reći? E-uprava je neminovna, jer, zamislite samo, sledeće godine, od 1. januara 2018. godine kreće sistematizacija, odnosno udruživanje šest velikih registara. Vi ćete imati sve na jednom mestu. Tu će biti i matične knjige, i PIO, i Ministarstvo unutrašnjih poslova i svi ostali. Jednim klikom, pritiskom na dugme imaćete kompletnu dokumentaciju. Bravo za Vladu Republike Srbije!

Mogu pričati još pola sata, ovo su četiri zakona, ali ja ne želim, jer iza mene ima toliko govornika. Hvala na pažnji. Srpska napredna stranka će u danu za glasanje podržati predloge ovih zakona. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Malušić.

Reč ima narodni poslanik Srbislav Filipović.

Izvolite.

SRBISLAV FILIPOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, gospodo ministri i saradnici ministara, uvaženi građani, toliko toga smo čuli u ova dva dana, mnogo detalja, mnogo onih novih stvari koje nam donose zakoni koji su na dnevnom redu i, bez ikakve dileme, ja ću ih podržati u danu za glasanje jer sam siguran da su ovom društvu i ovoj državi potrebne sveobuhvatne reforme, od temelja do krova. Znači, moramo našu državu potpuno da promenimo, da je reformišemo.

To i čini Srpska napredna stranka, predvođena predsednikom naše države Aleksandrom Vučićem, već punih pet godina. Borimo se da promenimo sve ono što u Srbiji nije bilo dobro. Ali šta ćete, kada se borimo da promenimo nešto, neki koji su vam ostavili haos, koji su vam ostavili bankrot, beznađe, minus, rupu do rupe, pokušavaju, to je inercija one prošlosti, da vas vrate u to mračno vreme i da Srbiju i njene građane ponovo uvuku u ralje korupcije, kriminala, beznađa i siromaštva.

Siguran sam da su nam potrebne reforme. Zbog čega? Naši ciljevi su da ovo društvo, da naši građani žive bolje, bez obzira na to za koju su političku partiju opredeljeni. Čuli smo danas i neke priče da naša javna uprava boluje od partokratije. Istina je da su u Srbiji možda prethodnih 50 ili 60 godina radna mesta u javnom sektoru zavisila od toga za koju ste političku opciju opredeljeni, to nije nikakva tajna, pa to svako zna, to i malo dete zna da je u Srbiji bilo potrebno i za čistačicu i za kafe-kuvaricu i za bilo kakvog šefa, načelnika, da budete član neke političke partije. Danas to više nije slučaj.

Mogu potpuno otvoreno da govorim sa bilo kim iz opozicije da nam navede koga je to Srpska napredna stranka smenjivala samo zato što je simpatizer ili član neke političke partije. Toliki su načelnici i šefovi odseka ostali po ministarstvima koji su i ranije bili, zato što se mi vodimo time – ako je neko radio čestito svoj posao, treba da ostane, onaj ko nije dobro radio svoj posao, treba da ode.

Oni ljudi koji su kvalifikovani, oni treba da nađu svoje mesto u javnoj upravi ukoliko žele da svojim radom, znanjem i iskustvom, svojom stručnošću pomognu svom društvu na putu reformi, na evropskom putu, na putu promena i na putu boljitka.

Samo neko ko ne želi dobro Srbiji u budućnosti može da se opire promenama. I to su oni koji su u nekom prethodnom periodu, pre 2012. godine, u

haosu, siromaštvu u kome su građani živeli imali priliku da sa platama od hiljadu evra letuju na Grenlandu, recimo, a da zimuju na Maldivima. U našoj poslaničkoj grupi, u Srpskoj naprednoj stranci i kod ljudi koji su danas na vlasti nemate takav slučaj. Normalan čovek ne može da opravda pred javnošću Srbije da ode na Maldive, potroši 15.000 evra, a dođe ovde i govori o penzionerima i govori o malim platama u javnoj upravi. To je sramota.

(Ana Stevanović: Predsedavajući, je li ovo tema?)

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Filipoviću, stvarno, vratite se na Nacionalnu akademiju, molim vas.

SRBISLAV FILIPOVIĆ: Ima veze sa javnom upravom. Ovo i te kako ima veze sa svim što smo govorili danas, pa ako niste prekidali neke koji su nas ovde pljuvali, blatili i pričali o čupanjima grkljana i čemu već, onda mogu i ja da odgovorim njima na onaj način na koji to zaslužuju, zato što građani Srbije smatraju nas kao svoje predstavnike, svakoga dana traže od nas da govorimo ovde ono što oni misle i što žele da čuju, a što je istina, na kraju krajeva.

(Ana Stevanović: Tema!)

Dobacivanje je, nekako, stvar kulture. Kultura se donosi iz kuće, rekao bih. Tako da...

(Ana Stevanović: Držite se teme.)

Podsetiću vas, kada govorimo i kada se dobacuje nekome: „Tema!“, prosto moram da vam kažem da je Puškin lepo rekao jednu stvar: „Čitanje je najbolje učenje“. Neko ko nije pročitao ni reč zakona sve vreme više – tema, tema; pa skače sa svoje stolice – tema.

Ako mama te gospođice radi u Agenciji za borbu protiv korupcije, onda i to može da bude tema, i to građani treba da znaju. Očekivao sam, znate kako, nekad slučajno može nešto istinito da dođe iz opozicije. Slušam ih ceo dan i nikako, ni slučajno neku istinu da kažu. To je neverovatno.

Ali i to je dobro, da građani vide da se oni ništa nisu promenili, da za pet godina ništa nisu ni pročitali ni naučili i da sve što rade ovde i sve što su za godinu i po dana naučili u ovom parlamentu to je da dignu Poslovnik. Knjiga se čita, ona se ne diže... (Isključen mikrofon.)

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Filipoviću, molim vas, vratite se na temu, govorite o temi. Rasprava savršeno ide.

Izvolite, prijavite se.

SRBISLAV FILIPOVIĆ: Tačno je, rasprava ide savršeno po građane Srbije, ljudi vide šta smo sve to uradili za ovih pet godina u javnoj upravi, vide koliko je lakše danas izvaditi neki dokument koji vam je potreban, vide koliko je javna uprava, rekao bih, profesionalnija i bolja nego što je bila pre 2012. godine, međutim, daleko od toga da je savršeno. Mi ne govorimo da sada teče med i

mleko, već da smo hrabro zakoračili u promene i reforme u našem društvu i da građani to vide i osećaju.

Građani se o tome, na kraju krajeva, i izjašnjavaju i govore, i to možete da vidite. Pa svako ko je vadio ličnu kartu ili pasoš, jasno mu je, ako je iole pošten, ili kad je prijavljivao bebu u porodilištu, zna da prijavi dete za 10-15 minuta, da više ne mora da obilazi pet institucija da bi izvadio nekoliko dokumenata i da mu prolaze nedelje i dani. Neko ko hoće da izvadi jedan dokument više ne mora da izađe sa posla i da opravdava svoj izostanak s posla da bi jedan dokument izvadio. Toliko toga boljeg je urađeno nego što je to bilo pre.

Prihvatam i volim da čujem sugestiju i kritiku, ali ako si 12 godina, majstore, bio na vlasti i za tih 12 godina nisi uspeo da ubrzaš vađenje običnog izvoda o državljanstvu, onda bolje sedi i čuti i pusti neke ljude da urade nešto, nauči nešto iz onoga što si radio.

I, kao što kažem ponovo, vaspitanje se nosi iz kuće. Očigledno neki ili nemaju kuću ili nije imao ko da ih vaspita.

I ponoviću za kraj, Srbija će da napreduje onoliko brzo koliko bude spremna da se brzo menja, da brzo uči i koliko bude čitala i radila na sebi. Ova strana koja podržava Vladu Republike Srbije, ta strana je spremna i da uči i da radi i da čita i da menja nešto kod nje kad nije dobro, i zato je za SNS danas preko 60% građana Srbije. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodna poslanica Ana Stevanović, povreda Poslovnika.

Izvolite.

ANA STEVANOVIĆ: Dakle, ukazujem na povredu Poslovnika, član 106. stav 1. koji nalaže da govornik može da govori isključivo o tački dnevnog reda o kojoj se vodi pretres.

Vi ste reagovali, činjenica je da jeste reagovali, ali zašto uvek neko mora da vam sugerise i da vas opomene kada treba da reagujete? Mi od dotičnog kolege uvek slušamo iste priče, uvek su to iste replike koje nikad nemaju veze ni sa kakvom temom, pogotovo ne sa temom dnevnog reda. Uvek se tu iznose neke činjenice koje veze s mozgom nemaju. Vređaju se kolege na jedan jako primitivan način.

Ja vas molim, i zarad dostojanstva ovog doma, da vi reagujete uvek na ovakve stvari, ne samo kada je u pitanju pomenuti kolega. Kad god neki kolega vređa, to je nedopustivo, na taj način krši se dostojanstvo, a vi ste dužni da održavate red na ovoj sednici. Zato vas molim da vas mi uopšte ne upućujemo na to da treba da radite svoj posao. Molim vas da ga radite odgovorno i precizno, bez naših dobacivanja. Zahvaljujem se.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? ANA STEVANOVIĆ: Apsolutno.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević, povreda Poslovnika.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, reklamiram čl. 103, 108, 109. i 107. Poslovnika, u vezi sa tim članovima.

Sada ste na delu mogli da vidite klasičnu zloupotrebu Poslovnika, koja je ličila na repliku. Tako ste mogli da vidite kako Poslovnik krše upravo zbog nepotizma.

Ja nisam znao – i verujem da sam i ja povredio dostojanstvo Narodne skupštine – ovo što je gospodin Srba rekao. Zamislite kad nepotizam dođe dotle da neko u Agenciji za borbu protiv korupcije ima službenika koji kontroliše njega. Zamislite da je moja pokojna majka sad u Agenciji za borbu protiv korupcije i da kontroliše mene.

Sad mi je jasno, i tu je povreda dostojanstva, zašto kolega Radulović nikada nije odgovarao za to što je firmu preneo na povezano lice, to jest suprugu. Samo zato što je majka njegove poslanice kontrolisala...

PRESEDAVAJUĆI: Da li želite da se Narodna skupština izjasni? (Ne.)

Zamolio bih sve kolege da ne komentarišemo privatni život bilo koga.

Ana Stevanović, ponovo povreda Poslovnika.

ANA STEVANOVIĆ: Sada ukazujem na član 107, takođe stav 1, gde se kaže da je govornik na sednici Narodne skupštine dužan da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine.

Zbog čega sam se ja javila da ukažem na ovu povredu? Zato što je meni apsolutno jasno da ljudi koji nikad ništa nisu postigli ni svojim znanjem niti obrazovanjem mogu samo da misle da su i drugi isto tako došli do nekih pozicija ili funkcija koje su njima takođe trenutno dostupne.

Takođe, podsećam predstavnike SNS-a šta je njihov predsednik rekao pre nekih šest meseci.

PRESEDAVAJUĆI: Nemojte njih, molim vas. Podsetite mene, meni kažite.

ANA STEVANOVIĆ: Samo da napomenem da je rekao da će bilo koji njihov član koji pomene ili se uvredljivo izrazi o članu porodice bilo kog političkog oponenta biti izbačen iz stranke. Tako da ovom prilikom pozivam i predsednika Republike Srbije Aleksandra Vučića da reaguje na ovakve stvari, da drži svoju reč i da izbací određene članove iz svoje stranke pošto se uvredljivo izražavaju o pripadnicima opozicije, konkretno predstavnicima Poslaničke grupe Dosta je bilo, pa i meni lično. Tako da to što su neki poslanici izašli iz pojedinih rijaliti šoua ne znači da treba da prave rijaliti šou od Skupštine. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje?

ANA STEVANOVIĆ: Apsolutno.

PRESEDAVAJUĆI: Povreda Poslovnika, Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ovo je bila klasična replika. Član 103. st. 7. i 8, da se odbije vreme poslaničkoj grupi dva minuta.

Ja ću se izviniti ako sam pogrešio, ali neka koleginica jasno kaže da li postoji konflikt interesa. Da li joj majka radi u Agenciji za borbu protiv korupcije? Da ili ne?

(Žagor u sali.)

PRESEDAVAJUĆI: Nemojte, molim vas, kolega.

Neću ovo dopustiti.

Vladimir Orlić, povreda Poslovnika.

VLADIMIR ORLIĆ: Sad bih i ja po članu 107. Poslovnika, gospodine predsedavajući, pitanje dostojanstva Narodne skupštine.

Smatram potpuno neprihvatljivim udarom na dostojanstvo Narodne skupštine kada se ovde neko oseti uvređeno ili povređeno i onda reaguje na stvari na koje inače ne bi reagovao ako mu se dešavaju u neposrednom okruženju, ali nikad pod milim bogom. Na primer, priča o dnevnom redu. Da li je jedan jedini put sa te strane danas ukazano na izlazak van okvira dnevnog reda, a dešavalo se ceo božiji dan? Je l' kompletno „žuto preduzeće“, kad god je govorilo, izlazilo van okvira Poslovnika? Jeste, nego šta je. Je l' poslanička grupa upravo tog udruženja grupe građana, koja priča da je stranka a u stvari nije ništa, izlazila van okvira dnevnog reda? Jeste. Jesu li se možda požalili na tu pojavu? Nisu.

Gospodine predsedavajući, to treba da primetite, pa kad se dešava ovakva zloupotreba kakva je bila malopre, na to da ukažemo.

Da li su se našli pozvani da ukažu na izlazak van okvira dnevnog reda kada su pre samo nekoliko dana ovde potrošili sate rada Narodne skupštine, bog zna koliko novca građana koji sve ovo plaćaju, da pričaju jednu potpuno ispraznu demagošku priču o nekakvim besplatnim udžbenicima? Predlagali su nam ovde da kupimo 560.000 računara. To su napisali. Pojma nisu imali šta su napisali, pojma nisu imali šta su pričali. A to nije bilo ni tačka dnevnog reda ni predmet rasprave.

Jeste ih čuli tada, gospodine predsedavajući, da su radili ovo što su radili malopre? Jeste li čuli da su se požalili na isti način kao malopre? Ja nisam. Siguran sam da nije niko ko je bio ovde u sali. To su sve zloupotrebe, jedna za drugom.

Gospodine predsedavajući, vi i ja znamo da je reč o duboko nemoralnim ljudima, ljudima koji su zloupotrebili kampanjski novac, ali da taj nemoral demonstriraju kroz ovakvo izživljavanje nad Poslovníkom, to ne treba da dozvolite. Ne tražim da glasamo, da vodimo računa. Hvala.

(Vladimir Đurić: Sram te bilo! Šta pričaš to?)

PREDSEDAVAJUĆI: Molim vas, bez dobacivanja.

Molim vas za mir u sali.

(Vladimir Đurić: Sram i tebe što ga nisi opomenuo!)

Gospodine Đuriću, izričem vam opomenu.

Vraćamo se na dnevni red.

Reč ima Tatjana Macura. Nije tu.

Reč ima Ivana Stojiljković.

Izvolite, koleginice.

IVANA STOJILJKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministri sa saradnicima, dame i gospodo poslanici, želela bih, pre svega, da istaknem da su ova četiri zakona koja su danas na dnevnom redu rezultat jednog jako dobro utabanog puta, odnosno jako dobre reforme u javnoj upravi, koja je već od 2014. godine u fokusu i Vlade koju je predvodio Aleksandar Vučić a i ove Vlade, koja to uspešno nastavlja, na čelu sa Anom Brnabić.

Ono što je reformu u javnoj upravi predstavljalo pre svega je racionalizacija, zatim reorganizacija i modernizacija.

Racionalizacija za ove tri godine je vrlo uspešno odrađena. Mi imamo rezultate da je smanjen broj u javnoj upravi za 39.000 zaposlenih i to, kao što smo već čuli, jako dobrim socijalnim programima i prirodnim odlivom, a ne kako je to nekada vlast radila, pre nas, otpuštanjem radnika. Dakle, jedan jako dobar socijalni program doveo je do toga da se smanji oko 39.000 viška zaposlenih u javnoj upravi. Ako se tome dodaje i smanjenje iz javnih preduzeća, taj broj dostiže 80.000. Dakle, uštede su na godišnjem nivou oko 45.000.000 evra, što je veoma značajno za budžet Republike Srbije.

Ova četiri zakona koja su danas pred nama pre svega predstavljaju jako dobar osnov i krovni su zakoni za dalju reorganizaciju i modernizaciju.

Kada govorimo o reorganizaciji javne uprave, pre svega govorimo ne samo o reorganizaciji sistema i novim načinima poslovanja, modernijim, nego i o usavršavanju i obuci zaposlenih u javnoj upravi. Dakle, tu se danas pominje više puta osporavana Nacionalna akademija, koja, pre svega, još jednom napominjem, ne predstavlja visokoobrazovnu ustanovu i nakon nje se ne dobija diploma, već predstavlja akreditovanu instituciju koja će vršiti obuku i usavršavanje zaposlenih u javnoj upravi i pripremati ih za modernije tehnologije.

Samo bih skrenula pažnju, evo jedan primer, pre neki dan smo na Odboru, kada smo razgovarali o ovim uvođenjima e-uprave i e-poslovanja, govorili o stručnjacima iz IT sektora i baš je poslanik iz opozicije pitao – kako vi mislite da ih zadržite u javnom sektoru kada plate nisu dovoljne? Tačno je da su plate za IT stručnjake u privatnom sektoru daleko veće i tačno je da su daleko primamljivije plate u inostranstvu, ali upravo je ova akademija način da zadržimo te mlade ljude, zato što možemo da im pružimo adekvatno obrazovanje, adekvatnu obuku, jer oni, naravno, moraju da se usavršavaju, a sve to ih košta. To privatni sektor ne može da im pruži na ovaj način kao što će moći državni, kao što će moći Akademija i kao što će moći javne institucije. Tako da, evo, ovo je jedan od primera gde će ova akademija imati jako dobre efekte.

I, kao što sam rekla, modernizacija. Odnosi se pre svega na digitalizaciju. Znači, jedna moderna, efikasna i jeftinija javna uprava. Malopre smo čuli od moje uvažene koleginice da sledi uvezivanje u jedan sistem šest registara; matične knjige, socijalno osiguranje, PIO, MUP, Nacionalna služba za zapošljavanje. Samo ovo uvezivanje, koje će omogućavati da na ličnu kartu dobijete sve ono što ste želeli, dakle da dobijete uslugu ili prijavljivanja novorođene bebe ili ako želite da zakažete venčanje, to su neki od primera, samo to će na godišnjem nivou da uštedi oko 7.000.000 štampanih papira. Sad zamislite kolika će to biti ušteda u svakoj lokalnoj samoupravi.

Dakle, svi ovi zakoni daće jedan jako dobar osnov, krovni su zakoni za dalju modernizaciju, posebno u ovoj sferi vidimo jako dobre rezultate. Dakle, ne samo da javna uprava bude u službi građana, nego i da se postigne i efikasnost, da se postignu značajne uštede i, ono što je veoma važno, da se smanji korupcija i siva ekonomija.

Pošto mi u 21. vek ne možemo sa pečatom, sa papirom i sa šalterom, naravno, podržaćemo ove zakone u danu za glasanje. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, koleginice Stojiljković.

Reč ima narodni poslanik Goran Ješić.

Izvolite.

(Dobacivanje iz sale.)

GORAN JEŠIĆ: Ne bavim se ja baš svakim ovde.

Slušamo celo poslepodne emotivne ispade pojedinih poslanika opozicije i opet, kao i na prošloj sednici, tvrdim da loše radite svoj posao. Za početak.

Žao mi je što ministar Ružić nije ovde. Imamo četiri zakona; dva su iz domena gospodina Ljajića, dva su iz domena reforme državne uprave. Odlično je što se bavimo ovim temama.

Reforma državne uprave je fundament održivosti, pre svega ekonomske, jednog društva. To je jedan važan parametar da neko dođe da investira, da imate

transparentnu upravu, da imate brzu registraciju preduzeća, da možete da odete brzo u stečaj, da otvorite-zatvorite preduzeće i završite lična stanja građana.

A ono što jeste moj problem sa Ružićem ovde je kako smo pronašli ideju da baš sistemski zakon uzmemo da se bavimo ovim problemom, uređujemo formiranje Nacionalne akademije. To je ideja koja je ponikla još dok je, mislim, Goran Ćirić bio tamo, od početka 2000. godine, predsednik Stalne konferencije i stalno smo pričali o nekom telu koje treba da bude obrazovnog karaktera.

Ja nemam protiv toga apsolutno ništa, kontinuirana edukacija je ključ održive uprave i bilo kakvog posla, ali mi te kontinuirane edukacije imamo i danas, iako ne u formalnom obliku. Svaki novi zakon kad usvojite, ljudi iz uprave iz cele Srbije dolaze na razne edukacije gde se pojavljuju pomoćnici ministara, ministri, specijalisti, profesori univerziteta i tako dalje, i tako dalje.

Zašto krećemo baš od ovoga a imamo drugi problem? Pričali smo danas ceo dan o zabrani zapošljavanja, slušamo da nema partokratije. Nikad veća partokratija nije bila. Vi to dobro znate, gospodine Ljajiću, a zna i gospodin Ružić. U ovom parlamentu je primljeno duplo više ljudi nakon zabrane zapošljavanja. Šta će nam 250 ljudi više u proteklih nekoliko godina? Desetine hiljada po lokalnim samoupravama. Desetine hiljada! Šta mi to radimo ovde? Imamo vrhunske profesionalce u upravi koji za minimalne naknade i dalje tamo rade, uglavnom ženska radna snaga. Ti ljudi nemaju perspektivu, ne znaju kako će da napreduju unutar tog sistema. Zamislite da imate privatno preduzeće gde neko radi 20 godina i ne zna da li će moći da napreduje, za 20 godina, zato što se partijski odlučuje o tome.

To je fundamentalna reforma državne uprave. Uz ovu edukaciju morate napraviti pravilan način napredovanja. Da ne odlučuje politička elita o tome nego da, prosto, ljudi koji provedu određeno vreme na određenim mestima i zvanjima imaju šansu da napreduju. To ih motiviše da ostanu za male plate, jer nama ti ljudi trebaju.

Što se tiče elektronskog potpisa, juče sam išao da se prijavim za pasoš, za ćerku koja ima dva i po meseca. Zna li kako izgleda procedura? Kao 1850. godine. Otišao sam u policiju, čekao sam 20 dana. U policiji...

(Dobacivanje u sali.)

Nemoj da ... konjino jedna, molim te!

Otišao sam u policiju... (Isključen mikrofonom.)

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Ješiću, ja ne mogu da verujem šta ste vi izgovorili uopšte!

(Goran Ješić: Šta me prekidaš?)

(U sali poslanici naglas komentarišu.)

Nastavite. Prijavite se.

GORAN JEŠIĆ: Suštinska stvar je u tome da sam morao iz policije da idem u opštinsku upravu da izvadim uverenje o državljanstvu. Uverenje o državljanstvu ne možete da završite bez uplatnice, ne možete elektronski da platite. Pa smo odatle odlazili ponovo u policiju da bi se skeniralo uverenje o državljanstvu detetu od dva i po meseca.

Zašto tu imamo problem? Osnovni problem građana sa državnim upravom su lična stanja. Ajmo onda da rešimo lična stanja, izvod iz matične knjige, državljanstva, umrlih i venčanih. To je 60% ulaska u upravu. Imamo sjajne primere. Imamo fenomenalan primer Katastra, gde je čovek koji je direktor Katastra uradio fenomenalan posao, digitalizaciju. Imali smo sjajan posao u APR-u. Ajmo da to prenesemo i da nastavimo time da se bavimo. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Dakle, ja sam dužan da Parlamentu kažem da ću tražiti stenogram. Nisam siguran šta je izgovoreno... Nemojte to da ponavljate. Ako je izgovoreno, izreći ću opomenu kolegi Ješiću.

I molim službe da mi dostave stenogram.

(I dalje se u sali naglas komentariše.)

Reč ima narodni poslanik Zoran Bojanić.

Izvolite, kolega.

ZORAN BOJANIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Gospodo ministri, kolegice i kolege, pred nama su četiri kvalitetna predloga zakona. Ruku na srce, kada govorimo o Predlogu zakona o izmenama Zakona o informacionoj bezbednosti, u pitanju su samo tehnički detalji, tri člana. U pitanju su nadležnosti, ko će u republičkim organima imati nadležnosti nad informacionim tehnologijama.

Nažalost, i pored dobrih diskusija, i od strane opozicije i od strane pozicije, ovde smo svedoci da je bilo dosta nekulture, čak mogu reći zlobe, neznanja. Ne znam kako da se izrazim i kako da kažem kako su se ponašali pojedini poslanici. Pre svega, akademsko zvanje i akademsko znanje ne znači ništa. Neko mora u životu da pročita i „Politikin zabavnik“ da bi imao obrazovanje i kulturu. Ne može neznalica da priča o obrazovanju, da priča o struci i o nauci.

Posebno bih u svom osvrtu govorio o Predlogu zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju. Zašto o tome? Zato što pojedini poslanici niti su pročitali zakon, niti znaju o čemu se radi. Diskutovali su o Briselu, a pre svega ne znaju šta je direktiva i šta je uredba. Da su čitali zakon od početka do kraja, shvatili bi šta je direktiva i šta je uredba evropske ekonomske zajednice. Niti ko nas tera da mi sprovodimo njihove uredbe niti šta. Mi želimo pre svega da uredimo ovo pitanje i mislim da je krajnje kvalitetno i korektno uređeno.

Za one koji ne znaju – koji su pre neki dan doneli ovaj kamen, verovatno im je ostao posle Kupusijade u Mrčajevcima pa su ga doneli u Parlament nažalost – mogu im reći da nacionalni operater, znači Telekom Srbija, koji je u većinskom vlasništvu države Srbije, ima jedan dobar i vredan projekat.

Oni koji prate medije mogu da se informišu, imamo jednu reklamu koja se zove internet usklađivanje, a inače radi se o *All-IP* transformaciji. Telekom želi pre svega da do svakog našeg građanina, do svake ustanove dovede optiku. Znači, da bismo imali brzi internet, da bismo mogli sve ovo što piše u ovom zakonu najzad u našoj zemlji da sprovedemo, upravo zbog toga Telekom Srbija investira, i to ogromna sredstva, da bismo se tehnološki, a pre svega u domenu interneta, usavršili.

Danas je mnogo više pažnje posvećeno Predlogu zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu. Niko nije pomenuo i rekao, na kraju krajeva gospodin Ružić je to dosta dobro rekao juče u svom izlaganju, da ovaj zakon proističe iz Strategije reforme javne uprave u Srbiji.

Cilj ovih zakona jeste modernizacija i profesionalizacija. Mi smo ovde čuli svega i svačega sa one druge strane. Pričalo se i o vrtićima, i o fontanama, i o folk pevačima, i o stanovima za nekakve kadrove; reč jednu niko nije pomenuo o samom zakonu. Čim niste imali određene konkretne primedbe, sve to govori da je zakon dobar i da će to biti samo prvi stepenik, ajde da kažem, u uređenju rada javne uprave. Znamo da se vode javne rasprave i očekuju nas sigurno u budućnosti ovde dva-tri zakonska akta koji će još bliže definisati rad javne uprave.

Da ne bih oduzimao vreme, pošto znam da ima mnogo govornika na listi, sa ovim završavam i reći ću da ću u danu za glasanje u svakom slučaju glasati za ova četiri kvalitetna predloga zakona.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Bojaniću.

(Srbislav Filipoviću: Po Poslovníku.)

Reč ima Aleksandra Belačić.

Izvolite.

ALEKSANDRA BELAČIĆ: Možemo li?

Svoje današnje izlaganje bih usmerila isključivo na Predlog zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu.

U Predlogu zakona koji nam je dostavljen navodi se da je Nacionalna akademija centralna institucija sistema stručnog usavršavanja u javnoj upravi Republike Srbije sa statusom javno priznatog organizatora aktivnosti neformalnog obrazovanja odraslih. Nacionalna akademija obrazuje se kao posebna organizacija, sa svojstvom pravnog lica, a predviđeno je da će nadzor nad radom Akademije vršiti nadležno ministarstvo.

Dalje se navodi da je jedan od ključnih principa za ukupno unapređenje javne uprave njena profesionalizacija, pri čemu je podizanje nivoa stručnosti i sposobnosti zaposlenih od naročitog uticaja na uspešno i kvalitetno obavljanje poslova, promenu načina rada i organizacione kulture u savremenim uslovima. U tom smislu poseban značaj ima organizovani i kontinuirani profesionalni razvoj zaposlenih u javnoj upravi. Cilj ove akademije je da zaposlenima u javnoj upravi pruži edukaciju, to jest stručno usavršavanje, praćenje rada stručnog usavršavanja i razvoja, kao i pružanje kontinuirane podrške u radu.

Ovim zakonom je predviđeno formiranje posebne ustanove koja ima za cilj da omogući da državni službenici postanu ljubazniji, efikasniji i mnogo bolje upućeni u sve zakonske odredbe i regulative.

Prvo pitanje koje bih postavila u vezi sa ovim je – kako to mislite da edukujete državne službenike da postanu ljubazniji? Kako se to bilo koja odrasla osoba uči ljubaznosti ili pristojnosti u ophođenju sa strankama? Koje su metode koje ćete koristiti prilikom edukacije državnih službenika da postanu ljubazniji? Da li ćete ih učiti bontonu ili je u pitanju nešto drugo? Kojim metodama ćete proveravati da su državni službenici naučili da budu ljubazniji u odnosu na prethodno ponašanje?

Poštovani ministre i poštovane kolege narodni poslanici, vaspitanje je nešto što se nosi iz kuće. Ukoliko su nečiji roditelji omanuli u vršenju svoje roditeljske dužnosti, teško da će bilo kakva nacionalna akademija to moći da ispravi.

Što se tiče unapređenja efikasnosti državnih službenika, nije mi jasno kako to mislite da unapredite efikasnost povećanjem broja zaposlenih u državnoj službi. Nemoguće je povećati efikasnost gomilanjem administracije. Koliko zaposlenih tačno predviđa ova Nacionalna akademija? Rekli ste nam – malo. Koliko je to tačno malo? Ko će vršiti odabir tih zaposlenih i po kom osnovu će se birati direktor ove ustanove? Godinama ste obećavali smanjenje državne uprave, a sada odjednom radite potpuno suprotno.

Sadašnji premijer Ana Brnabić je februara ove godine sa pozicije ministra državne uprave i lokalne samouprave izjavila da nema viška zaposlenih u javnoj upravi. Brnabićeva je izračunala da je Srbija trenutno po broju službenika daleko ispod proseka u EU, gde na 100 stanovnika ide 8,5 državnih službenika, dok je u Srbiji taj broj 6,5.

Dalje smanjenje broja zaposlenih u državnoj upravi ugrozilo bi kvalitet usluga koje pruža državna uprava, izjavila je Ana Brnabić u februaru ove godine, a vi ste, poštovani ministre, u julu ove godine dali potpuno kontradiktornu izjavu. Rekli ste – broj izvršilaca, odnosno činovnika u jedinicama lokalne samouprave u Srbiji do kraja 2018. godine trebalo bi da bude 100.700, dok ih je u 2013. godini bilo 123.700.

Najavili ste da će broj državnih službenika u javnoj upravi ove godine biti smanjen za 2.486 i ja vas molim da nam ovo razjasnite, da li je racionalizacija u javnom sektoru završena ili je to proces koji još uvek traje. Dogovorite se sa Anom Brnabić i iznesite nam zajednički stav.

Problem je što nemate kontinuitet u radu i što svaki put kada izaberete ministra taj ministar iznosi informacije koje se ne poklapaju sa onima koje smo dobili od prethodnog ministra. Zbog toga nemate rezultate u radu. Drugi problem je što vi procentualno učešće broja zaposlenih u državnoj upravi u odnosu na broj stanovnika prilagođavate sa brojem, odnosno sa racionom koji vlada u Evropskoj uniji. Pustite Evropsku uniju, prilagodite broj državnih službenika onom broju koji je potreban da bi jedinice lokalne samouprave i državne uprave efikasno funkcionisale. Tamo gde je potrebno zaposlite dodatni broj službenika, a tamo gde imate previše zaposlenih izvršite otpuštanja, ali nemojte da se merite prema EU, jer je potpuno jasno da mi u EU nikada nećemo ući.

Ono što je posebno sporno sa ovim predlogom zakona je to što vi predlažete da ljudi, pored ljubaznosti i efikasnosti, ovom akademijom dobiju mogućnost da budu upućeni u sve zakonske odredbe i regulative, odnosno da preko Akademije nauče da implementiraju zakone i rade određene projekte.

Mi smatramo da svi zaposleni u državnoj, odnosno javnoj upravi koji su prošli proces srednjoškolskog i visokoškolskog vaspitanja i obrazovanja moraju da budu upućeni onog trenutka kada stupaju u radni odnos. Podrazumeva se da su svi zaposleni dovoljno stručni za posao koji obavljaju. Možemo da razumemo da neki mlad čovek nema dovoljno iskustva za svoj posao, ali podrazumeva se da će ga u tom slučaju starije kolege uputiti i informisati kako treba da radi, a da šaljete ljude na kolektivnu obuku kako biste ih uputili u posao za koji su plaćeni u najmanju ruku je skandalozno.

Ako to morate da radite, očigledno je da ste zaposlili pogrešne ljude, što nas ne čudi, pošto znamo da ste ljude u javnom sektoru zapošljavali isključivo po partijskom ključu a ne po stručnosti i po sposobnostima. Građanima Srbije je potpuno jasno da će teško dobiti posao u državnoj upravi ukoliko nisu članovi vladajućih partija, dok su stranačkim kadrovima vladajućih partija otvorena sva vrata. I upravo zato što ste masovno zapošljavali ljude sa diplomama privatnih fakulteta, koji imaju zvanje ali nemaju znanje za posao koji obavljaju, sada imate problem.

I imate samo jedan ispravan način da to rešite. Otpustite partijske kadrove koje ste zaposlili a koji nisu dovoljno stručni za posao koji rade. Zaposlite ljude koji umeju da rade i ljude koji će se posvetiti poslu za koji su plaćeni, i koji neće u radno vreme pisati komentare po društvenim mrežama i hvalospeve na račun predstavnika vaših stranaka. Vaš je izbor ko će raditi u vašim poslaničkim klubovima, u vašim ministarstvima, ali oni državni službenici

koji rade sa strankama, moraju da budu posvećeni tim građanima puno radno vreme.

Umesto da tako rešite problem i da tako izvršite profesionalizaciju, vi predviđate osnivanje nekakve nacionalne akademije i samo povećavate administraciju i dovodite do daljeg zapošljavanja vaših kadrova, a rezultat će biti jako loš.

Potpuno je jasno da osnivanje ove akademije nije vaša ideja. Ona se pominje i u ekspozeu mandataru Vučića, koji je, doduše, najavio osnivanje ove akademije ali nije ništa konkretno preduzeo tim povodom. Akademija se pominje i ekspozeu Ane Brnabić, koja je, da kažem, započela pisanje ovog zakona, s obzirom na to da je njoj Nacionalna akademija jedna od dve stvari od državnog značaja, druga je digitalizacija.

U međuvremenu smo utvrdili da je digitalizacija za ovaj režim od nacionalnog značaja, zbog toga što se digitalizacijom bavi brat premijerke, čiji su prihodi znatno porasli otkada se ona našla na toj funkciji. Još uvek ne znamo ko se tačno bavi Nacionalnom akademijom i da li će se i tu pojaviti nečiji brat ili nečija tetka, ali svakako znamo da građanima Srbije to nije ni bitno ni značajno.

Anketirajte, na primer, stotinak građana Srbije da vam kažu koji su problemi sa kojima se oni suočavaju i koje ovaj režim treba da reši. Niko vam neće navesti neefikasnost državnih službenika kao značajan problem. Zaposlenost kod nas je toliko mala da u svakoj porodici ima nekog ko je nezaposlen i ko ima vremena da obilazi šaltere, da čeka izvode, da čeka rešenja, da čeka dokumenta i niko zbog toga neće umreti, a imamo mnoge druge redove u kojima čekanje može da se završi fatalno.

Dakle, ono što je problem je da kada zakažete pregled kod lekara čekate šest meseci, kada zakažete skener čekate godinu dana. Mislim da novac iz budžeta treba da se uloži u rešavanje takvih problema – u zdravstvu, u školstvu, u privredi i mnogim drugim prioritetnijim sektorima, a ne da se rasipa na nešto ovako što je potpuno nepotrebno.

SRS će, dakle, glasati protiv Predloga zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu, kao što ćemo glasati i protiv izmena i dopuna Zakona o državnim službenicima, s obzirom na to da ove izmene i dopune služe samo da obezbede okvir za rad Nacionalne akademije. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Belačić.

Reč ima narodna poslanica Snežana Paunović.

Izvolite, kolegice.

SNEŽANA PAUNOVIĆ: Zahvaljujem se.

Poštovani predsedavajući, uvaženi ministri sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, ja ću se u diskusiji osvrnuti na zakone iz oblasti državne uprave i lokalne samouprave. Pred nama su dva predloga zakona:

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i Predlog zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu, koji je jedan noviji, revolucionarni zakon i koji stvara uslove za permanentnu i kontinuiranu edukaciju državnih službenika u cilju stvaranja efikasne, moderne, stručne i profesionalne javne uprave.

Uvaženi ministre Ružiću, moram na početku da istaknem jednu javnu činjenicu i pozitivan primer koji vi dajete kada je u pitanju saradnja sa lokalnim samoupravama. Pod okolnostima da ste od preuzimanja funkcije ministra za državnu upravu i lokalnu samoupravu konstantno na terenu, nedvosmisleno se može zaključiti da ste uspostavili jedan standard i jednu dobru praksu. Obilaskom novih opština i gradova među kojima su, da ne kažem, primarno i oni najnerazvijeniji, pokazali ste odlučnost da oslušnete potrebe kako građanki i građana tako i državne administracije. Ovo jeste najbolji mogući način da se njihove potrebe implementiraju u zakone i druge propise, a sa druge strane to govori i da ste svesni da lokalna samouprava predstavlja vrlo važnu kariku u procesu sveobuhvatne reforme javnog sektora.

Poslanička grupa SPS smatra da su zakoni koji su danas na dnevnom redu iz oblasti državne uprave i lokalne samouprave upravo primer dobre artikulacije potrebe građana, sa jedne strane, a to je da imaju adekvatan javni servis i onih koji pružaju taj servis, odnosno državne i javne uprave, sa druge strane.

Reforma javne uprave bitan je uslov za uspeh celokupnih reformi u Republici Srbiji i Vlada je nedvosmisleno opredeljena za ovaj proces, svesna da je za širi društveni razvoj neophodna reforma koja se odnosi na aktivnosti zaposlenih koji su zaduženi da tu reformu sprovode kroz svoj svakodnevni posao. Dakle, stvaranje profesionalne i odgovorne državne uprave jedan je od ključnih ciljeva celokupne reforme društva.

Vlada Republike Srbije je do sada načinila značajne korake u cilju sveobuhvatnog uređenja sistema javne uprave i donela niz zakona, od izmena Zakona o državnim službenicima, Zakona o zaposlenim u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave do zakona koji regulišu plate i sistem koeficijenata za određivanje plate u državnoj upravi, čime su otklonjene dugogodišnje nedoumice oko toga šta je posao državnih službenika, koje su mu odgovornosti, koji se koeficijent primenjuje na kom radnom mestu i tako dalje.

Dakle, konačno se uvodi red u rad javne uprave i postavljaju standardi za pružanje usluga građanima koji pred različitim državnim i lokalnim organima ostvaruju svoja ustavna prava. Zato smatramo da i Predlog zakona o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu ima takav cilj.

Ovim zakonom formira se centralna institucija koja obezbeđuje pravni okvir za stručno usavršavanje zaposlenih u državnoj upravi, čime se maltene

zaokružuje celokupni sistem u cilju stvaranja odgovorne i efikasne državne administracije.

Jasno je svima da od kompetencije državnih službenika, odnosno od njihovog znanja, od njihovih veština i sposobnosti zavisi kvalitet državne administracije i zato će ovaj predlog zakona stvoriti ključni uslov za trajno i kontinuirano učenje, unapređivanje znanja i veština zaposlenih i to po standardizovanoj metodologiji, programima, čime će zaposleni moći da stiču neophodne kompetencije za svoj rad.

Javna uprava mora da bude servis građanima i privredi, a državna administracija svakako mora da bude motivisana da radi, i to ne samo primanjima, raznim vidovima nagrada i beneficija, mogućnošću napredovanja, vrednovanjem stručne spreme, već i mogućnošću sticanja novih i unapređivanja postojećih znanja i veština.

S obzirom na to da mi kao država imamo strateško opredeljenje za članstvo u EU, jedan od važnih kriterijuma u procesu pridruživanja zajednici evropskih naroda je i jačanje administrativnih kapaciteta, koji se obezbeđuje prvenstveno kroz standardizovan proces unapređivanja znanja i veština samih pružalaca usluga građanima.

Pored ovoga, mi ovaj proces moramo da završimo zbog nas samih, zbog građanki i građana ove zemlje, u njihovom interesu i u interesu privrede kako bismo njihov svakodnevni život učinili kvalitetnijim.

Dakle, ono što se predviđa formiranjem Nacionalne akademije javne uprave je primena principa profesionalizacije u cilju stvaranja obučene, odgovorne i efikasnije javne uprave, a ovo se jedino omogućava kroz trajni i sistematizovan proces edukacije.

Formiranje centralne nacionalne institucije za stručno usavršavanje zaposlenih u javnoj upravi predviđeno je Strategijom reforme javne uprave u Republici Srbiji zbog potrebe da se stručno usavršavanje zaposlenih, kojima se do sada bavilo više organa državne uprave i službi, centralizuje kroz jednu instituciju i SPS smatra da je ovo još jedan korak ka sveobuhvatnoj reformi javne uprave.

Ono što je važno istaći kada su u pitanju izmene i dopune Zakona o državnim službenicima to je da se ovim predlogom, osim, naravno, upodobljavanja onog dela koji se tiče stručnog usavršavanja, omogućava i veća pokretljivost kadrova na nivou javne uprave, odnosno omogućava se fluktuacija zaposlenih između sva tri nivoa vlasti, od lokalnog, pokrajinskog do republičkog, i to na način koji oslobađa i službenike i organe državne uprave viška administrativnih poteškoća prilikom prelaska zaposlenih iz jednog u drugi organ javne uprave. Ovo smatramo veoma značajnim i, negde, logičnim rešenjem.

Dakle, da se zaposleni na sva tri nivoa vlasti preuzimaju bez konkursa, naravno uz saglasnost zaposlenog i rukovodioca organa.

Imajući u vidu glavne principe reforme javne uprave, decentralizaciju, depolitizaciju, racionalizaciju, i jedan od najznačajnijih, profesionalizaciju, Poslanička grupa SPS smatra da će zakoni o kojima raspravljamo danas doprineti kvalitetnijoj javnoj upravi i većoj profesionalizaciji svih zaposlenih, omogućiti im trajni proces sticanja i usavršavanja znanja, čime će zaposleni biti motivisani i osposobljeni da pruže adekvatnu uslugu građanima.

Naravno, ništa manje važni i kvalitetniji nisu zakoni iz oblasti informacione bezbednosti i elektronskog poslovanja, ali će o njima detaljnije govoriti moje uvažene kolege, te naglašavam zbog svega navedenog, Poslanička grupa SPS će u danu za glasanje podržati sve predloge zakona iz ovog pretresa.

Verujem da će se po najavama ministra za državnu upravu i lokalnu samoupravu pred nama uskoro naći izmene i dopune Zakona o zaposlenim u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave i da će se na taj način sistem stručnog usavršavanja za zaposlene u javnoj upravi potpuno zaokružiti.

I sasvim na kraju, pod okolnostima da smo tokom današnje diskusije čuli malo kritika na račun predloženih zakona ali mnogo neutemeljenih tvrdnji, ja moram da se osvrnem na diskusije i kolege Boška Obradovića i Zorana Živkovića i objasnim da SPS, kao partija koja ima tradiciju od 27 godina, sasvim prirodno u ovoj sali ima maltene četiri generacije svojih kadrova, od jedne najstarije i najiskusnije, kojoj pripada uvaženi inženjer Milutin Mrkonjić, do najmlađe, kojoj pripada moj dragi kolega Đorđe Đoković; ja sam apsolutno ponosna što u ovom trenutku sedi prekoputa.

S druge strane, ako optužimo ministra da je formiranje Nacionalne akademije pokušaj da se formira organ koji će edukovati kadrove Socijalističke partije Srbije i Srpske napredne stranke, to i nije loše i treba da primenite tu praksu, za početak morate da imate kadrove da biste mogli, možda, jednog dana da napravite jednu akademiju koja će edukovati i vaše kadrove. Zahvaljujem se.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Paunović.

Reč ima narodni poslanik Vladimir Đurić.

Izvolite, kolega.

VLADIMIR ĐURIĆ: Hvala.

Poštovani građani Srbije, poštovani predstavnici Vlade i ministarstava, poštovane kolege poslanici, predsedavajući, danas pred građane iznosimo zakone o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu i određene zakone vezane za elektronsko poslovanje.

Najpre ću nešto reći o zakonu o Nacionalnoj akademiji, a kasnije nešto i o ovim, da kažem, elektronskim zakonima.

Dakle, obuka javne uprave je nužna; to, naravno, nije sporno. Prema informacijama od jedne od koleginica poslanica, promenom vlasti na nivou njene lokalne samouprave javna uprava je tamo na lokalnu preplavljena novim kadrovima, od kojih 80% njih ima diplome privatnih fakulteta. Kvaliteti tih diploma i potrebe za daljom edukacijom tih ljudi su, rekao bih, jasni svakom građaninu. U Novom Sadu se čak tačno zna i na kojoj adresi, u kom stanu možete kupiti diplomu neke visokoškolske ustanove iz Republike Srpske; čak se i kaže – mi ćemo vam napisati i diplomski, pa vi dođite samo da nam ga potpišete a mi ćemo ga priložiti u našu biblioteku. Dakle, to je, kako bih rekao sad, jedan rizik da mi od ove Nacionalne akademije ne dobijemo „nacionalnu akademiju za Državni posao“, dakle da ne edukujemo Đorđa Čvarkova, Torbicu i Boškića i Boškićevog brata.

Biće problem motivacija za učenje. Zašto? Zato što su kriterijumi za zapošljavanje i napredovanje upitni. Dakle, možemo polemizirati kada je bilo i da li još uvek ima više ili manje partijskog zapošljavanja, ali jedno je činjenica, državni poslovi su nedostupni najboljim talentima u ovoj zemlji, a morali bi biti. I zato nam najbolji talenti odlaze; ne samo oni koji moraju, nego svi koji mogu.

Nadalje bih skrenuo pažnju na određene primedbe koje je Agencija za borbu protiv korupcije u svom dokumentu na čitavih pet strana i na svom sajtu objavila a tiče se primedbi na određene potencijalno koruptivne i rizike korupcije u zakonu o Nacionalnoj akademiji za javnu upravu. Opšta primedba je da prilikom utvrđivanja nadležnosti Akademije treba imati u vidu da je Nacionalnom strategijom za borbu protiv korupcije predviđeno da svi javni službenici prođu obuku iz etike i integriteta kao glavnih antikoruptivnih odlika. Navedeno je da su mnoge odredbe u zakonu neprecizne, da daju široka diskreciona ovlašćenja i da ostavljaju pravne praznine.

Dakle, već je spominjan u raspravi famozni način dobijanja direktora Nacionalne akademije, o čemu u zakonu nema ni reči, ali nema reči ni o tome da se upućuje na neki drugi propis kojim je regulisan njegov izbor. Mi ne znamo da li se on imenuje ili se bira, da li je to na konkursu, ko ga imenuje, kakav je taj konkurs. Ali ono što je još važnije po našem mišljenju je da apsolutno ne postoji ni jedna jedina reč u zakonu u pogledu profila osobe poželjne za poziciju direktora, dakle kakvu osobu želimo na mestu direktora. Da, biće konkurs, kako je rečeno od strane predlagača, ali mislimo da bi mnogo bolje bilo već u samom zakonu definisati profil osobe koja može biti birana ili imenovana ili postavljena na mesto direktora.

U jednoj raspravi na prethodnoj sednici rečeno je – vi zamerate zato što vi niste u poziciji da postavljate svog direktora pa vam smeta što sada mi, kao, na vlasti možemo da postavljamo svog. To, naravno, nije tačno. Mi želimo da kriterijumi za dobijanje pozicija u javnoj upravi budu zakonom što je moguće

preciznije definisani, na optimalan način, optimalnom detaljnošću, da se ne preopteretiti zakon.

Zašto? Da bismo ograničili onoga koji raspisuje konkurs da mora da izabere osobu koja odgovara zakonom propisanom profilu, a ne da ostavimo široko nedefinisano diskreciono pravo da može da raspiše konkurs za osobu kakvu hoće, radnog iskustva kakvog bilo, stručnih veština kakvih bilo i ostalih veština u upravljanju u ljudskim resursima koje su proizvoljnog karaktera.

Agencija za borbu protiv korupcije takođe je stavila primedbu da nije propisano ili nije upućeno na neki drugi propis u pogledu toga ko vrši nadzor nad Nacionalnom akademijom, da nisu dovoljno precizirani uslovi za sprovođenje komercijalnih programa, da su data preširoka ovlašćenja Akademiji da saraduje sa drugim subjektima u realizaciji programa. S kojim drugim subjektima? Na primer, s Megatrendom, je l'? To bi bilo sjajno. Navodi se da će se te usluge pribavljati po javnim nabavkama, čija je primena u obrazovanju ocenjena kao loša; između ostalog, zato je Zakon o javnim nabavkama i menjan 2015. godine.

Agencija za borbu protiv korupcije takođe sugerise da se detaljno preciziraju uslovi akreditacije lica za sprovođenje obuke, da se tačno kaže o kojim oblastima je reč, vrsta studija, broj realizovanih obuka, broj objavljenih radova, naravno iz relevantne oblasti, da bi neko mogao biti akreditovan da sprovodi obuku, ali više o tim primedbama kada bude bila rasprava u pojedinostima.

U pogledu elektronskih dokumenata, elektronskih usluga i informacione bezbednosti ja bih dao ilustrativni primer informacione bezbednosti pošavši, recimo, od Doma Narodne skupštine.

Predloženom izmenom Zakona prenosi se nadležnost za rukovođenje informacionom bezbednošću u republičkim organima, pa evo primera u Narodnoj skupštini: svi koristimo e-parlament. Evo, odgovorno tvrdim da preko 90% poslanika nije promenilo inicijalnu lozinku za logovanje na e-parlament. Ja sam već na nekim odborima to pominjao. Dakle, ja mogu vašim imenom i prezimenom, korisničkim imenom da se ulogujem kao vi, da me sistem doživi kao vas i da pošaljem pismo predsedniku Republike predstavljajući se kao vi, jer vi niste promenili inicijalnu lozinku 123456. Evo, ja sad javno obelodanjujem – ona je inicijalna, pa promenite je, jer je sistem Skupštine informaciono nebezbedan.

U bankama, u osiguravajućim kućama i u ostalim kompanijama koje imaju razvijenu informacionu kulturu neaktivni korisnički nalozi se posle izvesnog vremena gase iz razloga sprečavanja njihove zloupotrebe. Korisnik je nateran da promeni lozinku tako što mu se najavljuje – za tri dana vam ističe lozinka, promenite je, za dva dana vam ističe lozinka, promenite je, ako je ne promenite, blokiran vam je nalog, ne možete da se logujete, ne možete da se

aktivirate na sednici odbora da se prijavite za reč. To informacioni sistem Parlamenta ne vidi.

I onda imamo događaje kao što su nestanak amandmanskog vremena i pad sistema za glasanje, koji takođe govore o bezbednosti informacionog sistema ovog doma.

(Predsedavajući: Hvala. Vreme.)

Ja bih voleo da naši zakoni i te stvari rešavaju. To su životna pitanja. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodna poslanica Maja Videnović.

MAJA VIDENOVIĆ: Možete li mi reći koliko imam vremena?

PRESEDAVAJUĆI: Tri minuta i pet sekundi.

Izvolite.

MAJA VIDENOVIĆ: Dobro. Onda me ta tri minuta obavezuju da govorim o suštini i onome što je alarmantno stanje, a detaljnije ćemo govoriti u pojedinostima.

Gospodine Ljajiću, gospodine Ružiću, svaki zakon koji predlažete i koji donosite ovde u Parlament mora da polazi od realnosti. Inicijalno dobra namera koju i jedan i drugi i treći i četvrti zakon imaju, nažalost, ne korespondira sa realnošću i naša je obaveza kao odgovornih narodnih poslanika da vas na to upozorimo.

Konkretno, gospodine Ružiću, vi niste odgovorni za stanje u javnoj upravi kakvo je danas. Bili smo svedoci da jasno i glasno reagujete na neke pojave koje vam se ne sviđaju. U tome imate potpunu podršku. Pozicija na kojoj ste danas, bez obzira na to što za ove situacije niste odgovorni, obavezuje vas da o njima glasno govorite i tu nema aboliranja.

Kada govorimo o činjenici da danas predlažemo Akademiju koja inicijalno može da bude nešto što ćemo pozdraviti, to bi trebalo da predstavlja poslednji čin u reformi javne uprave. Znači, to izgleda kao danas kada je Beograd raskopan, razrušen, kada su Beograđani zarobljeni, ne mogu da hodaju, a stručnjaci iz gradske vlasti teraju ljude da kite novogodišnju rasvetu.

Dakle, svaki zakon mora da korespondira sa realnošću. Realnost je da u javnoj upravi imamo neverovatno stranačko zapošljavanje, imamo poraznu zabranu zapošljavanja koja nije nikakva privremena mera, jer se iz godine u godinu produžava. Imamo činjenicu da ona ne važi za svakoga, te smo svedoci i danas i svuda da imamo na stotine i desetine hiljada stranačkih aktivista, prevashodno SNS-a, a da za najbolje ljude, za mlade koji su želeli da ostanu u ovoj zemlji, da vredno uče i rade u oblastima koje su prirodno usmerene na državu, njima država, ova vlada i vi koji ste njen deo poručuje – za vas nema mesta.

Dakle, haos je u javnoj upravi, za šta, ponavljam, niste odgovorni, ali od trenutka kada ste preuzeli odgovornost, odgovorni ste da o tome glasno govorite. To su stvari koje bi trebalo da budu alarm svima nama, da to bude prioritet.

Imamo situaciju u Paraćinu da posle nekoliko godina rada na određeno vreme, a pričamo o nekakvoj akademiji, najbolji i jedini IT stručnjak ode i mi ne možemo, zbog zabrane zapošljavanja, zato što za Opštinu Paraćin, gle čuda, iako Opština Paraćin ima 131 radnika manje od maksimalnog broja zaposlenih, nije dozvoljeno da zaposli nikoga i ne postoji IT stručnjak koji može da radi ono što je minimalno potrebno, neophodno za elementarno funkcionisanje jedne lokalne samouprave.

Dakle, kakvu poruku zaposleni dobijaju, koji su poniženi i demotivisani što smanjenim platama, što činjenicom da nemaju nikakvu šansu da napreduju, što činjenicom da su svedoci da se svakoga dana zapošljavaju na stotine hiljada stranačkih aktivista? Oni su poniženi na svaki mogući način. Građani sve to vide, i to su stvari koje bi trebalo da budu prethodno pitanje, pre bilo kakvog razgovora o nekakvoj akademiji, koja bi trebalo da bude kao poslednji stepenik u reformi javne uprave koju nažalost, na žalost svih nas, nismo ni započeli. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Vladimir Orlić, pravo na repliku.

VLADIMIR ORLIĆ: Tako je.

Moram da se zapitam na šta bi sve ovo ličilo kad „žuto preduzeće“ ne bi pričalo samo o suštini, jer ovo je bilo najavljeno kao priča samo i isključivo o suštini.

Kažu – stranačko zapošljavanje, hiljade, desetine hiljada, šta već. Da je neko ovde pa da čuje koliko je manje zaposlenih upravo u javnom sektoru od momenta kada su stupili na snagu, od kada se primenjuju oni zakoni koje je ta strašna SNS ovde usvojila – 80.000 manje, ako je neko slučajno u stanju da to kao podatak prihvati i kao podatak obradi. Dakle, ne da nije to što pričaju, nego je sve upravo suprotno.

Paraćin. Gde u’vati baš Paraćin da pomene bilo ko danas? Neverovatno. Dakle, od svih mesta u Srbiji baš ono gde „žuto preduzeće“ i dan-danas žari i pali, baš ono u kom „žuto preduzeće“ tera investitore da bi ljude držali u šaci, baš ono gde simuliraju nekakav razvoj, fingiraju nekakav, kako beše, industrijski park, po kom se paučina skuplja. Silne novce slupali u to, a šta im je rezultat? Za one koji eventualno ne znaju, višestruko povećana nezaposlenost u tom mestu od onda od kada se „žuto preduzeće“ o njemu stara.

Sad su zabrinuti za zaposlenost, sad su zabrinuti za posao za ljude. Danas su nam rekli – ljudski kapital je najveći, njihovo znanje i umeće. A šta bi sa onim kapitalom od 500.000 duša koje ste na ulicu izbacili? Oni nisu važni? Njihovo znanje i umeće nije bitno? Zabrinuti za decu? Šta je sa decom tih 500.000 ljudi?

Ili danas u Srbiji vredi samo onaj ko sa njima sedi, samo onaj koji je bio spreman da sa njima Beograd zaduži za milijardu i dvesta miliona, danas se pravi nevešt, samo onaj ko će da kritikuje jer se u Beogradu danas radi, jer gradilišta ima, a nisu mogli da se nađu ni za lek nekada, samo onaj koji je uradio sve ono što su oni planirali, i time završavam, i tu fontanu koju su slavili a za koju nisu bili sposobni, i taj „Beograd na vodi“ koji su sanjali i za koji nisu bili sposobni. Ti su krivi, a oni su ispravni? Ajte, molim vas.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Ko će repliku, Goran Ćirić ili Maja Videnović?

Goran Ćirić.

Izvolite.

GORAN ĆIRIĆ: Malopre smo slušali o izlivima mržnje. Evo jednog izuzetno talentovanog izliva mržnje koji slušamo iz dana u dan, ali deo te mržnje može da se izlije prema ljudima koji ovde sada brane zakone, koji su bili u koaliciji sa istim tim ljudima koje tako strasno napadate i ne birate reči. I ministar Ljajić, i gospodin Ružić, Socijalistička partija Srbije i poslanici bili su deo tog sistema koji tako napadate. Mislim da to nije korektno prema njima, ni prema svim ljudima koji su radili i, na neki način, doprinosili ovom društvu.

Ali mržnja i ovakav odnos neće sigurno doprineti boljim rešenjima u ovim zakonima. Probali smo da damo doprinose na način na koji su davali i neki ljudi koji su radili u prethodnim ministarstvima. O tome ste vi govorili. Nije započeo život i istorija angažovanjem od 2012. godine. Nije. Imamo potvrdu za to, jer neki razvoj u informatici, u infrastrukturi je započinjao i 2002. i 2008. godine, i ovo je samo deo nadogradnje jednog, pretpostavio bih, civilizovanog društva koje shvata da je potreban kontinuitet u svakom smislu da bi društvo napredovalo iz dana u dan.

Ovo što sada vidimo vezano za razvoj kadrova u javnoj upravi jeste deo nastavka istog tog pristupa. Neke stvari su se dešavale i 2008. i 2004. godine, a sutra je taj 5. oktobar o kom govorite i o kom smo govorili iz različitih uglova, gde opet sede neki ministri koji kažu da je to izuzetan datum, datum koji je pozitivan u istoriji Srbije. Oko nekih stvari ćemo se složiti, oko nekih ne. Doneo je novosti, doneo je nove stvari, datum koji je doneo i upravo odbranio pobedu na legitimnim izborima.

(Predsedavajući: Hvala. Završite.)

Ako smo nešto dobili, to jeste verifikacija uspeha u radu na izborima i mirna tranzicija vlasti. To jeste uspeh tog „žutog preduzeća“, te Demokratske stranke.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Vladimir Orlić, pravo na repliku.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Hvala.

Zamalo da se nasmejem. Izlivi mržnje. Je l' izliv mržnje što podsećamo na tih 500.000 ljudi na ulicu isteranih? A mržnja prema kome? Ili da okrenem pitanje – iz koje ste ih to ljubavi na tu istu ulicu izbacili? Iz koje ste to ljubavi pokazali da vas apsolutno nije briga za njihovu decu, a danas se prosipaju apsolutno isprazne demagoške floskule? Brine se za decu, je l'? Šta je sa njihovom decom? To je pitanje. Nemojte da odgovarate nama. Odgovarajte ljudima koji ovo gledaju. Je l' to nije važno, je l' to manje važno?

Šta je sa gradom koji tavori zato što je nekome bitno da drži vlast, makar i mala bila, kakva je da je? Šta je sa ljubavlju zbog koje je Dragoljub Milanović pretučen tog 5. oktobra, koji je tako dobar i lep datum, koji ima tako sjajne tekovine? Koja je to nežnost? Kakva su to osećanja pa mi moramo danas da ih slavimo i da ih se rado sećamo? O čemu pričamo? O spaljenoj Skupštini?

Da li pričamo o uništavanju institucija i Radio-televizije Srbije i o već legendarnim dolascima na posao na najvišim državnim pozicijama oko 11.00 pre podne, o ostajanju na tom poslu do podne, pa na ludim žurkama do duboko u noć, dok se niko ne brine za zemlju, za njen suverenitet, dok se pitanje Kosova i Metohije srozava sa nivoa Ujedinjenih nacija, dok se obraća Međunarodnom sudu pravde za mišljenje da bi se nekome u Prištini učinilo ili nekome sa strane? Jesu li to ti fenomenalni primeri brige za zemlju, za pojedince, za njihove sudbine, za sudbinu nacije i države u celini?!

Koja mržnja, pitam, koja nežnost treba da nas motiviše da te stvari poželimo ponovo. Ako pitate građane Srbije, pa nikad više, nikad, daleko im lepa kuća! Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Goran Ćirić, pravo na repliku.

Molim sve kolege da se rasprava ne pretvori u raspravu o 5. oktobru. Vratimo se na temu.

Izvolite, replika.

GORAN ĆIRIĆ: Replika je i tema je očigledno ta, jer smo govorili o toj snazi institucija. I sada govorimo o snazi institucija, to jeste aktuelna tema.

A šta želimo više od ove države nego pravo građana Srbije da biraju, da imaju slobodan izbor i da njihovi rezultati budu prihvaćeni na jedan miran način? Šta ste govorili o tome, o paljenju Skupštine, o RTS-u? Govorili ste o 5. oktobru na taj način, ali niste govorili o 5. oktobru kao pokušaju tog aktuelnog režima da potre volju naroda i potre rezultate izbora. Peti oktobar nije bila revolucija. Peti oktobar je bio dan kada su odbranjeni rezultati izbora i slobodna volja građana koji su u tom trenutku izrazili svoju volju.

(U sali se čuju glasni komentari.)

To je odnos prema građanima. I 1996. godine, kada su branjeni rezultati lokalnih izbora na kojima se masovno kralo, i 2000. godine, kada su odbranjeni

rezultati na tim republičkim izborima. I mnogi u ovoj sali su bili i sa jedne i sa druge strane, i nije važno više ko je na kojoj strani bio, ali je važno da je odbranjena volja naroda. I to je suština 5. oktobra.

Tačno je da je u tom trenutku država bila na granici građanskog rata zbog toga što neko nije želeo da prizna rezultate i želeo je da ih na silu menja. Srećom, građani Srbije su to odbranili. Mislim da je to najvažnija stvar.

Isto onako kako je važna i ta 2012. godina u kojoj ste pobedili na izborima, ali je DS pokazala tada i to da zna da gubi izbore. Onako kako je znala da dobije izbore 1996, 2000. godine i da ih brani zajedno sa građanima, tako je znala i da primi poraz, da primi poruku građana i da, naravno, obezbedi mirnu tranziciju vlasti.

(Predsedavajući: Hvala.)

E, to je poštovanje institucija, to je snaga Demokratske stranke i mislim da je to snaga države. Ja to očekujem od vas na prvim sledećim izborima, kada ćete i izgubiti.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Pravo na repliku, Vladimir Orlić.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Znači, demokratija, poštovanje volje naroda, govor mržnje. Od koga smo mi i kako to odbranili Narodnu banku dugim cevima 5. oktobra 2000. godine? Od koga smo i kako, takođe dugim cevima, odbranili Saveznu upravu carina te 2000. godine? Da li su krvoproliće prizivali oni koji su te duge cevi uzeli pa ih podigli ili neko drugi?

Kažu, 2012. godine neko je pokazao svoju širinu i demokratski kapacitet. Ma najuren je. Ma najuren je, narod nije mogao više očima da ih gleda. A koliko su šta poštovali, pa, pokazali su nam ove godine. Ne moramo mi da idemo deceniju ili dve unazad. Šta je bilo 2017. godine? Jesu li prihvatili demokratski izraženu volju naroda ili su organizovali proteste protiv rezultata izbora? Jesu li bili dovoljno fer da pruže ruku i čestitaju onome ko je pobedio? Ne pobedio, oduvao ih. Sa 56% naspram njihovih, koliko je bilo, 10-12%. Može li to da se poredi? Je l' to demokratski kapacitet i odnos prema institucijama ili – sad ćemo da mitingujemo i da protestujemo, pokušaćemo na ulici da dobijemo ono što glasovima ne možemo? Ajde da se uozbiljimo.

Pitanje mržnje. Taj 5. oktobar kad budu išli da proslave sa svojim propalim dosovskim kandidatom Jankovićem, za dva dana od danas, nek tamo pozdrave, neka prenesu naše lične pozdrave onima iz tog tabora, tabora propalog dosovskog kandidata Jankovića, koji su nama poslednjih meseci pretili metkom u čelo, koji su nama prethodnih meseci pretili vešanjem, koji nama pominju porodice i pominju, kako je bilo rečeno, uriniranje na grobnim mestima, je l'

tako? Sve sami divni primeri odnosa prema institucijama, poštovanja i svega onoga što, kao, nije mržnja.

Sa takvim društvom nek se podsete one narodne – s kim si, takav si; značiće im nešto.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Maja Videnović, po Poslovniku.

Izvolite.

MAJA VIDENOVIĆ: Član 106, poštovani potpredsedniče.

Replike koje je izazvala moja diskusija me obavezuju da ne samo dostojanstvo Narodne skupštine nego kao predstavnici građana, predstavljamo građane koji su svojim glasom nas obavezali da u njihovo ime govorimo i ja ovim putem moram da zaštitim i njihovo dostojanstvo.

Znate, kada neko kaže za ljude koji su ustali protiv jedne politike da su oni izašli na ulice da izazovu krvoproliće, ja moram da ustanem u odbranu dostojanstva tih građana i da sve vas i sve nas zajedno podsetim na to da su oni ustali u odbranu demokratije i slobode, da su oni ustali protiv politike koju ste vi zastupali tada, a 5. oktobar je upravo podsećanje na ono što ste vi bili nekada.

Peti oktobar je opomena! Peti oktobar će ostati zauvek upamćen i zabeležen u našoj istoriji, jer će se tačno znati ko su bili akteri politike koja je dovela do ratova, do žrtava, ko su bili akteri politike protiv kojih su slobodni građani Beograda i Srbije ustali, glasali, pobedili, i 5. oktobar je odbrana prava na slobodu, odbrana njihovog glasa.

I ne dozvoljavam, dok god sam poslanik u Narodnoj skupštini, da optužujete građane Srbije da su oni izašli na ulice Beograda i izazivali krvoproliće. Naprotiv, oni su ustali protiv vaše politike, ustali su u odbranu slobode, odbranu svog glasa i tako nešto ne može da se toleriše u Parlamentu.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala. Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Da.)

Reč ima Vladimir Đurić.

VLADIMIR ĐURIĆ: Hvala.

Koleginica Videnović je prijavila povredu Poslovnika, član 106, a ja ću prijaviti član 107. Zaista molim da se držimo dostojanstveno u ovoj skupštini ovde.

Prethodni govornik, kolega Orlić, rekao je ovde da je neko pretio nekome metkom u čelo. To su vrlo ozbiljne stvari i ne možemo se njima ovako neozbiljno frljati. Ako neko ima saznanja o nekom krivičnom delu u nastajanju, neka se izvoli obratiti pravosudnim organima, policijskim i tako dalje, a ne da se ovde frljamo takvim stvarima i da pravimo igrokaz za ne znam ni ja koga.

Dakle, ova skupština ne služi za prelistavanje stranica „Informer“ i molim vas da se držimo nekog nivoa. Ako imate saznanja da je neko nekom

pretio metkom, prenesite ta saznanja na nadležno mesto. Ne uzimajte na sebe pravo da ovde optužujete i sudite, i da pričate o tome kako je potpuno jasno da je neka poslanička grupa nemoralna itd. pa da onda ta poslanička grupa dobije opomenu za ono što ste vi rekli. Dakle, to je sramno. To je sramno! I to neka služi vama na čast, a i vaši birači će o tome jednom...

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Đuriću, da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.) Hvala.

PREDSEDNİK: Mislila sam da će danas sednica da protekne onako kako smo lepo radili od početka.

Kolega Marinković me je pozvao da pročitam, pošto je stenogram nešto što ne može da se falsifikuje, šta je izrekao poslanik Ješić.

Da ne čitam čitav njegov govor, rekao je: „Nemoj da ... konjino jedna, molim te. Otišao sam u policiju ...“ Predsedavajući je rekao: „Kolega Ješiću, ja ne mogu da verujem šta ste vi izgovorili uopšte!“ Goran Ješić: „Šta me prekidaš?“

Izričem mu opomenu.

Ovim će se završiti današnji dan i nastavljamo sutra sa radom u 10 časova. Hvala.

(Sednica je prekinuta u 18.30 časova.)